

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1998-1999

2 maart 1999

VOORSTEL VAN DECREET

– van mevrouw **Kathy Lindekens**, mevrouw **Mieke Van Hecke**, de heren **Marino Keulen**,
Jos Stassen en **Lieven Dehandschutter** –

houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor de Letteren

VERSLAG

namens de Commissie voor Cultuur en Sport
uitgebracht door de heer Michiel Vandenbussche

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Louis Bril.

Vaste leden :

de heer Joachim Coens, mevrouw Kathleen Helsen, de heer Hugo Marsoul, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, mevrouw Mieke Van Hecke ;

de heren Louis Bril, Jozef Browaeys, Marino Keulen ;
mevrouw Kathy Lindekens, de heer Michiel Vandenbussche, mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh ;

de heren Frank Creyelman, Emiel Verrijken ;

de heer Lieven Dehandschutter ;

de heer Jos Stassen.

Plaatsvervangers :

de heren Eddy Schuermans, Walter Vandenbossche, Gilbert Vanleenhove, Marc Van Peel, Hugo Van Rompaey ;
de heren Freddy Feytons, mevrouw Marleen Vanderpoorten, de heer Dirk Van Mechelen ;

de heren Peter De Ridder, André Van Nieuwkerke, Tuur Van Wallendael ;

de heren Pieter Huybrechts, Felix Strackx ;

de heer Herman Lauwers ;

de heer Jos Geysels.

Zie :

988 (1997-1998)

- Nr. 1 : Voorstel van decreet
- Nr 2 : Advies van de Raad van State
- Nr 3 tot 5 : Amendementen

INHOUD

	Blz.
I. Toelichting door mevrouw Kathy Lindekens, mede-indiener van het voorstel van decreet	4
II. Algemene bespreking	4
– Algemene beoordeling van het voorstel van decreet	4
– Aanpassing van de organisatiestructuur van een vzw naar rechtsvorm ‘sui generis’	4
– Waarborgen voor de artistieke vrijheid van het Vlaams Fonds voor de Letteren	5
– Rechtszekerheid bij de behandeling van aanvragen voor steun of subsidiëring van projecten . .	6
III. Artikelsgewijze bespreking en stemming	6
IV. Eindstemming	19
TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE	20
BIJLAGEN	29
– Hoorzitting van donderdag 7 januari 1999	30
– Hoorzitting van dinsdag 26 januari 1999	47

DAMES EN HEREN,

De commissie voor Cultuur en Sport behandelde op 7, 26 en 28 januari en op 11 februari 1999 het voorstel van decreet houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor de Letteren (VFL).

Op 7 en 26 januari 1999 werden hoorzittingen georganiseerd met verschillende vertegenwoordigers uit de sector van de Letteren in Vlaanderen, en met vertegenwoordigers van de Stichting Fonds der Letteren Nederland, het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds en de Stichting Lezen Nederland.

Op 28 januari volgde de algemene bespreking. Op basis van de georganiseerde hoorzittingen en de opmerkingen die door de Raad van State werden gemaakt in het advies van 4 december 1998, werden door verschillende leden amendementen ingediend om het VFL niet in te richten als een vzw zoals oorspronkelijk voorzien, maar als een autonoom Vlaams Fonds voor de Letteren, in de vorm van een rechtspersoon 'sui generis'.

Op 11 februari 1999 en na grondige amendering, werd het voorstel van decreet houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor de Letteren aangenomen in de Commissie voor Cultuur en Sport.

I. Toelichting door mevrouw Kathy Lindekens, mede-indiener van het voorstel van decreet.

Mevrouw Kathy Lindekens stelt dat het voorliggende voorstel van decreet aan de schrijvers de nodige erkenning en ondersteuning wil bieden om hen toe te laten zich in menswaardige omstandigheden op hun taak te concentreren. De overheid ondersteunt momenteel reeds actieve schrijvers, maar de huidige subsidieregeling blijkt op nogal wat punten voor verbetering vatbaar. Er blijft een uitgesproken behoefte bestaan aan gefundeerde en beargumenteerde adviezen die bindend zijn, en aan een efficiënte communicatie tussen de adviescommissies, de overheid en de sector. Even onmisbaar is de behoefte aan een stipte uitbetaling van toegekende subsidies, een langetermijnplanning en de continuering van werkbeurzen en productie- en tijdschriftensubsidies, en aan een grotere doorzichtigheid van de administratieve procedures.

Er werd bij de voorbereiding, aldus mevrouw Lindekens, een beroep gedaan op Nederlandse deskundigheid terzake. Daar beschikt men immers al sinds 1965 over de autonome Stichting Fonds voor

de Letteren die – samen met de Stichting Lezen en het Literair Productie- en Vertalingenfonds – het literatuurlandschap met veel succes financieel ondersteunt. Toch werd niet gekozen voor een breukloze kopie van het Nederlandse model. Vermits de Nederlandse 'Stichting' als juridische structuur niet bestaat in België, werd de bestaande vzw-structuur als basis genomen voor het voorstel van decreet.

II. Algemene bespreking

– Algemene beoordeling van het voorstel van decreet

Alle aanwezige commissieleden zijn het erover eens dat het voorliggende voorstel van decreet een zeer waardevol initiatief is om het Letterenbeleid een nieuwe dynamiek te geven. Wel wordt opgemerkt dat de Raad van State belangrijke opmerkingen formuleerde in zijn advies op het voorliggend ontwerp. De werking en organisatie van het VFL moet in het licht van deze adviezen worden onderzocht en eventueel aangepast.

Alle leden zijn het er ook over eens dat tijdens de hoorzittingen van 7 en 26 januari 1999 (zie bijlagen 1 en 2) duidelijk is gebleken dat vanuit het veld wordt aangedrongen op een versterking van de artistieke vrijheid van het op te richten VFL. Hierbij moeten evenwel de nodige waarborgen worden ingebouwd voor het betrekken van de nodige deskundigen bij de werking van het VFL.

– Aanpassing van de organisatiestructuur van een vzw naar een rechtsvorm 'sui generis'

Mevrouw Kathy Lindekens meent dat de nadruk moet liggen op een fonds dat onafhankelijk functioneert, zij het dan onder de financiële verantwoordelijkheid van de Vlaamse regering. Zij erkent dat de vzw-structuur door diverse sprekers tijdens de hoorzittingen van 7 en 26 januari 1999 te zwaar werd bevonden. Bovendien opende de Raad van State in zijn advies de piste van een rechtsvorm 'sui generis'. Hierdoor kan de beleidsstructuur van het VFL verder worden geoptimaliseerd. Een eenvoudiger en krachtadiger bestuur, in de lijn van de Nederlandse stichtingen, zal bijdragen tot de efficiëntie en transparantie van het VFL. Spreker stelt dat voor deze aanpassing de nodige amendementen zullen worden ingediend.

Het Fondsbestuur, aldus mevrouw Kathy Lindkens, zal er na amendering uitzien als volgt : de voorzitter en de juridisch en financieel deskundige van het Fondsbestuur vormen samen met de directeur het Dagelijks Bestuur dat de dagelijkse leiding over het VFL waarneemt. De Raad van Deskundigen en de Bijzondere Adviescommissie zijn de adviesorganen van het VFL, en als zodanig beoordelen ze de ingediende subsidieaanvragen. Het secretariaat van het VFL is verantwoordelijk voor een vlotte administratieve en organisatorische fondswerking.

Om er voor te zorgen dat de toekenning van subsidies door het VFL op een objectieve en efficiënte wijze gebeurt, moet er bij de samenstelling van de bestuurs- en adviesorganen en bij het vastleggen van de criteria op basis waarvan de subsidies worden toegekend, rekening worden gehouden met allerlei cruciale vereisten :

- de deskundigheid, representativiteit en onpartijdigheid van de leden van de bestuurs- en adviesorganen ;
- de pluriformiteit en het evenwicht binnen de bestuurs- en adviesorganen ;
- de communicatie tussen de verschillende bestuurs- en adviesorganen ;
- mogelijkheden tot controle en inspraak vanwege de overheid ;
- de reële wetmatigheden en randvoorwaarden in de Vlaamse (en internationale) literaire sector ;
- de nadruk op het literaire kwaliteitsoordeel bij de beoordeling van subsidieaanvragen ;
- de financiële en organisatorische bewegingsvrijheid van het VFL.

Er is in het voorliggend decreet ook een mogelijkheid tot het indienen van bezwaarschriften tegen beslissingen van het VFL. Hierdoor zal geen nieuw orgaan in het leven worden geroepen, maar zal worden verwezen naar de recentelijk opgerichte adviserende beroepscommissie inzake culturele aangelegenheden. Hiermee, en met de rol die in dit decreet is weggelegd voor de Raad voor de Kunsten, wordt tegelijk aangegeven dat we met dit decreet, weliswaar de oprichting van een autonoom fonds voor ogen hebben, maar tevens de basis leggen voor de integratie van het VFL binnen het ruimere beleidskader van de Raad voor Cultuur. Het staat immers buiten kijf dat het welslagen afhangt

van de mate waarin en de wijze waarop het VFL en de Vlaamse overheid zullen samenwerken. Op dit vlak zullen in het decreet een aantal fundamentele spelregels worden vastgelegd die vooral betrekking hebben op de samenhang tussen de beleidsdocumenten van het VFL, de beheersovereenkomst en de beleidsnota Letteren van de Vlaamse regering.

Mevrouw Mieke Van Hecke sluit zich hierbij aan. Zij wijst erop dat het VFL hoe dan ook aan een aantal voorwaarden zal moeten beantwoorden. Enerzijds moet dit fonds over de nodige onafhankelijkheid beschikken bij het afwegen van het artistieke beleid dat moet worden gevoerd. Anderzijds moeten waarborgen worden ingebouwd voor de goede werking van het VFL en voor een correcte aanwending van de ter beschikking gestelde middelen. Hiervoor moeten ten behoeve van de regering en het parlement de nodige controlemechanismen worden ingebouwd. Tenslotte mag niet uit het oog worden verloren dat het Letterenbeleid deel uitmaakt van het globaal Cultuurbeleid, waarbij onderlinge samenwerking mogelijk moet worden gemaakt. Spreker meent dat deze waarborgen in het voorliggend voorstel van decreet kunnen worden opgenomen, via bepalingen betreffende een met de overheid af te sluiten beheersovereenkomst en het voorleggen van meerjarenplannen, jaarlijkse actieplannen, jaarverslagen en jaarrekeningen.

De heer Emiel Verrijken betreurt dat de ingediende amendementen niet vooraf werden rondgedeeld, zodat men deze rustig kon bestuderen. Hij meent dat een dergelijk groot aantal amendementen onmogelijk tijdens de bespreking zelf ernstig kan worden bestudeerd.

– **Waarborgen voor de artistieke vrijheid van het Vlaams Fonds voor de Letteren**

Mevrouw Mieke Van Hecke meent dat de artistieke vrijheid van het VFL moet worden gegarandeerd door een aantal sterk gespecialiseerde adviescommissies die elk op hun terrein de ingediende subsidiedossiers beoordelen. Het bestuur van het VFL mag de beslissingen van deze adviescommissies enkel marginaal toetsen – op hun overeenkomst met o.a. de beheersovereenkomst en het meerjarenplan, zonder hierbij te raken aan de artistieke vrijheid van de adviescommissies. De adviescommissies moeten samengesteld worden uit ter zake erkende deskundigen die bovendien een erkende autoriteit bezitten in het veld.

– Rechtszekerheid bij de behandeling van aanvragen voor steun of subsidiëring van projecten

Mevrouw Mieke Van Hecke wijst erop dat in het voorliggende decreet voor de kunstenaars de nodige rechtszekerheid wordt ingebouwd bij de behandeling van aanvragen voor steun of subsidiëring van projecten. Er wordt een scheiding gemaakt tussen de kwalitatieve beoordeling van het dossier en de correcte juridische afwikkeling van de procedure, waarbij de mogelijkheid tot het indienen van bezwaarschriften wordt ingeschreven.

De heer Jos Stassen sluit zich hierbij aan, maar meent dat de beperkte ervaring met het muziekdecreet uitwijst dat de adviesverstrekking door deskundigen, naast de onmiskenbaar positieve elementen, toch een zeer kwetsbaar systeem is. Naast de ingebouwde beroepsprocedures proberen vermeende benadeelden immers ook via het bespelen van de media en de publieke opinie alsnog hun gelijk te halen.

Mevrouw Mieke Van Hecke meent dat het moeilijk te voorspellen valt hoe groot het aantal bezwaarschriften in de toekomst zal zijn. Het betreft echter een minimale rechtsbescherming die noodzakelijk in het voorstel van decreet moet worden ingebouwd.

De minister stelt dat ook in het verleden door de administratie Cultuur grote inspanningen werden geleverd om de noodzakelijke adviezen met grote zorgvuldigheid én in overleg met de sector uit te brengen. Door de oprichting van het VFL wordt echter een belangrijke stap gezet in de richting van een meer afstandelijk beleid. Dit betekent dat deskundigen uit de sector zelf, binnen een vastgelegd juridisch kader, nog meer dan vroeger zullen worden betrokken bij beslissingen in het Letterenbeleid. Dit betekent echter niet dat men blind mag zijn voor het spanningsveld dat er bestaat tussen het streven naar meer artistieke autonomie en de plicht van de overheid om formele waarborgen te eisen voor de aanwending van overheidsgeld en voor de objectiviteit van de uitgebrachte adviezen.

III. Artikelsgewijze bespreking en stemming

Een amendement A, voorgesteld door mevrouw Kathy Lindekens, mevrouw Mieke Van Hecke, de heren Marino Keulen, Jos Stassen en Lieven Dehandschutter (*Parl. St.* VI. Parl. 1997-1998, nr 988/3), strekt ertoe in het voorstel van decreet het

woord "productiebeurs" telkens te vervangen door het woord "*productiesubsidie*".

De indieners stellen dat het woord 'productiesubsidie' beter het niet-individueel en projectgebonden karakter van de toelage uitdrukt.

Een amendement B van dezelfde indieners (988/3) strekt ertoe in het voorstel van decreet de woorden "de Algemene Vergadering" en de woorden "de Raad van Beheer" telkens te vervangen door de woorden "het Fondsbestuur".

Dit amendement ligt, aldus de indieners, in het verlengde van de omzetting van de oorspronkelijk geplande structuur van een vzw naar een rechtspersoon 'sui generis'. Vermits in de ingediende amendementen niet langer sprake is van een Algemene Vergadering en van een Raad van Beheer, maar wel van het Fondsbestuur, moet het voorstel in deze zin worden aangepast.

Beide amendementen worden aangenomen met 9 stemmen bij 1 onthouding.

Artikel 1

Dit artikel wordt zonder opmerkingen aangenomen met 9 stemmen bij 1 onthouding.

Artikel 2

Een amendement voorgesteld door mevrouw Kathy Lindekens, mevrouw Mieke Van Hecke, de heren Marino Keulen, Jos Stassen en Lieven Dehandschutter (988/3), strekt ertoe dit artikel te vervangen door wat volgt :

"Artikel 2

In dit decreet wordt verstaan onder :

- 1° auteur : producent van Nederlandstalig literair werk ;
- 2° vertaler : vertaler van literair werk in of uit het Nederlands ;
- 3° uitgever : bedrijf, vereniging, organisatie of natuurlijke persoon die boeken op een professionele wijze in de handel brengt ;

- 4° literaire vereniging : vereniging die tot doel heeft de Nederlandstalige literatuur in binnen- en buitenland te bevorderen ;
- 5° tijdschrift : periodieke publicatie waarin de literatuur in de ruimste zin van het woord centraal staat ;
- 6° werkbeurs : subsidie aan een auteur of vertaler die de begunstigde in staat stelt zich gedurende een periode intensief te wijden aan literaire arbeid ;
- 7° additioneel honorarium : supplementaire subsidie op het door een auteur of vertaler van een uitgever ontvangen honorarium voor gepubliceerd of anderszins openbaar gemaakt literair werk ;
- 8° productiesubsidie : eenmalige subsidie toegekend aan uitgevers voor de financiering van een voor de Nederlandstalige literatuur cultureel waardevol, maar economisch riskant project ;
- 9° reisbeurs : aan een auteur of vertaler verleende bijdrage in de kosten van een binnen een bepaalde termijn te ondernemen reis die leidt of bijdraagt tot de publicatie van een literair werk ;
- 10° stimuleringsbeurs : eenmalige subsidie toegekend aan een beloftevolle en vernieuwende auteur of vertaler die aan het begin van zijn of haar professionele ontwikkeling staat ;
- 11° literair evenement : evenement waarbij de literatuur centraal staat ;
- 12° Raad voor Cultuur : de Raad voor Cultuur zoals bedoeld in het decreet van 19 december 1997 houdende oprichting van een Raad voor Cultuur, een Raad voor de Kunsten, een Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding en van een adviserende beroepscommissie inzake culturele aangelegenheden ;
- 13° Raad voor de Kunsten : de Raad voor de Kunsten zoals bedoeld in het decreet van 19 december 1997 houdende oprichting van een Raad voor Cultuur, een Raad voor de Kunsten, een Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding en van een adviserende beroepscommissie inzake culturele aangelegenheden ;
- 14° adviserende beroepscommissie : de adviserende beroepscommissie inzake culturele aangelegenheden zoals bedoeld in het decreet van 19 december 1997 houdende oprichting van een Raad voor Cultuur, een Raad voor de Kunsten, een Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding en van een adviserende beroepscommissie inzake culturele aangelegenheden ;
- 15° beleidsnota : de beleidsvisie van de Vlaamse regering die aan het begin van elke regeerperiode wordt opgesteld en de krachtlijnen van het letterenbeleid vastlegt ;
- 16° beheersovereenkomst : overeenkomst tussen de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Fonds voor de Letteren waarin de regels inzake de toekenning van middelen aan het Vlaams Fonds voor de Letteren en alle wederzijdse plichten, rechten en verantwoordelijkheden zijn opgenomen ;
- 17° meerjarenplan : overzicht van de belangrijkste doelstellingen en de te volgen strategie van het Vlaams Fonds voor de Letteren voor de komende vijf jaar, dat opgesteld wordt overeenkomstig de beheersovereenkomst en de beleidsnota en fungeert als referentiekader van het jaarlijks actieplan ;
- 18° jaarlijks actieplan : jaarlijks overzicht van de belangrijkste doelstellingen en de te volgen strategie van het Vlaams Fonds voor de Letteren, dat opgesteld wordt op basis van de krachtlijnen in het meerjarenplan."

Dit amendement, aldus mevrouw Kathy Lindkens, bevat diverse wijzigingen t.o.v. de oorspronkelijk ingediende tekst. Zo wordt de definitie van "de minister" geschrapt overeenkomstig het advies van de Raad van State, waarin gestipuleerd wordt dat de decreetgever zich niet mag inlaten met de interne bevoegdheidsverdeling binnen de Vlaamse regering.

Verder wordt in 8° het woord "productiebeurs" vervangen door het woord "productiesubsidie", vermits de term "subsidie" beter het niet-individueel en projectgebonden karakter van de toelage uitdrukt. In dit punt zijn tevens de woorden "aan uitgevers" toegevoegd, gelet op het feit dat productiesubsidies naar hun aard uitsluitend voor uitgevers bestemd zijn.

Vermits de Raad voor Cultuur, de Raad voor de Kunsten, de adviserende beroepscommissie en de

beleidsnota ter sprake komen in dit decreet, is het volgens mevrouw Kathy Lindekens ook aangewezen deze te definiëren in dit artikel. Tevens wordt in de definitie van de beheersovereenkomst tegemoetgekomen aan het advies van de Raad van State, waarin gestipuleerd wordt dat de woorden "Vlaamse regering" vervangen dienen te worden door de woorden "Vlaamse Gemeenschap". Tevens is in dit punt het woord "vijfjaarlijkse" geschrapt, vermits in geamendeerd artikel 4 de duur van de beheersovereenkomst vastgelegd wordt.

Spreeker stelt verder dat in de definitie van het jaarlijks actieplan, de woorden "voor het komende jaar" werden geschrapt, vermits uit de betekenisinhoud van het begrip "jaarlijks actieplan" reeds af te leiden valt dat het een actieplan betreft "voor het komende jaar". In 15°, 16°, 17° en 18° werd de onderlinge samenhang tussen de gedefinieerde documenten vastgelegd. Deze punten moeten in samenhang begrepen worden met de amendering op artikels 4, 14 en 17. Tot slot werd de volgorde van de punten in dit geamendeerd artikel gedeeltelijk gewijzigd, teneinde de logische opbouw van dit artikel beter af te stemmen op de tekst van het decreet.

Mevrouw Kathy Lindekens benadrukt tenslotte dat de definitie van 'auteur' in 1° zeer ruim moet worden bekeken. Uit de hoorzittingen is immers duidelijk naar voren gekomen dat ook illustratoren als auteur moeten kunnen beschouwd worden.

Het amendement en het geamendeerde artikel worden aangenomen met 9 stemmen bij 1 onthouding.

Artikel 3

Een amendement van mevrouw Kathy Lindekens, mevrouw Mieke Van Hecke, de heren Marino Keulen, Jos Stassen en Lieven Dehandschutter (988/3), strekt ertoe dit artikel te vervangen door wat volgt :

"Artikel 3

Er wordt een Vlaams Fonds voor de Letteren, afgekort VFL, opgericht.

Het VFL heeft rechtspersoonlijkheid."

Dit amendement, aldus mevrouw Kathy Lindekens, komt tegemoet aan het advies van de Raad

van State en aan de opmerkingen die door diverse sprekers werden gemaakt tijdens de hoorzitting in de Commissie voor Cultuur en Sport over het VFL. Zowel het advies van de Raad van State als de opmerkingen van de sprekers tijdens de hoorzitting behelzen een kritiek op het feit dat het VFL, ondanks diens kwalificatie als "autonome vzw", in feite ver verwijderd is van wat men van een vzw in de zin van de wet van 27 juni 1921 kan verwachten. Daarom is in dit amendement gekozen voor de oprichting van het VFL in de vorm van een rechtspersoon "sui generis". Dit maakt de afgeslankte, efficiënte en transparante beleidsstructuur mogelijk die beschreven wordt in de amendementen op de artikels 7 en 8.

Het amendement en het geamendeerde artikel worden aangenomen met 9 stemmen bij 1 onthouding.

Artikel 4

Een amendement van mevrouw Kathy Lindekens, mevrouw Mieke Van Hecke, de heren Marino Keulen, Jos Stassen en Lieven Dehandschutter (988/3), strekt ertoe dit artikel te vervangen door wat volgt :

"Artikel 4

§ 1. Binnen de perken van de bij decreet vastgestelde begroting, kent het VFL subsidies voor de Nederlandstalige letteren toe. De regels inzake de toekenning van middelen dienaangaande door de Vlaamse regering aan het VFL maken het voorwerp uit van de beheersovereenkomst.

§ 2. De beheersovereenkomst wordt afgesloten voor een periode van vijf jaar. De Vlaamse regering bepaalt de inwerkingtreding en de modaliteiten van deze overeenkomst. De ontwerp-beheersovereenkomst wordt ter bespreking voorgelegd aan het Vlaams Parlement en aan de Raad voor de Kunsten."

Mevrouw Mieke Van Hecke stelt dat dit amendement tegemoet komt aan het advies van de Raad van State waarin gestipuleerd wordt dat het niet de Vlaamse regering, maar de decreetgever is die de begroting vaststelt. Paragraaf 1 is dan ook in deze zin aangepast. De toegevoegde § 2 verduidelijkt de bepalingen i.v.m. de beheersovereenkomst en machtigt de Vlaamse regering om deze bepalingen ten uitvoer te brengen.

Het amendement en het geamendeerde artikel worden aangenomen met 9 stemmen bij 1 onthouding.

Artikel 5

De heer Emiel Verrijken merkt op dat voorliggend voorstel van decreet in het algemeen te weinig de nadruk legt op het aanbieden en verspreiden van boeken en op de leesbevordering. Het is te veel toegespitst op het stimuleren van auteurs, en vertalers, zonder oog te hebben voor het uiteindelijke doel, namelijk zorgen voor een grotere verspreiding van boeken en het vergroten van het lezende publiek.

De minister meent dat er momenteel een zeer actief leesbevorderingsbeleid wordt gevoerd en dat algemeen wordt erkend dat de Vlaamse bibliotheken schitterend werk leveren. Het voorliggend ontwerp van decreet heeft deze problematiek echter niet als hoofddoel.

Mevrouw Kathy Lindekens sluit zich hierbij aan. Leesbevordering werd uitdrukkelijk niet opgenomen in het takenpakket van het Fonds voor de Letteren, omdat leesbevordering binnen het globaal concept van het cultuurbeleid moet worden ontwikkeld. Dit neemt echter niet weg dat het VFL wel de mogelijkheid heeft om deze projecten eventueel te ondersteunen.

Mevrouw Kathy Lindekens benadrukt tevens dat het VFL – indien nodig – ook een beroep moet kunnen doen op de knowhow van andere organisaties, zoals bijvoorbeeld in Nederland, waar met het Mondriaanfonds wordt samengewerkt.

Op dit artikel worden twee amendementen ingediend teneinde enkele technische correcties aan te brengen.

Een amendement A van mevrouw Kathy Lindekens, mevrouw Mieke Van Hecke, de heren Marino Keulen, Jos Stassen en Lieven Dehandschutter (988/3), strekt ertoe in § 2, 1°, 2°, 3° en 4°, de woorden "aan auteurs en vertalers" telkens te schrappen.

De indieners stellen dat in artikel 2 de begrippen "werkbeurs", "additioneel honorarium", "stimuleringsbeurs" en "reisbeurs" reeds worden gedefinieerd als toelagen die worden toegekend aan auteurs en vertalers. Derhalve is deze specificatie in dit artikel overbodig. Tevens wensen zij er op te wijzen dat het commentaar in de memorie van toe-

lichting bij 4° van dit artikel onjuist is, gelet op het feit dat een reisbeurs uitsluitend bestemd is voor auteurs en vertalers en niet voor uitgevers, literaire verenigingen en organisatoren van literaire lezingen en evenementen wier doelstellingen veeleer commercieel zijn.

Een amendement B van dezelfde indieners (988/3), strekt ertoe in § 2, 5°, de woorden "aan uitgevers" te schrappen.

De indieners stellen dat in het amendement op artikel 2 het begrip "projectsubsidie" reeds werd gedefinieerd als een toelage die wordt toegekend aan uitgevers. Derhalve is deze specificatie in dit artikel overbodig.

Beide amendementen en het geamendeerde artikel worden aangenomen met 9 stemmen bij 1 onthouding.

Artikel 6

Een amendement van mevrouw Kathy Lindekens, mevrouw Mieke Van Hecke, de heren Marino Keulen, Jos Stassen en Lieven Dehandschutter (988/3), strekt ertoe dit artikel te vervangen door wat volgt :

"Artikel 6

Het VFL bestaat uit de volgende bestuurs- en adviesorganen :

- 1° het Fondsbestuur ;
- 2° het Dagelijks Bestuur ;
- 3° de Raad van Deskundigen ;
- 4° zes Bijzondere Adviescommissies ;
- 5° het secretariaat, geleid door een directeur."

Mevrouw Mieke Van Hecke stelt dat dit amendement tegemoet komt aan de opmerking van diverse sprekers tijdens de hoorzitting in de Commissie voor Cultuur en Sport over het VFL dat de bestuurlijke piramide van het VFL te zwaar is met een Algemene Vergadering van twintig leden én een Raad van Beheer van acht leden. Rekening houdend met deze opmerking en met het advies van de Raad van State, waarin gestipuleerd wordt dat de decreetgever bij de keuze van het juridisch

statuut van het fonds niet gebonden is aan vooraf bestaande organisatievormen, wordt met dit amendement geopteerd voor een fonds dat niet langer bestaat uit een Algemene Vergadering en een Raad van Beheer. Men opteert voor een leiding door een Fondsbestuur en een dagelijkse leiding in handen van een Dagelijks Bestuur. Hiermee komt de bestuurlijke structuur van het VFL tevens nog meer in de lijn te liggen van de Nederlandse organisaties Stichting Fonds voor de Letteren, Stichting Lezen en Literair Productie- en Vertalingenfonds. Aan de directeur van het VFL worden in dit decreet een aantal belangrijke bevoegdheden toegekend ; de directeur mag derhalve niet ontbreken in dit artikel.

Het amendement en het geamendeerde artikel worden aangenomen met 9 stemmen bij 1 onthouding.

Artikel 7

Een amendement van mevrouw Kathy Lindekens, mevrouw Mieke Van Hecke, de heren Marino Keulen, Jos Stassen en Lieven Dehandschutter (988/3), strekt ertoe dit artikel te vervangen door wat volgt :

"Artikel 7

§ 1. Het VFL wordt geleid door het Fondsbestuur, dat bevoegd is inzake :

- 1° de goedkeuring en wijziging van de statuten ;
- 2° de installatie van en het toezicht op het Dagelijks Bestuur ;
- 3° de benoeming en het ontslag van de directeur en de personeelsleden ;
- 4° de goedkeuring van de jaarlijkse begroting, de jaarrekening, het jaarlijks actieplan, het meerjarenplan en het jaarverslag ;
- 5° de benoeming en het ontslag van de leden van de Raad van Deskundigen ;
- 6° de benoeming en het ontslag van de leden van de Bijzondere Adviescommissies ;
- 7° de bekrachtiging en de uitvoering van de beslissingen van de Raad van Deskundigen ;

8° de vertegenwoordiging van het VFL.

§ 2. Het Fondsbestuur bestaat uit negen leden. De leden van het Fondsbestuur worden benoemd voor vier jaar. Hun mandaat kan eenmaal worden verlengd. Elk jaar treedt volgens een door het Fondsbestuur op te stellen rooster tenminste één bestuurslid af.

Een tussentijds benoemd bestuurslid neemt de plaats in van zijn voorganger voor de resterende duur van diens mandaat ; ook zijn mandaat kan eenmaal worden verlengd.

§ 3. De Vlaamse regering benoemt de leden van het Fondsbestuur, op voordracht van het zittende Fondsbestuur.

De Vlaamse regering kan de leden van het Fondsbestuur ontslaan op gemotiveerd verzoek van het zittende Fondsbestuur.

§ 4. Het eerste Fondsbestuur wordt benoemd door de Vlaamse regering, op voordracht van de Raad voor de Kunsten.

§ 5. De Vlaamse regering benoemt de voorzitter van het Fondsbestuur, op voordracht van het Fondsbestuur dat uit zijn leden een kandidaat-voorzitter kiest. De voorzitter heeft een beslissende stem bij staking van stemmen. Het Fondsbestuur kiest uit zijn leden een ondervoorzitter.

§ 6. Ten minste één juridisch en financieel deskundige maakt deel uit van het Fondsbestuur.

§ 7. Ten minste één auteur en één vertaler maken deel uit van het Fondsbestuur. Zij dienen te voldoen aan de criteria van artikel 10, § 5, 1° en 2°.

§ 8. De leden van het Fondsbestuur, de juridisch en financieel deskundige uitgezonderd, moeten deskundig zijn op het gebied van de Nederlandstalige literatuur.

§ 9. Het lidmaatschap van het Fondsbestuur is onverenigbaar met een ambt of mandaat dat via openbare verkiezing toegankelijk is.

§ 10. Het Fondsbestuur bestaat voor maximaal twee derde uit leden van hetzelfde geslacht.

§ 11. In het Fondsbestuur hebben ten hoogste één uitgever en ten hoogste één bestuurslid van een literaire vereniging zitting.

§ 12. De directeur van het VFL woont de vergaderingen van het Fondsbestuur met raadgevende stem bij en treedt tevens op als secretaris van het Fondsbestuur.

§ 13. Een vertegenwoordiger van de Vlaamse regering woont de vergaderingen van het Fondsbestuur met raadgevende stem bij."

Mevrouw Kathy Lindekens stelt dat in dit amendement wordt geopteerd voor een afgeslankte structuur. Dit gebeurt op basis van het advies van de Raad van State waarin gestipuleerd wordt dat de structuur van het VFL in de oorspronkelijke tekst te veel afwijkt van de VZW-wet van 27 juni 1921 om nog van een vzw in de strikte zin te spreken. Er wordt ook rekening gehouden met de opmerking van diverse sprekers tijdens de hoorzitting in de Commissie voor Cultuur en Sport over het VFL, waarbij de bestuurlijke piramide van het VFL te zwaar werd bevonden.

In plaats van een Algemene Vergadering van twintig leden én een Raad van Beheer van acht leden, neemt een Fondsbestuur van negen leden de leiding van het VFL waar. Dit zal bijdragen tot een grotere efficiëntie, aanspreekbaarheid en transparantie van het VFL. Het rotatiesysteem in § 2 moet een bestendige dynamiek, representativiteit en pluriformiteit op bestuurlijk vlak verzekeren. De politieke controle op het Fondsbestuur blijft gewaarborgd door §§ 3, 4, 5 en 13. Paragrafen 6, 7, 8, 9, 10 en 11 moeten borg staan voor een evenwichtige, deskundige en representatieve samenstelling van het Fondsbestuur.

Mevrouw Kathy Lindekens wenst de term "tussentijds benoemd bestuurslid" te verduidelijken, zoals opgenomen in § 2, tweede lid. Hiermee wenst men te benadrukken dat dit bestuurslid niet volgens de normale procedure werd aangesteld, maar fungeert ter vervanging van een ander bestuurslid dat bijvoorbeeld door ziekte of ontslag voortijdig zijn mandaat heeft beëindigd.

De minister verwijst naar § 13 van het amendement dat stelt dat een vertegenwoordiger van de Vlaamse regering de vergaderingen van het Fondsbestuur bijwoont, met enkel een raadgevende stem. Dit biedt onvoldoende garanties voor een efficiënte politieke controle. De Vlaamse regering heeft geen enkel middel om op te treden tegen ongegronde of niet-reglementaire beslissingen van het bestuur, tenzij achteraf via zeer drastische methoden. De minister acht het daarom aangewezen om de bevoegdheden van de vertegenwoordiger van de Vlaamse regering in het Fondsbestuur

te verruimen, waardoor deze bij de Vlaamse regering een opschortend beroep kan aantekenen tegen de besluiten van het Fondsbestuur, op grond van decretaal bepaalde en duidelijk omschreven formele criteria. Hij dringt ook aan op het aanstellen van een tweede vertegenwoordiger van de Vlaamse regering, die belast zou worden met de specifieke financiële controle op het Fonds.

De commissieleden wensen tegemoet te komen aan deze opmerkingen, behalve betreffende het aanstellen van een tweede vertegenwoordiger van de Vlaamse regering voor de financiële controle. Men stelt dat het VFL een relatief kleine organisatie zal zijn, waar één vertegenwoordiger ruim voldoende is. Samen met de bevoegdheid tot het opschorten van beslissingen, kan deze de politieke controle op een degelijke wijze garanderen. Tevens kunnen met de opschortende bevoegdheid eventuele conflicten tussen het VFL en de Vlaamse regering worden vermeden.

Met het oog hierop wordt door mevrouw Kathy Lindekens, mevrouw Mieke Van Hecke, de heren Marino Keulen, Jos Stassen en Lieven Dehandschutter een subamendement ingediend (988/4) die ertoe strekken aan de voorgestelde tekst van § 13 een tweede lid toe te voegen, dat luidt als volgt :

"De vertegenwoordiger van de Vlaamse regering kan de uitvoering opschorten van elke beslissing van het Fondsbestuur die strijdig is met de bepalingen van dit decreet."

Het subamendement, het amendement en het geamendeerde artikel worden aangenomen met 9 stemmen bij 1 onthouding.

Artikel 8

Een amendement van mevrouw Kathy Lindekens, mevrouw Mieke Van Hecke, de heren Marino Keulen, Jos Stassen en Lieven Dehandschutter (988/3), strekt ertoe dit artikel te vervangen door wat volgt :

"Artikel 8

De voorzitter, het juridisch en financieel deskundig lid van het Fondsbestuur en de directeur vormen het Dagelijks Bestuur. De voorzitter kan zich laten vervangen door de ondervoorzitter.

Het Dagelijks Bestuur heeft, onder de controle en het toezicht van het Fondsbestuur, de leiding over het dagelijks beheer. Het Dagelijks Bestuur heeft ten aanzien van het Fondsbestuur een voorbereidende en uitvoerende opdracht."

De indieners stellen dat in artikel 8, dat voordien de bepalingen m.b.t. de Raad van Beheer bevatte, via dit amendement de samenstelling en finaliteit van het Dagelijks Bestuur wordt vastgelegd. In dit amendement is derhalve niet langer sprake van een Raad van Beheer maar wel van het Dagelijks Bestuur. Door het feit dat de voorzitter van het Fondsbestuur, de juridisch en financieel deskundige van het Fondsbestuur en de directeur samen het Dagelijks Bestuur vormen, wordt een structurele basis gelegd voor een goede coördinatie tussen besluitvorming en uitvoering binnen het VFL.

Het amendement en het geamendeerde artikel worden aangenomen met 9 stemmen bij 1 onthouding.

Artikel 9

Mevrouw Kathy Lindekens benadrukt dat het secretariaat niet enkel secretarieel werk moet verrichten. Tijdens de hoorzittingen werd duidelijk de noodzaak aangetoond van het beleidsvoorbereidende werk van het secretariaat door het inschakelen van deskundigen. Daartoe moet uitdrukkelijk de mogelijkheid worden voorzien voor het opleggen van bijkomende deskundigheidscriteria.

De minister is het hiermee eens. Hij meent dat de administratie in dit kader ook anticiperend kan optreden en het inhoudelijk-artistische beleid hoofdzakelijk aan het VFL kan overlaten, binnen de grenzen van de beheersovereenkomst en het algemeen cultureel beleid. De minister informeert aansluitend naar de mogelijkheid dat personeelsleden die momenteel binnen de administratie Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur (WVC) worden ingezet voor de processen die betrekking hebben op de toekomstige opdrachten van het VFL, naar het VFL overstappen of herplaatst worden, indien overstappen niet realiseerbaar is. Bij herplaatsing zullen deze personeelsleden in mindering worden gebracht op de totale meervraag voor personeel van het departement. De minister benadrukt echter wel dat de aanwerving van personeelsleden dient te gebeuren via een wervingsexamen teneinde de objectiviteit te garanderen.

De commissieleden zijn het eens met de vraag van de minister voor het garanderen van een objectieve

aanwervingsprocedure. Wel wordt de nadruk gelegd op een zeer soepele procedure voor een kleine organisatie als het VFL. Dezelfde soepelheid is ook nodig voor het statuut van het personeel van het Fonds. De overstap van personeelsleden van de administratie naar het VFL stelt in deze zin een probleem dat het overheidsstatuut niet onmiddellijk het meest geschikte statuut is voor de personeelsleden van een kleine organisatie. Een contractuele binding lijkt voor deze organisatie meer aangewezen. Bovendien zijn voor bepaalde functies uitdrukkelijk kwaliteitsgaranties opgenomen waarvan niet kan worden afgeweken. De toepassing van het AP-KB voor het personeelsstatuut van het VFL zou op diverse vlakken niet conform zijn aan de mogelijkheden en doelstellingen van het VFL en zijn personeel. Het AP-KB stelt immers dat aan de personeelsbehoeften uitsluitend wordt voldaan door ambtenaren, dit wil zeggen vastbenoemde personeelsleden waarvoor een statuut moet worden vastgesteld dat minimaal beantwoordt aan de algemene principes van voormeld AP-KB. Gelet op de verstrekende financiële en organisatorische gevolgen van een dergelijke statutaire tewerkstelling voor het VFL en gelet op de souplesse die het Fondsbestuur van het VFL met betrekking tot zijn personeel en zijn werking moet kunnen ontwikkelen, is dit niet wenselijk.

Mevrouw Mieke Van Hecke suggereert dat in de beheersovereenkomst zoveel mogelijk de bepalingen van het AP-KB kunnen worden overgenomen, voor zover deze niet strijdig zijn met het contractuele statuut van het personeel. Op deze wijze wordt een eventuele overgang van personeelsleden van de administratie niet onmogelijk. Een overstap kan enkel via het deelnemen aan de externe wervingsexamens en de uitdrukkelijke keuze voor een contractueel statuut. De herplaatsing is geen opdracht of verantwoordelijkheid voor het VFL.

Op basis van de gevoerde discussie worden door mevrouw Kathy Lindekens, mevrouw Mieke Van Hecke, de heren Marino Keulen, Jos Stassen en Lieven Dehandschutter twee amendementen (988/3) ingediend die ertoe strekken § 3 en § 5 te vervangen door wat volgt :

"§ 3. De directeur wordt aangeworven door het Fondsbestuur op basis van een externe selectieprocedure."

"§ 5. Het Fondsbestuur benoemt en ontslaat de personeelsleden van het secretariaat en bepaalt contractueel de modaliteiten van hun aanstelling. De aanwerving van het personeel gebeurt op basis van een objectieve procedure."

Met het eerste amendement, aldus mevrouw Mieke Van Hecke, liggen de bepalingen m.b.t. de directeur in de lijn van het commentaar op dit artikel, waarin de objectieve aanwervingsprocedure van de directeur ter sprake komt. Het tweede amendement garandeert een objectief personeelsbeleid.

Beide amendementen en het geamendeerde artikel worden aangenomen met 9 stemmen bij 1 onthouding.

Artikel 10

De heer Jos Stassen wijst op de opmerking van de Raad van State betreffende het Cultuurpact. Deze stelt dat, aangezien het VFL een door de overheid opgerichte culturele instelling is, men bij de samenstelling van de bestuurs- en adviesorganen rekening zal moeten houden met de bepalingen van de wet van 16 juli 1973, waarbij de bescherming van de ideologische en filosofische strekkingen gewaarborgd wordt. De vraag is of dit enkel geldt voor het bestuur van het VFL of ook voor de aan te trekken deskundigen ?

Mevrouw Mieke Van Hecke meent dat zowel de samenstelling van het Fondsbestuur als de Raad van Deskundigen de marginale toetsing aan de bepalingen van het Cultuurpact zal kunnen doorstaan.

De heer Emiel Verrijken wijst erop dat de bepaling van §2 foutief is, waar wordt gesteld dat de adviezen van de Raad van Deskundigen bindend zijn. Indien deze bindend zijn, dan zijn het beslissingen en geen adviezen. Spreker meent ook dat de bepaling van artikel 10 §5, 1° moet worden aangepast. Om als auteur in aanmerking te komen voor het lidmaatschap van de Raad van Deskundigen, moet worden gestipuleerd dat de auteur minstens twee uitsluitend Nederlandse boekpublicaties heeft uitgegeven.

Door mevrouw Kathy Lindekens, mevrouw Mieke Van Hecke, de heren Marino Keulen, Jos Stassen en Lieven Dehandschutter wordt een eerste reeks amendementen ingediend, vervat in stuk 988/4.

Een amendement A strekt ertoe in § 1, de tweede zin te vervangen door wat volgt :

"De Raad van Deskundigen maakt zijn beslissingen in dit verband ter uitvoering over aan het Fondsbestuur."

Mevrouw Kathy Lindekens verduidelijkt dat, vermits de adviezen van de Raad van Deskundigen bindend zijn, het beter is om te spreken van "beslissingen" i.p.v. "adviezen".

Een amendement B strekt ertoe § 2 te schrappen.

Mevrouw Mieke Van Hecke verduidelijkt dat in § 1 reeds sprake is van "beslissingen". Derhalve menen de indieners dat de bepaling inzake de "bindende adviezen" in § 2 overbodig is.

Een tweede reeks amendementen van dezelfde indieners werd opgenomen in stuk 988/3.

Een amendement A strekt ertoe § 4 te vervangen door wat volgt :

"§ 4. De leden van de Raad van Deskundigen worden benoemd en ontslagen door het Fondsbestuur."

Hiermee komen de indieners tegemoet aan het advies van de Raad van State, waarin gestipuleerd wordt dat het geen zin heeft te bepalen dat een lid nog ontslagen kan worden nadat zijn mandaat reeds verstreken is. Tevens wordt de autonomie van het VFL gevrijwaard door de benoeming en het ontslag van de leden van de Raad van Deskundigen te rekenen tot de bevoegdheden van het Fondsbestuur.

Een amendement B strekt ertoe om in § 5, 3°, op de voorlaatste en laatste regel, de woorden "kranten en/of weekbladen" te vervangen door het woord "periodieken".

Het begrip "periodieken", aldus mevrouw Kathy Lindekens, omvat wegens zijn ruime betekenisinhoud tevens maandbladen, jaarboeken en publicaties die op onregelmatige basis verschijnen. Dit begrip beantwoordt derhalve beter aan de criteria waaraan critici en essayisten volgens de indieners moeten voldoen.

Een amendement C strekt ertoe om bij wijze van tekstcorrectie in § 5, 4°, op de eerste en tweede regel, de woorden "letterenfaculteit of de faculteit Wijsbegeerte" te vervangen door de woorden "Faculteit Letteren en Wijsbegeerte".

Een amendement D strekt ertoe § 5, 5° te vervangen door wat volgt :

"5° als uitgever : op een professionele wijze boeken en tijdschriften in de handel brengen."

Met dit amendement wordt tegemoet gekomen aan het advies van de Raad van State, waarin gestipuleerd wordt dat de oorspronkelijke tekst een semantische tegenstrijdigheid bevat tussen de definiëring van een uitgever als natuurlijke persoon enerzijds en als bedrijf, vereniging of organisatie anderzijds.

Een amendement E strekt ertoe een § 11 toe te voegen, die luidt als volgt :

"§ 11. In de Raad van Deskundigen hebben ten hoogste één uitgever en ten hoogste één bestuurslid van een literaire vereniging zitting."

Dit amendement komt tegemoet aan de opmerking van diverse sprekers tijdens de hoorzitting in de Commissie voor Cultuur en Sport over het VFL, dat het aantal uitgevers en bestuursleden van literaire verenigingen in de bestuurs- en adviesorganen van het VFL beperkt dient te blijven, teneinde eventuele belangenvermenging structureel te vermijden.

Alle ingediende amendementen en het geamendeerde artikel worden aangenomen met 9 stemmen bij 1 onthouding. Door het schrappen van de oorspronkelijke § 2 verschuift de nummering van alle volgende paragrafen. De nieuw toegevoegde § 11 wordt aldus vernummerd tot § 10.

Artikel 11

Mevrouw Kathy Lindekens benadrukt dat de Bijzondere Adviescommissies steeds een beroep moeten kunnen doen op externe deskundigen, aangezien het vaak over een zeer specifieke deskundigheid gaat. Zo moet bijvoorbeeld voor de beoordeling van vertalingen, het advies worden ingewonnen van deskundigen die de tekst in zijn oorspronkelijk gestelde taal kunnen beoordelen, en vergelijken met de vertaling. Dit aspect werd eveneens benadrukt tijdens de hoorzittingen.

De commissieleden zijn het hiermee eens. Verder stellen zij dat de benoeming van de voorzitters van de Bijzondere Adviescommissies via een amendement nauwkeuriger moet worden geregeld.

In een amendement A (988/3) stellen mevrouw Kathy Lindekens, mevrouw Mieke Van Hecke, de heren Marino Keulen, Jos Stassen en Lieven Dehandschutter voor om in § 1, a), op de eerste en tweede regel, na de woorden "Raad van Deskundi-

gen", de woorden "en benoemd wordt door het Fondsbestuur" in te voegen.

Een amendement B van dezelfde indieners (988/3) strekt ertoe § 2, d), e) en f) te vervangen door wat volgt :

"d) de vierde Bijzondere Adviescommissie over productiesubsidies, tijdschriftsubsidies en het aankoop- en distributiebeleid ;

e) de vijfde Bijzondere Adviescommissie over literaire lezingen, literaire evenementen en literaire verenigingen ;

f) de zesde Bijzondere Adviescommissie over vertalingen, reisbeurzen en de internationale promotie."

Deze indeling van de vierde, vijfde en zesde Bijzondere Adviescommissie ligt volgens de indieners meer in de lijn van de wijze waarop de Vlaamse literaire sector georganiseerd is.

De minister wijst erop dat ook in de bijzondere adviescommissies maximaal tweederde van de leden van hetzelfde geslacht mag zijn. De commissieleden stemmen hiermee in.

In een amendement (988/5) van dezelfde indieners wordt daarom voorgesteld om aan § 3 de woorden "en § 7" toe te voegen.

Mevrouw Kathy Lindekens stelt dat hiermee wordt beoogd dat ook in de Bijzondere Adviescommissies maximaal tweederde van de leden van hetzelfde geslacht is. Zij wijst erop dat door de reeds eerder aangebrachte hernummering van de paragrafen in artikel 10, de verwijzing naar § 7 moet worden omgevormd naar § 6. De verwijzing naar § 5 in het niet geamendeerde tekstgedeelte moet worden omgezet naar § 4.

De ingediende amendementen en het geamendeerde artikel worden goedgekeurd met 9 stemmen bij 1 onthouding.

Artikel 12

De heren Lieven Dehandschutter, Jos Stassen en Marino Keulen benadrukken dat het VFL de nodige financiële middelen moet krijgen om zijn functies naar behoren te kunnen vervullen. Hierbij moet er over worden gewaakt dat de kosten voor

de werking van het Fonds en de adviescommissie worden beperkt, zodat finaal voldoende middelen ten bate van het Letterenbeleid kunnen worden ingezet.

Mevrouw Kathy Lindekens sluit zich hierbij aan. Zij verwijst naar het amendement op artikel 17, §3 waar de verhouding tussen de vastgestelde middelen en de werkingskosten wettelijk wordt vastgelegd.

Om tegemoet te komen aan het advies van de Raad van State, waarin gestipuleerd wordt dat de term "minister" in het decreet telkens vervangen moeten worden door de term "Vlaamse regering", wanneer het bepalingen betreft die betrekking hebben op de interne bevoegdheidsverdeling binnen de Vlaamse regering, wordt een amendement ingediend door mevrouw Kathy Lindekens, mevrouw Mieke Van Hecke, de heren Marino Keulen, Jos Stassen en Lieven Dehandschutter (988/3).

Dit amendement A (988/3) strekt ertoe in § 3, op de voorlaatste regel, het woord "minister" te vervangen door de woorden "Vlaamse regering".

Een amendement B van dezelfde indieners strekt ertoe § 5 te vervangen door wat volgt :

"§ 5. Het Fondsbestuur vergadert telkens wanneer de voorzitter, de vertegenwoordiger van de Vlaamse regering of ten minste drie bestuursleden hierom verzoeken."

De indieners stellen dat het volstaat om slechts drie bestuursleden als minimum voor de bestuursvergadering te eisen, vermits het Fondsbestuur uit een kleiner aantal leden bestaat dan de eerder voorziene Algemene Vergadering en Raad van Beheer.

Een amendement C strekt ertoe § 6 te vervangen door wat volgt :

"§ 6. De leden van het Fondsbestuur, de Raad van Deskundigen en de Bijzondere Adviescommissies worden voor hun werkzaamheden vergoed. De vergoeding wordt vastgesteld door het Fondsbestuur."

Met dit amendement wordt de financiële autonomie van het VFL m.b.t. het bepalen van de vergoeding van de leden van de bestuurs- en adviesorganen gevrijwaard. Dit maakt een vergoeding mogelijk die in verhouding staat tot hun deskundigheid en dienstverlening.

Een amendement D strekt ertoe in § 7, op de vierde regel, het woord "minister" te vervangen door de woorden "Vlaamse regering".

Hiermee wordt eveneens tegemoet gekomen aan het advies van de Raad van State, zoals reeds eerder werd toegelicht.

De ingediende amendementen en het geamendeerde artikel worden goedgekeurd met 9 stemmen bij 1 onthouding.

Artikel 13

Een amendement van mevrouw Kathy Lindekens, mevrouw Mieke Van Hecke, de heren Marino Keulen, Jos Stassen en Lieven Dehandschutter (988/3) strekt ertoe dit artikel te vervangen door wat volgt :

"Artikel 13

Het Fondsbestuur kan, indien de gegevens uit de jaarverslagen daartoe aanleiding geven en uitsluitend na het verstrijken van een termijn van twee jaar, het aantal Bijzondere Adviescommissies en hun samenstelling en interne organisatie herzien."

De indieners stellen dat de eerder voorziene termijn van vier jaar is gehalveerd om een soepeler beleid van het VFL mogelijk te maken. Vermits de organisatorische wijzigingen waarvan sprake uitsluitend betrekking hebben op het aantal Bijzondere Adviescommissies en hun samenstelling en interne organisatie, is de bijkomende bepaling m.b.t. het decreet en de uitvoeringsbesluiten overbodig.

De amendementen en het geamendeerde artikel worden aangenomen met 9 stemmen bij 1 onthouding.

Artikel 14

Een amendement van mevrouw Kathy Lindekens, mevrouw Mieke Van Hecke, de heren Marino Keulen, Jos Stassen en Lieven Dehandschutter (988/3) strekt ertoe dit artikel te vervangen door wat volgt :

"Artikel 14

§ 1. Het Dagelijks Bestuur maakt, mede op basis van het Intern Reglement, praktische afspraken met de Raad van Deskundigen, de Bijzondere Adviescommissies en het secretariaat om een efficiënte fondswerking te garanderen.

§ 2. Het Fondsbestuur stelt na het afsluiten van de beheersovereenkomst het meerjarenplan op en legt dit ter goedkeuring voor aan de Vlaamse regering. De Vlaamse regering bepaalt het tijdstip waarop het ingediend wordt. Het Fondsbestuur maakt dit meerjarenplan ook over aan het Vlaams Parlement.

§ 3. Het Fondsbestuur legt ieder jaar het jaarlijks actieplan met begroting ter goedkeuring voor aan de Vlaamse regering. Het Fondsbestuur maakt tevens een jaarverslag en een jaarrekening van het afgelopen jaar over aan de Vlaamse regering. De Vlaamse regering bepaalt het tijdstip waarop deze documenten ingediend moeten worden. Het Fondsbestuur maakt deze documenten ook over aan het Vlaams Parlement.

§ 4. De beslissingen en de motivering van de beslissingen van het VFL zijn openbaar."

In dit amendement, aldus de indieners, wordt in § 1 duidelijk met wie de praktische afspraken worden gemaakt. Tevens is niet langer sprake van een "Raad van Beheer", vermits het Dagelijks Bestuur de taak van de Raad van Beheer, althans voor zover die betrekking heeft op de dagelijkse leiding over het VFL, heeft overgenomen.

In §§ 2 en 3 worden de bepalingen verduidelijkt volgens dewelke de Vlaamse regering en het Vlaams Parlement de nodige documenten moeten ontvangen vanwege het VFL om de uitvoering van de beheersovereenkomst te controleren en een beeld te krijgen van de fondswerking. Door de goedkeuring van deze documenten engageert de Vlaamse regering zich om voor de fondsbegroting voor het komende jaar de nodige kredieten te voorzien in de begroting van de Vlaamse Gemeenschap. Vandaar dat de Vlaamse regering gemachtigd wordt om het tijdstip te bepalen waarop deze documenten moeten worden overgemaakt. Ook het Vlaams Parlement moet over deze documenten kunnen beschikken op het moment dat zij de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het komende jaar bespreekt en goedkeurt. Regering en Parlement toetsen het jaarlijks actieplan met begroting uitsluitend aan hun conformiteit met de beheersovereenkomst en het meerjarenplan. Een

tekstcorrectie voorziet tot slot in de vervanging van het woord "motivatie" door het woord "motivering".

Mevrouw Mieke Van Hecke en mevrouw Kathy Lindekens wijzen op het belang van dit amendement voor de beoogde onafhankelijke werking van het VFL met behoud van de marginale toetsing aan het algemeen belang. Het bestuur moet op een autonome wijze kunnen werken binnen de marges die binnen de beheersovereenkomst werden vastgelegd. Het meerjarenplan, het actieplan, en de begroting moeten ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Vlaamse regering, die de overeenstemming met het algemeen belang en de beheersovereenkomst moet onderzoeken. De goede werking en organisatie van het VFL kan met respect van de autonomie van het VFL worden afgeleid uit de jaarrekeningen en het jaarverslag die aan de Vlaamse regering en het Vlaams Parlement moeten worden voorgelegd.

Het amendement en het geamendeerde artikel worden goedgekeurd met 9 stemmen bij 1 onthouding.

Artikel 15

De heer Emiel Verrijken verwijst naar § 1, A, 6). Hij meent dat het inschrijven van de verplichting dat boeken in een officiële uitgeverij moeten worden uitgegeven, niet aangewezen is : evenmin als de verplichte minimumoplage voor boeken. Het zijn immers vooral jonge schrijvers die noodgedwongen boeken in eigen beheer moeten uitgeven, of zich met beperkte oplagen moeten tevreden stellen. Hierdoor dreigen zij uit de boot te vallen. Talentvolle schrijvers die grote oplagen kunnen realiseren zouden daarentegen wél van overheidssteun kunnen genieten. Betreffend §2 A, 7) is spreker verheugd over het feit dat er geen minimumleeftijd werd ingeschreven voor het bekomen van reisbeurzen en stimuleringsbeurzen. Dit is in Nederland wél het geval, waardoor jong talent onnodig wordt uitgesloten van overheidssteun. Hij verwondert zich wel over het inschrijven van een maximum inkomensplafond voor het verkrijgen van een reisbeurs. Bovendien komt het niet toe aan het bestuursorgaan van het VFL om een eventueel inkomensplafond te bepalen, maar aan de wetgever die hiervoor de politieke verantwoordelijkheid kan dragen. Voor stimuleringsbeurzen wordt géén inkomensplafond voorzien. Volgens spreker zou men deze stimuleringsbeurzen dan beter benoemen als "prijzen".

Betreffende de adviezen van de Raad van Deskundigen merkt mevrouw Kathy Lindekens op dat, vermits deze bindend zijn, het aangewezen is te spreken van "beslissingen" i.p.v. "besluiten". De commissieleden sluiten zich hierbij aan.

Door mevrouw Kathy Lindekens, mevrouw Mieke Van Hecke, de heren Marino Keulen, Jos Stassen en Lieven Dehandschutter wordt een amendement A ingediend (988/3) dat ertoe strekt in § 1, tweede lid, op de voorlaatste regel, de woorden "het besluit" te vervangen door de woorden "de beslissing".

In een amendement B wordt voorgesteld om in § 1, vierde lid, op de vierde en vijfde regel, de woorden "voor culturele aangelegenheden van de Raad voor Cultuur" te schrappen.

Mevrouw Mieke Van Hecke verduidelijkt dat in artikel 2 de term "adviserende beroepscommissie" volledig wordt gedefinieerd. De specificatie is dan ook overbodig.

Een amendement C strekt ertoe in § 2, A), het eerste lid te vervangen door wat volgt :

"De Raad van Deskundigen kan te allen tijde aan het Fondsbestuur voorstellen om bijkomende formele criteria op te leggen en bestaande criteria te verfijnen."

Gelet op de eindverantwoordelijkheid van het Fondsbestuur inzake de fondswerking, zo stelt mevrouw Kathy Lindekens, is het aangewezen ook m.b.t. de criteria op basis waarvan subsidies worden toegekend, de uiteindelijke bevoegdheid aan het Fondsbestuur toe te wijzen. Vermits het hier uitsluitend gaat om formele criteria is de bijkomende bepaling m.b.t. de doelstellingen van dit decreet en van de uitvoeringsbesluiten ervan overbodig.

Een amendement D strekt ertoe in § 2, B), het eerste lid te vervangen door wat volgt :

"De Raad van Deskundigen kan te allen tijde bijkomende inhoudelijke criteria opleggen en bestaande criteria verfijnen, zonder daarbij in tegenspraak te komen met de bepalingen in dit decreet."

Mevrouw Kathy Lindekens verduidelijkt dit amendement als volgt. Vermits het begrip "kwaliteit", ook volgens de Raad van State te subjectief is om nader omschreven te worden, is het beter om naar analogie met de werkwijze van de Nederlandse Stichting Fonds voor de Letteren, de Raad van

Deskundigen in dit verband algemene richtlijnen te laten verstrekken aan de Bijzondere Adviescommissies die door hen zullen gebruikt worden als richtsnoer bij de kwalitatieve beoordeling van de subsidie-aanvragen. Dit hoeft echter niet decretaal vastgelegd te worden, maar behoort veeleer tot het Intern Reglement van het VFL. Daarom wordt de bepaling inzake de invulling van het begrip kwaliteit geschrapt. Tevens wordt tegemoet gekomen aan het advies van de Raad van State, waarin gestipuleerd wordt dat het begrip "filosofie" in de gegeven context onduidelijk is. Ook is de bepaling m.b.t. de uitvoeringsbesluiten geschrapt vermits ze in deze context overbodig is.

Ter stemming voorgelegd worden de ingediende amendementen en het geamendeerde artikel goedgekeurd met 9 stemmen bij 1 onthouding.

Artikel 16

Een amendement van mevrouw Kathy Lindekens, mevrouw Mieke Van Hecke, de heren Marino Keulen, Jos Stassen en Lieven Dehandschutter (988/3) strekt ertoe in § 4, op de voorlaatste regel, het woord "beslissing" te vervangen door het woord "dossier".

Het woord "dossier" heeft volgens de indieners een specifiekere betekenis en drukt derhalve beter uit wat de indieners bedoelen dan het woord "beslissing".

Het amendement en het geamendeerde artikel worden aangenomen met 9 stemmen bij 1 onthouding.

Artikel 17

Een amendement van mevrouw Kathy Lindekens, mevrouw Mieke Van Hecke, de heren Marino Keulen, Jos Stassen en Lieven Dehandschutter (988/3) strekt ertoe dit artikel te vervangen door wat volgt :

"Artikel 17

§ 1. De middelen voor subsidies van het VFL, evenals de middelen voor de werking van het VFL en voor door het VFL gefinancierde projecten en aankopen worden in de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap vastgesteld.

§ 2. Het VFL kan bijkomende financiële middelen verwerven door erfstellingen, legaten, bijdragen van instellingen en particulieren en andere baten te ontvangen. Het VFL dient hierbij echter te allen tijde zijn doelstellingen voor ogen te houden en zijn objectieve besluitvorming te vrijwaren. Het VFL kan leningen aangaan mits een voorafgaande toestemming van de Vlaamse regering.

§ 3. De werkingskosten en de personeelskosten van het VFL mogen gezamenlijk ten hoogste twaalf percent van de voor het VFL in de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap vastgestelde middelen bedragen.

§ 4. Financiële overschotten op de middelen die het VFL jaarlijks ter beschikking staan, worden overgedragen naar het volgende boekjaar. Het Fondsbestuur dient de bestemming van deze reservemiddelen te motiveren in de begroting en in het jaarlijks actieplan.

§ 5. Het VFL bepaalt autonoom zijn financieel beleid, zonder daarbij in tegenspraak te komen met de beheersovereenkomst en met de doelstellingen en bepalingen van dit decreet. "

Mevrouw Mieke Van Hecke stelt dat in de eerste paragraaf, overeenkomstig met het advies van de Raad van State, de zinsnede "door de Vlaamse regering beschikbaar gesteld binnen de perken van de begroting" werd vervangen door een betere formulering. Tevens is de overbodige verwijzing naar de begunstigen van de subsidies geschrapt. In de tweede, toegevoegde paragraaf wordt aan het VFL een grotere financiële slagkracht en autonomie gegeven.

In de toegevoegde § 3 worden de "overheadkosten" van het VFL beperkt. Mevrouw Kathy Lindekens verduidelijkt dat in het oorspronkelijke voorstel van decreet de personeelskosten onder de werkingskosten werden ondergebracht. Met dit amendement worden beiden gescheiden, waarbij hun gecumuleerd totaal maximaal 12 percent mag bedragen van de door de overheid aan het VFL terbeschikking gestelde middelen. Spreker hoopt dat het VFL van de overheid voldoende middelen zal krijgen om een rol van betekenis te kunnen spelen in het Letterenbeleid.

Mevrouw Mieke Van Hecke stelt dat de toegevoegde § 4 tot doel heeft het VFL in staat te stellen een flexibel financieel meerjarenbeleid te voeren. Gelet op de onvoorspelbaarheid van het jaarlijks aantal subsidie-aanvragen zou dit vrijwel onmogelijk zijn indien financiële overschotten niet kunnen

overgedragen worden naar het volgende boekjaar. Met de toegevoegde § 5 wordt de financiële autonomie van het VFL verzekerd.

De minister merkt op dat voor elke lening afzonderlijk de toestemming van de regering moet worden verkregen. Het overdragen van overschotten naar een volgende werkjaar kan gebeuren, mits motivatie van de bestemming en mits verantwoording in het jaarlijks actieplan. Bovendien moet de overdracht beperkt zijn in de tijd.

Ter stemming voorgelegd worden de ingediende amendementen en het geamendeerde artikel aangenomen met 9 stemmen bij 1 onthouding.

Artikel 18

Een amendement van mevrouw Kathy Lindekens, mevrouw Mieke Van Hecke, de heren Marino Keulen, Jos Stassen en Lieven Dehandschutter (988/3) strekt ertoe dit artikel te schrappen.

Hiermee wordt tegemoetgekomen aan het advies van de Raad van State, waarin gestipuleerd wordt dat dit artikel overbodig, is aangezien artikel 71, § 3, van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten reeds voorziet in de controle van het Rekenhof op fondsen zoals het VFL.

Het amendement wordt aangenomen met 9 stemmen bij 1 onthouding. Derhalve wordt artikel 18 geschrapt.

Artikel 19

(vernummerd artikel 18)

Een amendement van mevrouw Kathy Lindekens, mevrouw Mieke Van Hecke, de heren Marino Keulen, Jos Stassen en Lieven Dehandschutter (988/3) strekt ertoe dit artikel te vervangen door wat volgt :

"Artikel 19

§ 1. In het decreet van 19 december 1997 houdende oprichting van een Raad voor Cultuur, een Raad voor de Kunsten, een Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding en van een adviserende beroepscommissie inzake culturele aangelegenheden

den worden in artikel 10, eerste lid, en § 3, eerste lid, de woorden 'de letteren' geschrapt.

§ 2. Na artikel 15 van het decreet van 19 december 1997 houdende oprichting van een Raad voor Cultuur, een Raad voor de Kunsten, een Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding en van een adviserende beroepscommissie inzake culturele aangelegenheden, wordt een artikel 15bis toegevoegd, dat luidt als volgt : 'De adviserende beroepscommissie dient het Fondsbestuur van het Vlaams Fonds voor de Letteren, zoals bedoeld in het decreet houdende de oprichting van een Vlaams Fonds voor de Letteren, te adviseren over bezwaarschriften tegen de beslissingen van de Raad van Deskundigen van het Vlaams Fonds voor de Letteren inzake bij het Vlaams Fonds voor de Letteren ingediende subsidie-aanvragen. In haar adviezen beoordeelt de adviserende beroepscommissie in dit verband de procedurele en formele aspecten van het dossier ; ze geeft geen inhoudelijke appreciatie.'

§ 3. De wet van 18 augustus 1947 houdende oprichting van het Nationaal Fonds voor de Letterkunde wordt opgeheven voor zover deze wet van toepassing is op de Vlaamse Gemeenschap."

Met de eerste paragraaf komen de indieners tegemoet aan het advies van de Raad van State, waarin gestipuleerd wordt dat dit artikel dient geredigeerd te worden onder de vorm van een formele wijziging van het voornoemde decreet van 19 december 1997. De tweede paragraaf gaat in op het advies van de Raad van State, waarin gestipuleerd wordt dat de bestaande bepalingen in het decreet van 19 december 1997 moeilijk als rechtsgrond kunnen dienen voor het uitwerken van een procedure die de adviserende beroepscommissie m.b.t. het VFL zou moeten volgen. De derde paragraaf voorziet in de opheffing van het Nationaal Fonds voor de Letterkunde, vermits het VFL de taken van dit fonds overneemt.

Het amendement en het geamendeerde artikel worden aangenomen met 9 stemmen bij 1 onthouding.

Artikel 20

(vernummerd artikel 19)

Dit artikel wordt zonder opmerkingen aangenomen met 9 stemmen bij 1 onthouding.

IV. Eindstemming

Het geamendeerde voorstel van decreet houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor de Letteren wordt aangenomen met 9 stemmen bij 1 onthouding.

De verslaggever,

Michiel VANDENBUSSCHE

De voorzitter,

Louis BRIL

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE**HOOFDSTUK I****Algemene bepalingen****Artikel 1**

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Artikel 2

In dit decreet wordt verstaan onder :

- 1° auteur : producent van Nederlandstalig literair werk ;
- 2° vertaler : vertaler van literair werk in of uit het Nederlands ;
- 3° uitgever : bedrijf, vereniging, organisatie of natuurlijke persoon die boeken op een professionele wijze in de handel brengt ;
- 4° literaire vereniging : vereniging die tot doel heeft de Nederlandstalige literatuur in binnen- en buitenland te bevorderen ;
- 5° tijdschrift : periodieke publicatie waarin de literatuur in de ruimste zin van het woord centraal staat ;
- 6° werkbeurs : subsidie aan een auteur of vertaler die de begunstigde in staat stelt zich gedurende een periode intensief te wijden aan literaire arbeid ;
- 7° additioneel honorarium : supplementaire subsidie op het door een auteur of vertaler van een uitgever ontvangen honorarium voor gepubliceerd of anderszins openbaar gemaakt literair werk ;
- 8° productiesubsidie : eenmalige subsidie toegekend aan uitgevers voor de financiering van een voor de Nederlandstalige literatuur cultureel waardevol, maar economisch riskant project ;
- 9° reisbeurs : aan een auteur of vertaler verleende bijdrage in de kosten van een binnen een bepaalde termijn te ondernemen reis die leidt

of bijdraagt tot de publicatie van een literair werk ;

- 10° stimuleringsbeurs : eenmalige subsidie toegekend aan een beloftevolle en vernieuwende auteur of vertaler die aan het begin van zijn of haar professionele ontwikkeling staat ;
- 11° literair evenement : evenement waarbij de literatuur centraal staat ;
- 12° Raad voor Cultuur : de Raad voor Cultuur zoals bedoeld in het decreet van 19 december 1997 houdende oprichting van een Raad voor Cultuur, een Raad voor de Kunsten, een Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding en van een adviserende beroepscommissie inzake culturele aangelegenheden ;
- 13° Raad voor de Kunsten : de Raad voor de Kunsten zoals bedoeld in het decreet van 19 december 1997 houdende oprichting van een Raad voor Cultuur, een Raad voor de Kunsten, een Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding en van een adviserende beroepscommissie inzake culturele aangelegenheden ;
- 14° adviserende beroepscommissie : de adviserende beroepscommissie inzake culturele aangelegenheden zoals bedoeld in het decreet van 19 december 1997 houdende oprichting van een Raad voor Cultuur, een Raad voor de Kunsten, een Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding en van een adviserende beroepscommissie inzake culturele aangelegenheden ;
- 15° beleidsnota : de beleidsvisie van de Vlaamse regering die aan het begin van elke regeerperiode wordt opgesteld en de krachtlijnen van het letterenbeleid vastlegt ;
- 16° beheersovereenkomst : overeenkomst tussen de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Fonds voor de Letteren waarin de regels inzake de toekenning van middelen aan het Vlaams Fonds voor de Letteren en alle wederzijdse plichten, rechten en verantwoordelijkheden zijn opgenomen ;
- 17° meerjarenplan : overzicht van de belangrijkste doelstellingen en de te volgen strategie van het Vlaams Fonds voor de Letteren voor de komende vijf jaar, dat opgesteld wordt overeenkomstig de beheersovereenkomst en de beleidsnota en fungeert als referentiekader van het jaarlijks actieplan ;

18° jaarlijks actieplan : jaarlijks overzicht van de belangrijkste doelstellingen en de te volgen strategie van het Vlaams Fonds voor de Letteren, dat opgesteld wordt op basis van de krachtlijnen in het meerjarenplan.

HOOFDSTUK II

De oprichting en taak van het Vlaams Fonds voor de Letteren

Artikel 3

Er wordt een Vlaams Fonds voor de Letteren, afgekort VFL, opgericht.

Het VFL heeft rechtspersoonlijkheid.

Artikel 4

§ 1. Binnen de perken van de bij decreet vastgestelde begroting, kent het VFL subsidies voor de Nederlandstalige letteren toe. De regels inzake de toekenning van middelen dienaangaande door de Vlaamse regering aan het VFL maken het voorwerp uit van de beheersovereenkomst.

§ 2. De beheersovereenkomst wordt afgesloten voor een periode van vijf jaar. De Vlaamse regering bepaalt de inwerkingtreding en de modaliteiten van deze overeenkomst. De ontwerp-beheersovereenkomst wordt ter bespreking voorgelegd aan het Vlaams Parlement en aan de Raad voor de Kunsten.

Artikel 5

§ 1. Het VFL heeft tot doel de Nederlandstalige letteren en de vertaling in en uit het Nederlands van literair werk in de brede zin van het woord te ondersteunen en de sociaal-economische positie van auteurs en vertalers te verbeteren.

§ 2. Daartoe kan het VFL onder meer :

- 1° werkbeurzen toekennen ;
- 2° additionele honoraria toekennen ;
- 3° stimuleringsbeurzen toekennen ;
- 4° reisbeurzen toekennen ;

5° productiesubsidies toekennen ;

6° vertalingen in en uit het Nederlands subsidiëren ;

7° tijdschriftsubsidies toekennen ;

8° literaire lezingen subsidiëren ;

9° literaire evenementen subsidiëren ;

10° literaire verenigingen subsidiëren ;

11° steunaankopen verrichten ten behoeve van Nederlandstalig literair werk ;

12° de uitstraling van de Nederlandstalige literatuur in binnen- en buitenland bevorderen.

HOOFDSTUK III

De organisatie van het Vlaams Fonds voor de Letteren

Artikel 6

Het VFL bestaat uit de volgende bestuurs- en adviesorganen :

- 1° het Fondsbestuur ;
- 2° het Dagelijks Bestuur ;
- 3° de Raad van Deskundigen ;
- 4° zes Bijzondere Adviescommissies ;
- 5° het secretariaat, geleid door een directeur.

Artikel 7

§ 1. Het VFL wordt geleid door het Fondsbestuur, dat bevoegd is inzake :

- 1° de goedkeuring en wijziging van de statuten ;
- 2° de installatie van en het toezicht op het Dagelijks Bestuur ;
- 3° de benoeming en het ontslag van de directeur en de personeelsleden ;

- 4° de goedkeuring van de jaarlijkse begroting, de jaarrekening, het jaarlijks actieplan, het meerjarenplan en het jaarverslag ;
- 5° de benoeming en het ontslag van de leden van de Raad van Deskundigen ;
- 6° de benoeming en het ontslag van de leden van de Bijzondere Adviescommissies ;
- 7° de bekrachtiging en de uitvoering van de beslissingen van de Raad van Deskundigen ;
- 8° de vertegenwoordiging van het VFL.

§ 2. Het Fondsbestuur bestaat uit negen leden. De leden van het Fondsbestuur worden benoemd voor vier jaar. Hun mandaat kan eenmaal worden verlengd. Elk jaar treedt volgens een door het Fondsbestuur op te stellen rooster tenminste één bestuurslid af.

Een tussentijds benoemd bestuurslid neemt de plaats in van zijn voorganger voor de resterende duur van diens mandaat ; ook zijn mandaat kan eenmaal worden verlengd.

§ 3. De Vlaamse regering benoemt de leden van het Fondsbestuur, op voordracht van het zittende Fondsbestuur.

De Vlaamse regering kan de leden van het Fondsbestuur ontslaan op gemotiveerd verzoek van het zittende Fondsbestuur.

§ 4. Het eerste Fondsbestuur wordt benoemd door de Vlaamse regering, op voordracht van de Raad voor de Kunsten.

§ 5. De Vlaamse regering benoemt de voorzitter van het Fondsbestuur, op voordracht van het Fondsbestuur dat uit zijn leden een kandidaat-voorzitter kiest. De voorzitter heeft een beslissende stem bij staking van stemmen. Het Fondsbestuur kiest uit zijn leden een ondervoorzitter.

§ 6. Ten minste één juridisch en financieel deskundige maakt deel uit van het Fondsbestuur.

§ 7. Ten minste één auteur en één vertaler maken deel uit van het Fondsbestuur. Zij dienen te voldoen aan de criteria van artikel 10, § 5, 1° en 2°.

§ 8. De leden van het Fondsbestuur, de juridisch en financieel deskundige uitgezonderd, moeten deskundig zijn op het gebied van de Nederlandstalige literatuur.

§ 9. Het lidmaatschap van het Fondsbestuur is onverenigbaar met een ambt of mandaat dat via openbare verkiezing toegankelijk is.

§ 10. Het Fondsbestuur bestaat voor maximaal tweederde uit leden van hetzelfde geslacht.

§ 11. In het Fondsbestuur hebben ten hoogste één uitgever en ten hoogste één bestuurslid van een literaire vereniging zitting.

§ 12. De directeur van het VFL woont de vergaderingen van het Fondsbestuur met raadgevende stem bij en treedt tevens op als secretaris van het Fondsbestuur.

§ 13. Een vertegenwoordiger van de Vlaamse regering woont de vergaderingen van het Fondsbestuur met raadgevende stem bij.

De vertegenwoordiger van de Vlaamse regering kan de uitvoering opschorten van elke beslissing van het Fondsbestuur die strijdig is met de bepalingen van dit decreet.

Artikel 8

De voorzitter, het juridisch en financieel deskundig lid van het Fondsbestuur en de directeur vormen het Dagelijks Bestuur. De voorzitter kan zich laten vervangen door de ondervoorzitter.

Het Dagelijks Bestuur heeft, onder de controle en het toezicht van het Fondsbestuur, de leiding over het dagelijks beheer. Het Dagelijks Bestuur heeft ten aanzien van het Fondsbestuur een voorbereidende en uitvoerende opdracht.

Artikel 9

§ 1. Het secretariaat van het VFL is verantwoordelijk voor de administratieve werking van het VFL. Het garandeert een vlotte interne en externe communicatie van het VFL, het verzorgt de administratie en centraliseert de gegevens, maakt de verslagen van de vergaderingen en verleent administratieve en logistieke steun aan alle bestuurs- en adviesorganen van het VFL.

§ 2. Het secretariaat wordt geleid door de directeur.

§ 3. De directeur wordt aangeworven door het Fondsbestuur op basis van een externe selectieprocedure.

§ 4. De directeur moet deskundig zijn op het vlak van bedrijfsbeheer.

§ 5. Het Fondsbestuur benoemt en ontslaat de personeelsleden van het secretariaat en bepaalt contractueel de modaliteiten van hun aanstelling. De aanwerving van het personeel gebeurt op basis van een objectieve procedure.

Artikel 10

§ 1. De Raad van Deskundigen van het VFL is bevoegd inzake de beoordeling van de subsidieaanvragen. De Raad van Deskundigen maakt zijn beslissingen in dit verband ter uitvoering over aan het Fondsbestuur.

§ 2. De Raad van Deskundigen bestaat uit twaalf leden, die voor vier jaar worden benoemd :

- de voorzitters van de zes Bijzondere Adviescommissies ;
- zes deskundigen op literair vlak die geen deel uitmaken van één van de bestuurs- of adviesorganen van het VFL.

Hun mandaat kan eenmaal worden verlengd. De helft van de leden van de eerste Raad van Deskundigen heeft zitting voor een termijn van twee jaar.

§ 3. De leden van de Raad van Deskundigen worden benoemd en ontslagen door het Fondsbestuur.

§ 4. Om in aanmerking te komen voor het lidmaatschap van de Raad van Deskundigen, moeten de kandidaten aan de volgende criteria voldoen :

- 1° als auteur : minstens twee Nederlandstalige boekpublicaties (niet in eigen beheer) hebben uitgegeven ;
- 2° als vertaler : minstens twee literaire vertalingen in of uit het Nederlands in boekvorm (niet in eigen beheer) hebben uitgegeven ;
- 3° als criticus/essayist : minstens één boek gepubliceerd hebben over literatuur (niet in eigen beheer uitgegeven) of geregeld bijdragen geleverd hebben over literatuur in literaire tijdschriften verschenen in het jaar voorafgaand aan het mandaat in de Raad van Deskundigen of, gedurende ten minste twee jaar voorafgaand aan het lidmaatschap van de Raad van Deskundigen, op regelmatige basis bijdragen geleverd hebben over literatuur aan periodieken ;

4° als academicus : verbonden zijn aan de Faculteit Letteren en Wijsbegeerte van een universiteit of docent Wijsbegeerte of Literatuurwetenschap zijn aan een hogeschool ;

5° als uitgever : op een professionele wijze boeken en tijdschriften in de handel brengen.

6° als bestuurslid van een literaire vereniging : een bestuursfunctie bekleden in een literaire vereniging.

§ 5. Het lidmaatschap van de Raad van Deskundigen is onverenigbaar met een ambt of mandaat dat via openbare verkiezing toegankelijk is.

§ 6. De Raad van Deskundigen bestaat voor maximaal tweederde uit leden van hetzelfde geslacht.

§ 7. Ten minste één vertegenwoordiger van elk van de in § 4 van dit artikel vermelde subsectoren heeft zitting in de Raad van Deskundigen.

§ 8. De voorzitter van de Raad van Deskundigen heeft een beslissende stem bij staking van stemmen.

§ 9. De voorzitter van de Raad van Deskundigen wordt bij geheime stemming verkozen door het Fondsbestuur.

§ 10. In de Raad van Deskundigen hebben ten hoogste één uitgever en ten hoogste één bestuurslid van een literaire vereniging zitting.

Artikel 11

§ 1. De zes Bijzondere Adviescommissies van het VFL bestaan elk uit vijf leden :

- a) een lid, dat ook zitting heeft in de Raad van Deskundigen en benoemd wordt door het Fondsbestuur, treedt op als voorzitter ;
- b) drie leden, die geen zitting hebben in de Raad van Deskundigen, worden benoemd door het Fondsbestuur. Zij zijn voor een eenmaal hernieuwbare termijn van twee jaar lid ;
- c) een lid van het secretariaat zonder stemrecht.

§ 2. De zes Bijzondere Adviescommissies verlenen aan de Raad van Deskundigen adviezen over afgebakende materies die betrekking hebben op de

verschillende taken van het VFL, beschreven in artikel 5 :

- a) de eerste Bijzondere Adviescommissie over werk- en stimuleringsbeurzen en additionele honoraria proza ;
- b) de tweede Bijzondere Adviescommissie over werk- en stimuleringsbeurzen en additionele honoraria poëzie, essay en theater ;
- c) de derde Bijzondere Adviescommissie over werk- en stimuleringsbeurzen en additionele honoraria kinder- en jeugdliteratuur ;
- d) de vierde Bijzondere Adviescommissie over productiesubsidies, tijdschriftsubsidies en het aankoop- en distributiebeleid ;
- e) de vijfde Bijzondere Adviescommissie over literaire lezingen, literaire evenementen en literaire verenigingen ;
- f) de zesde Bijzondere Adviescommissie over vertalingen, reisbeurzen en de internationale promotie.

§ 3. De leden van de Bijzondere Adviescommissies, uitgezonderd het lid van het secretariaat, moeten voldoen aan de voorwaarden van artikel 10, § 4 en § 6.

§ 4. Het lidmaatschap van de Bijzondere Adviescommissies is onverenigbaar met een ambt of mandaat dat via openbare verkiezing toegankelijk is.

§ 5. De voorzitters van de Bijzondere Adviescommissies hebben een beslissende stem bij staking van stemmen.

HOOFDSTUK IV

De werking van het Vlaams Fonds voor de Letteren

Artikel 12

§ 1. De besluiten van het Fondsbestuur, de Raad van Deskundigen en de Bijzondere Adviescommissies worden genomen bij meerderheid der uitgebrachte stemmen.

§ 2. De leden van het Fondsbestuur, de Raad van Deskundigen en de Bijzondere Adviescommissies stemmen zonder last of ruggespraak.

§ 3. De Vlaamse regering kan te allen tijde gegevens opvragen aan het VFL en bij monde van de vertegenwoordiger van de Vlaamse regering klachten en suggesties formuleren.

§ 4. Om geldig te kunnen beslissen moet de meerderheid van de leden aanwezig zijn. Is dat niet het geval, dan wordt na ten minste drie werkdagen en uiterlijk na dertig dagen een nieuwe vergadering bijeengeroepen, waarop geldig kan worden beslist ongeacht het aantal aanwezigen.

§ 5. Het Fondsbestuur vergadert telkens wanneer de voorzitter, de vertegenwoordiger van de Vlaamse regering of ten minste drie bestuursleden hierom verzoeken.

§ 6. De leden van het Fondsbestuur, de Raad van Deskundigen en de Bijzondere Adviescommissies worden voor hun werkzaamheden vergoed. De vergoeding wordt vastgesteld door het Fondsbestuur.

§ 7. De voorzitters van de bestuurs- en adviesorganen van het VFL plaatsen een onderwerp op de agenda van de volgende vergadering, wanneer dat door de vertegenwoordiger van de Vlaamse regering of door een lid van één van de bestuurs- of adviesorganen schriftelijk is aangevraagd.

Artikel 13

Het Fondsbestuur kan, indien de gegevens uit de jaarverslagen daartoe aanleiding geven en uitsluitend na het verstrijken van een termijn van twee jaar, het aantal Bijzondere Adviescommissies en hun samenstelling en interne organisatie herzien.

Artikel 14

§ 1. Het Dagelijks Bestuur maakt, mede op basis van het Intern Reglement, praktische afspraken met de Raad van Deskundigen, de Bijzondere Adviescommissies en het secretariaat om een efficiënte fondswerking te garanderen.

§ 2. Het Fondsbestuur stelt na het afsluiten van de beheersovereenkomst het meerjarenplan op en legt dit ter goedkeuring voor aan de Vlaamse regering. De Vlaamse regering bepaalt het tijdstip

waarop het ingediend wordt. Het Fondsbestuur maakt dit meerjarenplan ook over aan het Vlaams Parlement.

§ 3. Het Fondsbestuur legt ieder jaar het jaarlijks actieplan met begroting ter goedkeuring voor aan de Vlaamse regering. Het Fondsbestuur maakt tevens een jaarverslag en een jaarrekening van het afgelopen jaar over aan de Vlaamse regering. De Vlaamse regering bepaalt het tijdstip waarop deze documenten ingediend moeten worden. Het Fondsbestuur maakt deze documenten ook over aan het Vlaams Parlement.

§ 4. De beslissingen en de motivering van de beslissingen van het VFL zijn openbaar.

Artikel 15

§ 1. De indiening, beoordeling en honorering van subsidieaanvragen verlopen op basis van de volgende procedure.

De aanvraag wordt ingediend bij het VFL en na toetsing aan de formele criteria verwezen naar een van de Bijzondere Adviescommissies. De Raad van Deskundigen besluit tot het al of niet honoreren van de subsidieaanvraag, rekening houdend met het advies van de bevoegde Bijzondere Adviescommissie. De aanvrager wordt op de hoogte gesteld zowel van het advies van de Bijzondere Adviescommissie als van de beslissing van de Raad van Deskundigen.

De aanvrager kan een inhoudelijk bezwaar indienen tegen het advies van de Bijzondere Adviescommissie. De aanvrager moet daartoe een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij het VFL. De aanvrager heeft het recht om gehoord te worden. De Raad van Deskundigen beslist ten gronde over het inhoudelijke bezwaar.

De aanvrager kan voor inbreuken van formele of procedurele aard beroep aantekenen tegen de beslissing van de Raad van Deskundigen bij de Adviserende Beroepscommissie. Die commissie brengt haar advies uit bij het Fondsbestuur. Indien het beroep gegrond wordt verklaard, wordt het aanvraagdossier opnieuw verwezen naar de Raad van Deskundigen die de eindbeslissing neemt.

Het Fondsbestuur controleert of de eindbeslissingen van de Raad van Deskundigen conform zijn aan de beheersovereenkomst, de jaarlijkse begro-

ting, het jaarlijks actieplan en het meerjarenplan. Indien deze controle geen onoverkomelijke tegen- spraken aan het licht brengt, bekrachtigt het Fondsbestuur de beslissingen van de Raad van Deskundigen en brengt ze die ten uitvoer.

§ 2. De toekenning van subsidies door het VFL is gebonden aan bepaalde formele en inhoudelijke criteria :

A) Formele criteria

De Raad van Deskundigen kan te allen tijde aan het Fondsbestuur voorstellen om bijkomende formele criteria op te leggen en bestaande criteria te verfijnen.

1) met betrekking tot de datum van uiterste indiening van de aanvraagdossiers :

Om in aanmerking te komen voor subsidiëring door het VFL moet het aanvraagdossier in het bezit zijn van het VFL voor een door het VFL te bepalen datum. De uiterste indiendatum wordt jaarlijks door het VFL in de pers aangekondigd ;

2) met betrekking tot het taalgebruik :

Alleen auteurs die Nederlandstalig werk produceren of vertalers die literair werk vertalen in of uit het Nederlands, komen in aanmerking voor subsidiëring door het VFL ;

3) met betrekking tot individuele subsidies :

Bij elke vorm van individuele subsidie worden door het VFL geen middelen toegekend wanneer het laatst bekende belastbaar inkomen uit literaire en niet-literaire arbeid van een auteur of vertaler voorafgaand aan de subsidieaanvraag een bepaald inkomensplafond overschrijdt. Het Fondsbestuur legt het inkomensplafond vast. Voor additionele honoraria en stimuleringsbeurzen geldt uitsluitend het inkomen uit niet-literaire arbeid bij het bepalen van het inkomensplafond.

Bij een belastbaar inkomen lager dan het inkomensplafond wordt voor de werkbeurzen niet meer dan het verschil tussen dat plafond en het belastbaar inkomen van de aanvrager uitgekeerd.

Indien het reële inkomen van de aanvrager na de indiening van de aanvraag stijgt boven of daalt onder het inkomensplafond, dient de aanvrager dit met financiële bewijsstukken te melden aan het VFL ;

4) met betrekking tot werkbeurzen :

Alle werkbeurzen van het VFL worden uitbetaald in maandeenheden.

Werkbeursaanvragen zijn steeds vergezeld van een werkplan. Aanvragers verschaffen desgewenst bijkomende informatie ;

5) met betrekking tot tijdschriftsubsidies :

De aanvragen voor tijdschriftsubsidies zijn vergezeld van een werkplan waarin de visie en de programmatie van het tijdschrift voor de komende jaren worden uiteengezet. Tijdschriftsubsidies worden slechts toegekend na een formele evaluatie van :

- het distributieplan (verspreiding, oplage en abonnementenverwerving) ;
- de periodiciteit en regelmaat van verschijnen ;
- de verhouding tussen productiekosten en verkoopcijfers ;
- de mate van honorering van de auteurs ;
- het gemiddelde aantal verkochte exemplaren (betalende abonnees en losse verkoop).

Bij tijdschriftsubsidies wordt gestreefd naar een continuering. De continuering van tijdschriftsubsidies is gebonden aan een jaarlijkse tussentijdse evaluatie ;

6) met betrekking tot productiesubsidies :

Aanvragen voor productiesubsidies zijn vergezeld van een verantwoordingsnota waarin de uitgever zijn aanvraag motiveert met cijfermateriaal dat betrekking heeft op zijn financieel beleid en precieze gegevens bevat inzake :

- de oplage ;
- de voorziene verspreidingskanalen en geplande promotie ;
- de verschijningsdatum ;
- de biografie van de auteur en/of vertaler ;
- de inhoudsopgave ;
- het manuscript.

Een productiesubsidie wordt toegekend aan één goedgekeurd project, al kan, indien het project daartoe aanleiding geeft, de uitbetaling ervan gespreid worden over verschillende jaren ;

7) met betrekking tot reisbeurzen en stimuleringsbeurzen :

a) Stimuleringsbeurzen zijn eenmalige subsidies. Vanwege het eenmalige karakter van deze beurzen, wordt er bij de uitbetaling geen rekening gehouden met enige inkomensgrens.

Enkel auteurs en vertalers met slechts één publicatie in boekvorm op hun naam (niet in eigen beheer uitgegeven) of van wie slechts één literair werk is opgevoerd, komen in aanmerking voor een stimuleringsbeurs. Auteurs en vertalers die reeds eerder een werk- of stimuleringsbeurs toegekend kregen, komen niet meer in aanmerking voor een stimuleringsbeurs.

b) Aanvragers van wie het laatst bekende belastbaar inkomen een bepaalde grens overstijgt, komen niet in aanmerking voor een reisbeurs. Het Fondsbestuur legt het inkomensplafond vast.

Reisbeurzen worden uitsluitend toegekend aan aanvragers die het rechtstreeks verband kunnen aantonen tussen de te ondernemen reis en de creatie van hun literair werk. De aanvraag moet vergezeld zijn van :

- een werkplan ;
- een gedetailleerd overzicht van de verwachte kosten ;

8) met betrekking tot subsidies van literaire lezingen en evenementen :

Aanvragen voor subsidies van literaire lezingen en evenementen zijn vergezeld van :

- een werkplan ;
- een overzicht van de programmatie en de betrokkenen ;
- een gedetailleerd overzicht van de verwachte kosten en inkomsten ;

9) met betrekking tot subsidies voor literaire verenigingen :

Literaire verenigingen die in aanmerking willen komen voor subsidiëring door het VFL motiveren hun aanvraag met gegevens inzake :

- hun doelstellingen ;
- hun (eventueel) ledenbestand ;
- hun organisatiestructuur ;

- hun programmatie ;
- hun begroting en rekening.

B) Inhoudelijke criteria

De Raad van Deskundigen kan te allen tijde bijkomende inhoudelijke criteria opleggen en bestaande criteria verfijnen, zonder daarbij in tegenspraak te komen met de bepalingen in dit decreet.

1) met betrekking tot additionele honoraria :

Voor additionele honoraria wordt uitsluitend de literaire kwaliteit van het ingezonden werk geëvalueerd ;

2) met betrekking tot werkbeurzen :

Voor werkbeurzen worden verschillende factoren geëvalueerd :

- verwachtingen en oordelen over de literaire kwaliteit van het werk van de aanvrager ;
- diens productiviteit ;
- de omvang van het oeuvre ;
- het werkplan.

De evaluatie van de literaire kwaliteit van het werk is doorslaggevend ;

3) met betrekking tot stimuleringsbeurzen :

Voor stimuleringsbeurzen wordt de kwaliteit van het reeds gepresteerde literaire werk en de verwachtingen inzake toekomstig literair werk geëvalueerd ;

4) met betrekking tot reisbeurzen :

Voor reisbeurzen wordt het belang van de reis voor het werk van de aanvrager en om de kwaliteit van zijn reeds geleverde literaire projecten geëvalueerd ;

5) met betrekking tot tijdschriftsubsidies :

Voor tijdschriftsubsidies worden de volgende criteria geëvalueerd :

- de relevantie voor de literatuur ;
- de bestendige inhoudelijke en vormelijke kwaliteit van het tijdschrift ;
- de aandacht voor debutanten en vernieuwers ;
- de mate waarin auteurs via het tijdschrift een publicatiekans krijgen ;

6) met betrekking tot subsidies voor literaire lezingen en evenementen :

Voor subsidies aan organisatoren van literaire lezingen en evenementen wordt de kwaliteit van en relevantie voor de Nederlandstalige literatuur van de voorgestelde programmatie geëvalueerd ;

7) met betrekking tot productiesubsidies :

Voor productiesubsidies wordt de literaire relevantie, het vernieuwende karakter, de kwaliteit en het belang van het project voor de Nederlandstalige letteren, in relatie tot de literaire antecedenten van de aanvrager geëvalueerd ;

8) met betrekking tot subsidies voor literaire verenigingen :

Voor subsidies aan literaire verenigingen wordt de kwaliteit van de voorgestelde programmatie en de relevantie van de doelstellingen van de vereniging voor de literatuur, in samenhang met het publieksbereik en de kwaliteit van de literaire antecedenten van de vereniging geëvalueerd.

Artikel 16

§ 1. De subsidieregeling van het VFL is gebonden aan termijnen waarbinnen schriftelijke aanvragen moeten worden ingediend. Aanvragen die het VFL bereiken na de uiterste indiendatum, worden niet in behandeling genomen. De termijn waarbinnen toegekende subsidies worden uitbetaald, wordt ook vastgelegd.

§ 2. De subsidieaanvrager wordt schriftelijk op de hoogte gebracht van het besluit van het VFL. Dat besluit is gemotiveerd.

§ 3. Subsidieaanvragen die bij het VFL ingediend worden door leden van de Raad van Deskundigen en de Bijzondere Adviescommissies mogen uitsluitend behandeld worden door andere Bijzondere Adviescommissies dan diegene waarvan de subsidieaanvrager in kwestie zelf deel uitmaakt.

§ 4. De leden van de bestuurs- en adviesorganen van het VFL mogen niet deelnemen aan de bespreking en zijn niet stemgerechtigd wanneer er een dossier op de agenda staat waarbij ze zelf rechtstreeks belang hebben.

§ 5. Het Fondsbestuur van het VFL stelt, binnen een door de Vlaamse regering te bepalen termijn, een Intern Reglement op waaraan alle werkzaamheden binnen het VFL onderworpen zijn. Het

Fondsbestuur kan dit reglement te allen tijde te herzien. Het Interne Reglement mag echter nergens in tegenspraak zijn met dit decreet en met de uitvoeringsbesluiten ervan, noch naar de letter, noch naar de geest.

HOOFDSTUK V

De middelen van het VFL

Artikel 17

§ 1. De middelen voor subsidies van het VFL, evenals de middelen voor de werking van het VFL en voor door het VFL gefinancierde projecten en aankopen worden in de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap vastgesteld.

§ 2. Het VFL kan bijkomende financiële middelen verwerven door erfstellingen, legaten, bijdragen van instellingen en particulieren en andere baten te ontvangen. Het VFL dient hierbij echter te allen tijde zijn doelstellingen voor ogen te houden en zijn objectieve besluitvorming te vrijwaren. Het VFL kan leningen aangaan mits een voorafgaande toestemming van de Vlaamse regering.

§ 3. De werkingskosten en de personeelskosten van het VFL mogen gezamenlijk ten hoogste twaalf percent van de voor het VFL in de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap vastgestelde middelen bedragen.

§ 4. Financiële overschotten op de middelen die het VFL jaarlijks ter beschikking staan, worden overgedragen naar het volgende boekjaar. Het Fondsbestuur dient de bestemming van deze reserve-middelen te motiveren in de begroting en in het jaarlijks actieplan.

§ 5. Het VFL bepaalt autonoom zijn financieel beleid, zonder daarbij in tegenspraak te komen met de beheersovereenkomst en met de doelstellingen en bepalingen van dit decreet.

HOOFDSTUK VI

Slotbepalingen

Artikel 18

§ 1. In het decreet van 19 december 1997 houdende oprichting van een Raad voor Cultuur, een Raad voor de Kunsten, een Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding en van een adviserende beroepscommissie inzake culturele aangelegenheden worden in artikel 10, eerste lid, en § 3, eerste lid, de woorden 'de letteren' geschrapt.

§ 2. Na artikel 15 van het decreet van 19 december 1997 houdende oprichting van een Raad voor Cultuur, een Raad voor de Kunsten, een Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding en van een adviserende beroepscommissie inzake culturele aangelegenheden, wordt een artikel 15bis toegevoegd, dat luidt als volgt : 'De adviserende beroepscommissie dient het Fondsbestuur van het Vlaams Fonds voor de Letteren, zoals bedoeld in het decreet houdende de oprichting van een Vlaams Fonds voor de Letteren, te adviseren over bezwaarschriften tegen de beslissingen van de Raad van Deskundigen van het Vlaams Fonds voor de Letteren inzake bij het Vlaams Fonds voor de Letteren ingediende subsidie-aanvragen. In haar adviezen beoordeelt de adviserende beroepscommissie in dit verband de procedurele en formele aspecten van het dossier ; ze geeft geen inhoudelijke appreciatie.'

§ 3. De wet van 18 augustus 1947 houdende oprichting van het Nationaal Fonds voor de Letterkunde wordt opgeheven voor zover deze wet van toepassing is op de Vlaamse Gemeenschap.

Artikel 19

Dit decreet treedt in werking op een door de Vlaamse regering vast te stellen datum en uiterlijk zes maanden na de bekendmaking van het decreet in het Belgisch Staatsblad.

BIJLAGEN

Hoorzitting van donderdag 7 januari 1999**met :**

- **de heer Hans Ulrich Jessurun D'OLIVEIRA, Voorzitter Stichting Fonds voor de Letteren, Nederland**
- **mevrouw Sylvia DORNSEIFFER, Directeur Het Schrijvershuis, Nederland**
- **de heer Robert ELSEN, Afdelingshoofd Muziek, Letteren en Podiumkunsten**
- **prof. Rik VAN GORP**
- **prof. Mieke MUSSCHOOT**
- **de heer Dirk VAN BASTELAERE**
- **mevrouw Monica VAN PAEMEL**
- **de heer Wim DE MONT, VBVB – Huis van het Boek**
- **mevrouw Majo DE SAEDELEER, Directeur Nationaal Centrum voor Jeugdliteratuur (NCJ)**

De voorzitter : Aan de orde is de hoorzitting betreffende het voorstel van decreet houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor de Letteren.

De heer Hans Ulrich Jessurun D'Oliveira, voorzitter Stichting Fonds voor de Letteren, Nederland : Omdat bij de opstelling van dit voorstel van decreet naar het noorden gekeken is, is het nuttig om ook iets over het Nederlandse Fonds te zeggen. Een coördinatie tussen beide fondsen is ook wenselijk, hoewel een aantal van de taken van het Vlaams Fonds in Nederland door het Productie- en Vertalingsfonds worden vervuld.

Ik zal het hebben over de structuur, werkwijze en de controle, zowel de democratische controle als de controle door de rechtspraak. De huidige structuur bestaat sinds april 1997. Het Fonds voor de Letteren is een overheidsstichting met een bestuur van vijf leden, die benoemd worden door de bevoegde minister of staatssecretaris, op voordracht van het Fonds zelf. Dit bestuur neemt de besluiten over de functionering van het Fonds en de subsidies en de eregelden. Deze beslissingen worden voorbereid door deskundigen van de Nederlandse, de Friese en de internationale letterkunde. Er is een raad van advies van maximum 13 leden, benoemd door het bestuur op voordracht van een selectiecommissie, die deels bestaat uit de voorzitter van het Fonds voor de Letteren en deels uit twee buitenstaanders. Kandidaturen voor de selectiecommissie worden

via advertenties in de krant verzameld, waarna een selectieprocedure volgt.

De raad van advies heeft een belangrijke adviseerende functie over de individuele subsidiebesluiten en de algemene gang van zaken. De raad van advies is opgesplitst in deelraden onder andere over proza, poëzie, vertalingen. De leden van de raad van advies fungeren als voorzitter van kleine clubjes deskundigen, die een gemotiveerd voorstel van advies geven over de subsidieverzoeken. Deze voorstellen worden gescreend door de raad van advies en tot slot gaat het bestuur na of het advies al dan niet gevolgd wordt.

Er zijn dus een aantal vaste subcommissies onder andere over jeugdliteratuur, vertalingen en het Fries. Het Fonds beschikt over een netwerk van deskundigen dat om de zoveel jaar verversd wordt. Dit is nodig om de diversiteit van de aanvragers zo veel mogelijk te respecteren. Het is noodzakelijk om een heel aantal deskundigen te hebben. De subcommissies voor vertalingen bijvoorbeeld gaan immers niet enkel de kwaliteit van de vertaling na maar oordelen ook over de waarde van de brontekst. Zij moeten dus beschikken over deskundigen van verschillende taalgebieden. Het bureau, bestaande uit acht leden, wordt aangesteld door het bestuur. De directeur houdt zich bezig met de dagelijkse leiding. Zij zorgt voor de voorbereiding van de beslissingen, de samenstelling van de commissies, de infrastructuur, enzovoort.

Het Fonds voor de Letteren in Nederland is een overheidsstichting. Wij nemen dus overheidsbeslissingen en zijn onderworpen aan de algemene wet op het bestuursrecht en onderhevig aan de administratieve rechtspraak. Indien iemand niet tevreden is met de beslissing, kan hij of zij bezwaar maken en heeft dan recht op een nadere motivering en om gehoord te worden. Hierna volgt een nieuwe beslissing van het bestuur. Indien de betrokkene nog niet tevreden is, kan hij of zij in beroep gaan bij de bestuursrechter op arrondissementsniveau. Verder beroep is mogelijk bij de Raad van State en eventueel voor het Hof van Straatsburg. Tot nog toe heeft men het niet verder gebracht dan de Raad van State.

Om de Nederlandse en Friese literatuur te bevorderen worden meerjarige werkbeurzen, verdeeld in maandeenheden, verstrekt. Daarnaast zijn er additionele honoraria : boeken die in het afgelopen jaar verschenen zijn kunnen bijkomende royalties krijgen. Bovendien zijn er reis- en verblijfsbeurzen en eregelden. Enkele jaren geleden werd het fonds opengesteld voor Vlaamse auteurs en vertalers, op

grond van artikel 6 van het Europees gemeenschapsverdrag dat discriminatie op grond van nationaliteit verbiedt.

In de laatste fase van de statuten werd ervoor gekozen om advisering en besluitvorming scherp van elkaar te scheiden. Voordien was het bestuur groter. Er waren nogal wat verdachtmakingen omdat bestuurders uit eigen ruif zouden eten. Momenteel bestaat de regel dat besluitvormers geen subsidies kunnen aanvragen. Zelf ben ik bijvoorbeeld als professor in het migratierecht voldoende onafhankelijk.

De besluiten over de beoordeling van de kunst mogen niet van de overheid komen : afstand van literaire werken tegenover de overheid is een principe dat al heel lang bestaat in Nederland. We zijn een zelfstandige stichting die op onafhankelijke wijze besluiten neemt. De minister beslist wel over de hoogte van de subsidies, momenteel bedragen die 10 miljoen gulden per jaar, en hij moet de benoeming van bestuursleden goedkeuren. De minister heeft een vetorecht bij de benoeming van de bestuursleden. Ook moet hij de begroting en statuut- en reglementswijzigingen goedkeuren. De rechter oefent controle uit op de adequate motivering van onze besluiten. Ook de rechter blijft echter op een afstand : hij beoordeelt de besluitvormingsprocedure, maar toetst het literaire oordeel uiterst marginaal.

Bij de selectie van de bestuursleden wordt uitsluitend rekening gehouden met bekwaamheid en deskundigheid. Er moeten ten minste één vertaler en één schrijver in het bestuur zitten. De hiërarchische structuur van de stichting is plat ; we vergaderen ten minste eenmaal per maand. We houden in belangrijke mate rekening met de praktijk : zo kregen vertalers aanvankelijk hoogstens één keer per jaar de gelegenheid om werkbeurzen aan te vragen. Aangezien de omloopsnelheid van vertalingen gemiddeld hoger ligt, werd het mogelijk om twee keer een beurs aan te vragen. We proberen zo transparant mogelijk te werken. Daartoe motiveren we onze besluiten en worden de jaarverslagen gepubliceerd. Geregeld zijn er contacten met de bevoegde minister over nieuwe wensen en beleidsplannen. Eenmaal per vier jaar stelt de minister een cultuurnota op. Daarmee houden we rekening bij ons beleid. De minister laat zich daarbij adviseren door de Raad voor Cultuur. Geregeld hebben we contact met de afdeling Letteren van deze raad. Controle gebeurt ten slotte ook vanuit het veld en de media : we staan open voor kritiek.

Mevrouw Sylvia Dornseiffer, directeur van de Stichting voor de Letteren, Nederland : Van oudsher bestaan er in Nederland verschillende fondsen voor kunsten. Sommige daarvan dateren van voor de Tweede Wereldoorlog. Ze hadden voornamelijk een sociale functie. Zo kwam er in 1965 een Fonds voor de Letteren tot stand onder druk van de schrijvers die streefden naar een verbetering van hun sociale situatie. Deze doelstelling is thans uit de statuten verdwenen. Vroeger werd gewerkt met een vaste adviescommissie en de Raad voor Cultuur. Deze procedure was echter omslachtig en ondoorzichtig. De oprichting van het Fonds voor de Letteren maakte daar een einde aan. Aanvankelijk werkten ambtenaren voor het fonds. Later werden ze gedetacheerd naar de stichting. In de jaren zeventig kwam het bestuur in handen van auteurs en vertalers. Dit werkte verdachtmakingen in de hand. We zijn dan ook blij met de huidige structuur zoals uiteengezet door de heer d'Oliveira.

Vanaf de jaren tachtig werden er verschillende nieuwe fondsen in het leven geroepen op basis van de fondsenwet scheppende kunsten van 1981. In 1993 kwam de wet op specifiek cultuurbeleid tot stand, die de mogelijkheid bood om op het hele cultuurgebied nieuwe fondsen te creëren. De fondsen hebben de vorm van een stichting, dit laat hun publiekrechtelijk karakter echter onverlet. De overheid houdt zich op een afstand : ze bepaalt wel de hoogte van de subsidies en kan bepaalde voorwaarden opleggen. De fondsen hebben echter de bevoegdheid om zelf besluiten te nemen. De rol van de minister beperkt zich tot het vaststellen van statuten en regels van het fonds, na advies van de Raad van Cultuur. De minister toetst het beleid achteraf.

Dankzij de oprichting van de fondsen is het beleid vereenvoudigd. Jaarlijks zijn er ongeveer 1000 aanvragen van schrijvers en vertalers. Alle fondsbestuurders laten zich bij het vormen van een oordeel over de kwaliteit adviseren door de Adviesraad en externe deskundigen.

Naast het Fonds der Letteren bestaan er nog heel wat andere fondsen zoals het Fonds voor de Pers, het Fonds voor de Beeldende Kunsten, het Fonds voor de Bouwkunst, het Nederlands Omroepfonds, het Fonds voor bijzondere journalistieke projecten, het Nederlands literair productie- en vertalingsfonds. Dit productiefonds richt zich op subsidieverstrekking aan uitgevers en op de promotie van de Nederlandstalige literatuur in het buitenland, meestal in samenspraak met de Vlaamse collega's. Ik wil ook nog de Mondriaanstichting vermelden, het Stimuleringsfonds voor Architectuur, het Fonds

voor Bibliotheekwerk voor Blinden en Slechtzienden, het Fonds voor de Amateurkunsten en het Fonds voor de Aankoop van Kunstwerken.

In de subsidiesystematiek is de cultuurnota die door de staatssecretaris eens in de vier jaar moet opgesteld worden essentieel. Daardoor staat het hele cultuurbestel ter discussie. Dit heeft ook financiële consequenties voor sectoren en instellingen. Dat heeft een aantal voordelen. Het leidt tot flexibiliteit in de cultuurbegroting. Het automatisme wordt immers doorbroken. De instellingen worden grondig geëvalueerd. Daar kennen ze ook een zekere continuïteit. Ze kunnen gedurende vier jaar rekenen op een bepaald bedrag. Het Fonds voor de Letteren kan bijvoorbeeld een werkbeurs toekennen voor enkele jaren. De cultuurnota leidt ook tot een grotere transparantie van het overheidsbeleid.

Er zijn twee soorten subsidies. De instellingen die een essentieel deel uitmaken van het Nederlandse cultuurbestel kunnen rekenen op meerjarige of structurele subsidies. Daarnaast zijn er ook incidentele subsidies.

Het jaar voor het opmaken van de cultuurnota moeten de instellingen een beleidsnota opmaken waarin ook een aanvraag voor structurele subsidies vervat zit. Daarbij moet men natuurlijk afwachten wat de uitgangspunten van het ministerie zullen zijn. Men moet ook luisteren naar de verschillende beroepsgroepen. Daarnaast leven er binnen de instellingen ook eigen ideeën. Op grond van de beleidsplannen wordt dan beslist waarvoor de gelden zullen gebruikt worden. De Raad voor Cultuur heeft hier een belangrijke stem. De minister vraagt over het algemeen advies aan deze Raad voor Cultuur, maar het komt voor dat deze raad wordt gepasseerd door de minister. Het beleidsplan dwingt de instellingen tot het formuleren van heldere uitgangspunten en van realistische doelstellingen. Ze dienen ook planmatig te werk te gaan bij de uitvoering ervan. Ieder jaar moet er een actieplan opgesteld worden dat moet goedgekeurd worden door de minister. Door de budgetfinanciering krijgen de instellingen een budget voor vier jaar. Daardoor kunnen de gelden overgedragen worden naar een volgend jaar. De instellingen moeten ook zakelijk omgaan met de centen. Deze nieuwe structuur heeft meer duidelijkheid gebracht.

De nieuwe staatssecretaris voor cultuur wil dit beleid in de komende periode voortzetten. Hij streeft naar verjonging in verschillende gremia en besturen en hij wil meer aandacht besteden aan allochtonen.

Ik hoop dat ik voldoende informatie heb gegeven en ik wil nu graag een antwoord geven op de vragen van de commissieleden.

Mevrouw Mieke Van Hecke : In grote lijnen willen we met het Vlaams Fonds der Letteren dezelfde werkwijze hanteren.

Graag wil ik een vraag stellen over de bezwaarprocedure. In het decreet is daarvoor de volgende structuur voorzien. Wanneer de technische commissie haar advies naar de raad stuurt, dan krijgt de belanghebbende kennis van dat advies. Het gaat dus om de kennisname van een voornemen. Waar situeert de bezwaarprocedure zich in Nederland ?

De heer Hans Ulrich Jessurun D'Oliveira : Binnen de kleine groepen vormt men zich een mening over de aanvraag. Dan wordt er een bijeenkomst georganiseerd waar de standpunten kunnen uitgewisseld worden. Deze bijeenkomst staat onder leiding van een lid van de adviesraad, die de procedure bewaakt maar geen stemrecht heeft. Zo vormt men zich een oordeel over de kwaliteit van het verzoek. Er wordt een advies opgemaakt dat wordt doorgestuurd naar de raad van advies. Daar komt een zekere prioritering tot stand.

De adviezen komen dan bij het bestuur dat een beslissing neemt. Dit wordt meegedeeld aan de individuele aanvragers. Wie negatief beoordeeld wordt, krijgt op verzoek een nadere motivering. Eventuele bezwaren worden aangehoord door de bezwaarcommissie. Die kan zich wel niet uitspreken over de literaire kwaliteit. Het bestuur neemt uiteindelijk een nieuw besluit, ook op basis van eventuele nieuwe gegevens uit een hoorzitting met de klager.

Kan men zich niet verzoenen met het nieuwe besluit, dan ligt de gang naar de bestuursrechter open. Dit is een algemene rechtsgang die openstaat voor iedereen die onaangenaam getroffen is door een overheidsbeslissing.

Mevrouw Mieke Van Hecke : De commissie voor bezwaarschriften en die voor hoorschriften zijn gelijk samengesteld en bestaan dus uit mensen uit de professionele omkadering en mensen van het dagelijkse bestuur.

Mevrouw Sylvia Dornseiffer : Inderdaad. De vergaderingen vinden plaats in het bureau. De schrijver kan zijn verhaal doen, waarna het bestuur een beslissing neemt.

De heer Lieven Dehandschutter : U behandelt jaarlijks een duizendtal subsidieaanvragen. Hoeveel bezwaarschriften ontvangt u ? Aan hoeveel wordt gevolg gegeven ? In hoeveel gevallen stapten men achteraf nog naar de rechtbank ?

Mevrouw Sylvia Dornseiffer : In 1997 hebben we 34 bezwaarschriften ontvangen en daarvan werden er 11 gegrond verklaard. In vier gevallen is de klager achteraf in beroep gegaan.

De heer Lieven Dehandschutter : Het fonds heeft dus een groot gezag.

Mevrouw Sylvia Dornseiffer : Of we wijzen niet veel aanvragen af. Meer dan 75 percent van alle aanvragen worden goedgekeurd. Het Fonds voor Beeldenden Kunsten krijgt veel meer aanvragen, en daar heeft de jurist verhoudingsgewijs ook meer werk aan beroepsprocedures.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Komt de verloning voor de deskundigen uit het budget van het fonds ?

Mevrouw Sylvia Dornseiffer : Ja. Wij vragen veel van die mensen. Adviseurs en externe adviseurs moeten boeken lezen, beoordelen en er een verslag over schrijven. Bij een vertaling moeten ze de brontekst situeren en tien bladzijden vertaling vergelijken met de brontekst. Eigenlijk is het een wonder dat we nog mensen vinden die willen meewerken.

We hebben vijf commissies voor Engelstalige literatuur en iedere commissie moet een twintigtal boeken beoordelen. Voor een tweeledig advies betalen we 75 gulden plus presentiegeld en onkostenvergoeding. De vergoeding is afhankelijk van de intensiteit van het werk. Leden van de werkbeurzencommissie krijgen 1000 gulden, terwijl leden van de reisbeurzencommissie maar 150 gulden krijgen. Deze laatste commissie is geen zware commissie. Alle commissies worden trouwens zeer zwaar secretariael ondersteund.

Met een jaarlijkse subsidie voor onze werking van 150.000 gulden komen we uiteraard niet rond.

Mevrouw Mieke Van Hecke : U krijgt dus bijkomende middelen van de overheid.

De heer Hans Ulrich Jessurun D'Oliveira : De begroting is onderverdeeld, maar een deel van de overhead brengen we ten laste van de subsidiepot. Dit wordt achteraf altijd goedgekeurd door de overheid.

De heer Jos Stassen : Wij hebben geprobeerd de Nederlandse situatie te vertalen. Volstaat dit om het Nederlandse en het Vlaamse Fonds te laten samenwerken ?

Wij beschikken niet over een wettelijke onderbouw. Wij hebben ons moeten baseren op de VZW-wetgeving, die wij volgens de Raad van State heel creatief geïnterpreteerd hebben. Zijn er zaken uit uw wet op het specifieke cultuurbeleid die wij niet hebben overgenomen ?

Het secretariaat bereidt adviezen voor. Wat moet ik mij daarbij voorstellen ?

De heer Hans Ulrich Jessurun D'Oliveira : Er zijn inderdaad structuurverschillen, maar die zullen ons niet beletten samen te werken. Ik spreek mij niet uit over het niveau waarop overleg kan worden gepleegd.

Wij beschikken inderdaad over een specifieke en algemene onderbouw. Wij vallen onder de wet op het specifieke cultuurbeleid, maar zijn eveneens onderhevig aan rechterlijke controle. Er wordt nagegaan of wij de algemene beginselen van een behoorlijk bestuur respecteren. Ik ben evenwel onvoldoende op de hoogte van het Vlaamse recht terzake.

De heer Jos Stassen : Welke bepalingen in de wet op het specifieke cultuurbeleid geven de overheid de vrijheid om een fonds op te richten ?

Mevrouw Sylvia Dornseiffer : Er staan een aantal algemene bepalingen in. Ik zal u de tekst bezorgen zodat u deze zelf kunt lezen. Ik zal nu antwoorden op uw vraag naar de werkzaamheden van het secretariaat.

In den beginne werkte er een secretaris en een medewerker voor het fonds. Sindsdien is er in de loop van de jaren een verregaande specialisatie ontstaan. Dit is nodig om het beleid op een degelijke manier te kunnen voorbereiden. Zo hebben we onlangs besloten om een specifiek beleid uit te werken voor allochtone schrijvers en dan moeten we iemand aanwerven die deskundig is op dit terrein. Om extra-medewerkers te kunnen aanwerven vraag ik subsidies aan. Momenteel werken er acht medewerkers bij het fonds.

De directie bestaat uit mezelf en een adjunct. We bereiden het beleid voor en wonen de vergaderingen van het bestuur en van de adviesraad bij. We staan ook in voor de voorbereiding van de jaarverslagen, de begrotingen, de beleids- en nieuwsbrieven.

ven. Het eigenlijke werk wordt gedaan door 3 tot 4 bureausecretarissen die instaan voor zowel de literaire vertalingen als het oorspronkelijk werk. Deze medewerkers stellen de aanvraagformulieren op en laten de uitgevers, vertalers en auteurs op tijd weten dat ze hun aanvraag moeten indienen. Vervolgens gaan ze na of de aanvragen ontvankelijk zijn. Als dit niet het geval is, nemen ze contact op met de aanvragers, die twee weken tijd hebben om hun dossier te vervolledigen. Nadien worden de boeken geselecteerd volgens de aanvraagformulieren. Er worden lijsten opgesteld en commissies gevormd die de aanvragen moeten beoordelen. Jaarlijks worden er zo'n 30-tal vergaderingen belegd die door de bureausecretarissen worden voorbereid. Deze laatste moeten ook de verslagen maken, en ervoor zorgen dat de rapportages op tijd klaar zijn en doorgestuurd worden naar de verschillende commissieleden. De vergaderingen worden altijd genotuleerd. Dit brengt een hele papierwinkel met zich mee. We proberen de bureaucratische rompslomp zoveel mogelijk te beperken. Aangezien de aanvragers recht hebben op zorgvuldig gemotiveerde adviezen, is dit echter geen eenvoudige zaak.

Het bureau is ook verantwoordelijk voor de uitvoering van de bestuursbesluiten. Binnen twee weken dienen honderden brieven te worden verstuurd. Daarbij wordt een algemene toelichting gevoegd en wordt uitdrukkelijk gewezen op de mogelijkheid om een specifieke motivering van het besluit aan te vragen. Vervolgens vinden we het belangrijk om het geld zo snel mogelijk, binnen de twee tot drie dagen, uit te betalen. Daarmee proberen we de wachttijd van enkele maanden, die nodig is om een degelijk besluit te formuleren, te compenseren. Omdat het Fonds voor de Letteren de gecontinueerde werkbeurs kent, verkeren de schrijvers nooit echt in het ongewisse door de lange wachttijd.

Omdat het contact met het veld essentieel is, volgen we de ontwikkelingen in het veld terdege en hebben we veel contacten met schrijvers, vertalers en adviseurs, en staan we ook ter beschikking van mensen die gewoon even binnenlopen. De toevoer van informatie naar de subcommissies, de raad van advies en de raad van bestuur betekent enorm veel papierwerk en vergt heel wat deskundigheid van de bureausecretarissen.

Mevrouw Kathy Lindekens : Wat zijn de belangrijkste problemen waarmee u als directeur te maken hebt gekregen en die volgens u ook problemen kunnen vormen voor het Vlaams Fonds voor de Letteren ? U hebt de tekst van ons voorstel van

decreet gelezen. Er zijn verschillen in structuren tussen het Nederlandse en Vlaamse Fonds, welke gevolgen zal dat volgens u hebben, bijvoorbeeld wat de efficiëntie betreft ? Hoe speelt u in op belangrijke verschuivingen in het literaire landschap ? Werft u dan ander personeel aan of werkt u verder met de bestaande ploeg ? Welke soort mensen maken er concreet deel uit van het bestuur ? Bij ons is de vertegenwoordiger van de minister een waarnemend lid. Hoe verloopt het contact met de minister ? Hoeveel aanvragen uit Vlaanderen krijgt u ? Vallen er specifieke problemen of reacties te noteren ?

De heer Hans Ulrich Jessurun D'Oliveira : Ik voel me niet competent om formele opmerkingen te maken over de structuur van uw organisatie. Toch lijkt de dubbele structuur van de organisatie, met een grote algemene vergadering van twintig personen en een raad van bestuur van acht mensen, me erg log. Wellicht is die omvangrijke structuur te verantwoorden door de bedoeling om het vertrouwen van de literaire wereld te winnen en dat u na enkele jaren organisatie afslankt. Dit is ook gebeurd in Nederland.

De zogenaamde pottenkijkers of vertegenwoordigers van de minister doen in de regel geen kwaad.

Dit neemt niet weg dat wij tegelijk ook apart van de overheid een eigen beleid willen ontwikkelen, zonder dat diezelfde overheid voortdurend erbij zit. Precies daarom zijn wij geen voorstanders van het pottenkijken.

De accentverschuivingen in het literaire landschap nopen ons tot de ontwikkeling van specifieke beleidslijnen. Ofwel nemen wij hiertoe zelf het initiatief, ofwel reageren wij op de inspiratie uit Den Haag. In het laatste geval moeten wij wel af en toe afdempen. Een voorbeeld van het eerstgenoemde is het speerpunt multiculturele literatuur, waarbij het gaat om de steun aan buitenlandse schrijvers die nog niet zo lang in Nederland wonen. Deze groep is overigens zelf weer erg heterogeen : er is namelijk een groot verschil tussen bijvoorbeeld een volwassen vluchteling die precies wegens zijn schrijverschap zijn vaderland heeft moeten verlaten, en een jonge migrant van de eerste of de tweede generatie. Ik geef ook een voorbeeld van het laatstgenoemde : de nieuwe staatssecretaris heeft frisse plannen waarin hij de schrijver graag ziet als een soort entrepreneur, die minder afhankelijk wordt van de overheid en veeleer zijn eigen boontjes gaat doppen, waarbij hij dan zijn inkomsten haalt uit presentaties, lezingen, signeersessies en

winkelopeningen. Daar zijn wij het niet helemaal mee eens.

Mevrouw Sylvia Dornseiffer : Ik geef nog een ander voorbeeld. Den Haag heeft als beleidsspeerpunt nummer één : jong, jong, jong. Men vraagt daarom meer aandacht voor jonge schrijvers. Hierop reageren wij genuanceerd. Enerzijds blijven wij twee publicaties eisen als voorwaarde voor subsidiëring. Dit is niet eens zo'n probleem, aangezien de uitgeverijen wel degelijk op zoek zijn naar waardevolle debutanten en hen dan ook kansen geven. Bovendien moet iemand toch eerst bewijzen dat hij wel degelijk voor de literatuur kiest ? Toch moeten we toegeven dat beginnende schrijvers moeilijk binnenkomen in het Fonds. Daarom hebben wij nu tien flinke beurzen voor schrijvers gecreëerd. Ook proberen wij doelbewust jonge adviseurs en bestuurders bij het werk te betrekken.

Nog een voorbeeld van een eigen beleidsinitiatief : er bestaat in Nederland grote belangstelling voor het biografische genre. Wij gaan hierop in met ons biografieproject en ons memoiresproject. Met dat laatste project proberen wij oudere kunstenaars te stimuleren en in de gelegenheid te stellen hun interessante ervaringen op papier te zetten. Overigens reageren wij ook op ideeën uit het veld zelf, zoals bijvoorbeeld recent in verband met de essayistiek.

De heer Hans Ulrich Jessurun D'Oliveira : Wij hebben thans een nieuwe bestuursstructuur, die voorschrijft dat van de vijf leden, er minimum één vertaler dient te zijn, één schrijver en één financieel-juridisch deskundige. Als iemand van hen wegvalt, moet hij of zij vervangen worden door iemand uit dezelfde categorie, wat niet altijd gemakkelijk is, want schrijvers hebben vaak wat anders te doen of zijn zelf afhankelijk van het Fonds. Mijn voorgangster als voorzitter had daarmee geen problemen, want Nelleke Noordervliet was een gerenommeerd schrijver die geen beroep deed op het Fonds. Op dit moment zit een schrijver bij ons die tegelijk programmadirecteur bij de VPRO is. Ikzelf heb ook een literair verleden als tijdschriftredacteur voor onder meer Tirade en Merlyn. Tegenwoordig ga ik ook in mijn vrije tijd weer meer naar de literatuur. Hierdoor sta ik tegelijk dicht genoeg bij en ver genoeg van het veld. Een ander bestuurslid heeft ervaring in de uitgeverijwereld. Ten slotte beschikken wij ook over een financieel onderlegde juriste als penningmeester.

Mevrouw Sylvia Dornseiffer : Het statuut van ons Fonds schrijft inderdaad voor dat de meerderheid der bestuursleden deskundig moet zijn in Nederlandse en vertaalde letterkunde. Wij willen bewust

geen managersteam worden, om maar dat voorbeeld te geven.

Wat de samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland betreft : die bestaat sinds 1991 en wordt alsmaar intensiever, nu ook de Vlaamse bijdragen aan het budget langzaam toenemen. Die samenwerking verloopt vlot en plezierig, al blijven wij kampen met een geheel andere structuur. Het blijkt namelijk zo te zijn dat wij telkens opnieuw moeten wachten op onze Vlaamse collega's. Zij zijn immers, in tegenstelling tot ons, nog steeds afhankelijk van de politieke besluitvorming. Bij een co-financiering zijn wij al lang klaar, terwijl onze Vlaamse collega-ambtenaar nog steeds op de ministeriële handtekening wacht. Hierdoor kunnen wij ook niet verder, want wij gaan geen bijdragen betalen, als wij niet zeker weten dat ook Vlaanderen dat zal doen. Het gevolg hiervan is dat de auteur moet wachten en onzeker blijft. Wij proberen in deze situatie met elkaar te werken, en er is de afgelopen jaren ook veel goeds bewerkstelligd. Er is inmiddels een vergelijkbaar werkbeurzenstelsel, al blijven de bedragen anders liggen, is er in Vlaanderen minder continuïteit, en zijn er verschillende belastingpraktijken en inkomensgrenzen.

Zo kan een goed verdienende Vlaamse schrijver wel bij ons terecht voor een aanvullend honorarium en niet in eigen land. Er is wel degelijk behoefte aan samenwerking. Ik hoop dat de nieuwe structuur, die mijns inziens te log is, de samenwerking vlotter zal doen verlopen. Een belangrijk verschil is ook dat ons fonds alleen de individuele subsidies voor schrijvers toekent. In het voorstel van decreet wordt het Vlaams fonds bevoegd voor taken die bij ons door andere fondsen, onder andere het literair productiefonds, vervuld worden. Dit zou kunnen leiden tot belangenvermenging.

In 1997 keerden wij 350.000 gulden uit aan aanvragen uit Vlaanderen. In 1997 verschaftte het Fonds voor de Letteren aan 23 Vlaamse auteurs een werkbeurs. In 16 gevallen ging het over het continueren van een beurs. Twintig van deze auteurs werden door Nederland en Vlaanderen gezamenlijk gefinancierd. Dit jaar zijn deze bedragen vergelijkbaar. Over co-financiering van deze subsidies is nader overleg nodig.

Wij krijgen goede reacties uit Vlaanderen. Vlaamse schrijvers en deskundigen maken vaak deel uit van de subcommissies. En ook in de raad van advies zetelen mensen die deskundig zijn op het gebied van de Vlaamse letterkunde.

Mevrouw Kathy Lindekens : Welke specifieke problemen ervaart u als directeur ?

Mevrouw Sylvia Dornseiffer : Ondanks de vele positieve reacties, verschijnen er geregeld allerlei aantijgingen in de pers. Het is moeilijk een goed publiek imago te behouden. Bij de verzelfstandiging van de werkzaamheden van de Vlaamse administratie, zal men de beslissingen ook meer moeten verdedigen dan nu het geval is. Het is veel gemakkelijker om goed te scoren bij een buitenlandse evenement dan in eigen land te benadrukken dat het belangrijk is om literair werk te subsidiëren. Om u een voorbeeld te geven. In onze jaarverslagen worden de schrijvers en vertalers opgenomen die subsidies hebben ontvangen. Hierbij zijn altijd wel een aantal onbekende namen, onder andere uit de jeugdliteratuur en de Friese literatuur. Mensen vinden het niet altijd evident dat ook zij gesubsidieerd worden, want ze kennen ze niet. Daar worden dan regelmatig vervelende grappen over gemaakt.

Wij zijn ook bezorgd over het vele werk dat nodig is om de subsidieaanvragen te verwerken. Er zijn te veel overheidsgeld en inspanningen nodig om tot een besluit te komen over kleinere bedragen. Wij houden weinig tijd over voor andere zaken. Wij zullen hieraan veel aandacht besteden in het beleidsplan en dit kan leiden tot een herstructurering, bijvoorbeeld meer geld voor minder mensen.

De heer Emiel Verrijken : De sprekers lieten zich daarnet negatief uit over de projecten van jonge auteurs. Mag ik er u op wijzen dat Rimbaud zijn belangrijkste werk schreef voor hij twintig was ?

Hoe kan men de kwaliteit van een boek beoordelen op grond van een samenvatting. Het is uw dagelijks werk om samenvattingen en ontwerpen van boeken te beoordelen. De resultaten van samenvattingen van grote literaire werken van kandidaatstudenten in de letteren zijn ooit gepubliceerd, omdat ze zo lachwekkend waren. Ik vraag me ook af hoe men poëzie kan samenvatten. Welke criteria hanteert het Fonds voor de Letteren ? Jury's van grote literaire prijzen zoals de Goncourtprijs en de Nobelprijs die tenminste over gepubliceerde boeken kunnen oordelen, zijn niet altijd in staat om de grote schrijvers van het moment te ontdekken.

In Nederland zijn er silo's nodig om de kunstwerken, die gesubsidieerd zijn door het Fonds voor de Beeldende Kunst, op te bergen. Blijkbaar voelt heel Nederland, van 15 tot 65 jaar, zich geroepen om beeldend kunstenaar te zijn. Hoeveel subsidies

krijgen ze nu nog ? Hoe is de werking van dit fonds veranderd om dit tegen te gaan ?

Hoe kunt u de zondvloed aan kandidaten verwerken en de naald uit de hooiberg halen ? Ook in het buitenland heeft men het moeilijk : iemand als Edmond Rostand kreeg bijvoorbeeld nooit de Goncourtprijs.

De heer Hans Ulrich Jessurun D' Oliveira : Een fonds besturen is mensenwerk. Wij zijn God niet. Wie zegt dat de geschiedenis na ons meer gelijk heeft dan wij ? We maken onvermijdelijk vergissingen bij onze inschatting. We proberen via de procedures echter het aantal blunders te minimaliseren. Het is echter niet steeds mogelijk om een consensus te bereiken. De interactie met een boek is een individueel gegeven. Een volledig objectief oordeel is onmogelijk.

Voor kunstenaars bestaat in Nederland een aparte bijstandsregeling. In het verleden bestond de zogenaamde BKR-regeling : kunstenaars konden zo rekenen op een inkomen dat iets hoger lag dan het bestaansminimum. Momenteel is de Wet op de Inkomsten van Kunstenaars (WIK) van kracht : kunstenaars krijgen minder bijstand, maar hebben de kans om meer bij te verdienen, zonder dat hun bijstand wordt verminderd. Over het algemeen is het inkomen van de beeldende kunstenaars door deze nieuwe wet achteruit gegaan. We moeten de resultaten van deze wet nog afwachten, die sinds 1 januari van kracht is. De heer Verrijken toonde scepsis over de roeping van kunstenaars : de meesten belanden op de mestvaalt van de geschiedenis. Daar kunnen we echter iets aan doen : kunstwerken kunnen ter beschikking worden gesteld van openbare gebouwen, ziekenhuizen, enzovoort.

Door ons beleid kunnen we geen steun verlenen aan het jonge talent dat slechts eenmaal vlamt : dit is een beperking van ons fonds.

Mevrouw Sylvia Dornseiffer : We nemen ongeveer 1000 besluiten per jaar. In het totaal gaat het echter slechts om een vaste kern van 100 vertalers en 200 schrijvers. In vergelijking met de duizenden Nederlanders die zich suf schrijven, zijn deze getallen hanteerbaar.

De heer Emiel Verrijken : Het fonds kan geen debutanten steunen.

Mevrouw Sylvia Dornseiffer : We willen geen manuscripten beoordelen : dat is de taak van literaire uitgevers. Zij zorgen voor een eerste selectie. Zonder deze selectie is het einde zoek.

De heer Hans Ulrich Jessurun D' Oliveira : Ongeveer een miljoen Nederlanders vinden van zichzelf dat ze literaire schrijvers zijn. Het is logisch dat de uitgevers een eerste selectie maken.

Mevrouw Sylvia Dornseiffer : Er is een verschil met de beeldende kunst. Afgestudeerden van de opleiding Beeldende kunsten konden in het verleden een beroep doen op de BKR-regeling. Een en ander liep echter de spuigaten uit. Daarom werd het Fonds voor beeldende kunsten in het leven geroepen.

De uitgevers zouden nog kritischer moeten zijn : zij geven heel wat boeken uit in de hoop dat daartussen een seller zit. Ons probleem is dat iemand, zodra hij of zij een boek geschreven heeft dat wordt uitgegeven, zich een schrijver noemt en dus bij ons een aanvraag om subsidies indient. We proberen de uitgevers tot meer kritische zin te bewegen, maar ze hebben weinig oren naar onze opmerkingen. Dit is op zich ook weer niet zo ongunstig : het verhindert dat het Fonds over een monopolie inzake literaire smaak zou kunnen beschikken.

De voorzitter : Ik dank de sprekers voor hun uiteenzetting.

De heer Robert Elsen, Afdelingshoofd Muziek, Letteren en Podiumkunsten : Ik juich de oprichting van dit fonds toe. Dit past in de nieuwe bedrijfscultuur van de administratie. Die heeft vooral een taak op het vlak van de beleidsvoorbereiding, en dit in overleg met de raden van cultuur en met de minister.

In een volgende fase moeten we onderzoeken hoe het zit met de andere fondsen, onder meer voor de beeldende kunsten en de film. De beleidsvoering wordt beter niet langer door de administratie gedaan.

De samenwerking met de Nederlandse Stichting Fonds voor de Letteren is goed verlopen. Alleen vormt de ongelijkheid op financieel vlak een groot probleem. Heel wat Vlaamse auteurs doen een aanvraag in Nederland. Er zijn ook Nederlandse auteurs die in Vlaanderen een aanvraag doen. We spreken echter niet over dezelfde bedragen. Vier jaar geleden bedroeg de Vlaamse begroting voor de letteren 79 miljoen frank. Onder meer door impulsen vanuit Nederland is dit bedrag nu gestegen tot bijna 160 miljoen frank. Dit is echter nog steeds problematisch in vergelijking met Nederland.

Bij de oprichting van dit fonds moet men geld vinden voor de aanvragers en voor de beoordelaars. Wij hebben nu geen goed gemotiveerde adviezen voor de letteren. Wie naar een commissievergadering komt, ontvangt 250 frank. Voor dat bedrag wordt men verondersteld de stapel dossiers geanalyseerd te hebben. Men kan daar bovenop zeker geen leesverslag meer verwachten. De administratie is gebonden aan een besluit van de jaren tachtig, waardoor alle adviescommissies op dezelfde basis georganiseerd worden. Het nieuwe fonds heeft het voordeel dat het daardoor niet gebonden is. Dit zal leiden tot een kwalitatieve verbetering van de adviezen. De vertragingen van de adviezen in Vlaanderen hebben overigens niet te maken met de werking van de ministeriële kabinetten, maar wel met de steeds strengere financiële controles. De verschillen in het belastingsstelsel, is het enige element dat in het voordeel van Vlaanderen speelt.

Ook de continuering is een moeilijk punt : ze is, zeker zonder decreet, officieel onmogelijk wegens de annuïteit van de begroting. In de praktijk wordt ze wel toegepast.

Er zijn nog een aantal andere problemen, onder meer het leenrecht. Daardoor krijgen Vlaamse uitgevers in Nederland belangrijke bedragen. Er is dus een opmerkelijke ongelijkheid. Een aantal problemen zal dus onopgelost blijven met dit decreet. In Nederland kan men reserves opbouwen en die overdragen naar een volgend jaar. In Vlaanderen is dit uitgesloten. Dit heeft tot problemen geleid met de stichting Frankfurt die belangrijke reserves had opgebouwd. Dergelijke problemen moeten uit de weg worden geruimd.

Er zullen ook problemen rijzen door het groot aantal mensen dat bij deze activiteiten zal betrokken worden. Ik vraag me af waar we al deze specialisten moeten halen en hoe we al deze mensen gaan betalen. Het is immers een illusie te denken dat we kwalitatief kunnen werken wanneer we deze specialisten niet behoorlijk kunnen betalen.

De Raad van State maakte twee fundamentele opmerkingen. Daarover zullen we het misschien deze namiddag hebben. Vooreerst was er een opmerking op de formule van de VZW. We zullen moeten overschakelen naar een overheids-VZW zoals de VZW De Rand. Bovendien is er nergens sprake van het personeel.

U hebt de Nederlandse beroepsprocedure uitgelegd. In Nederland gaat het maar om een deel van het literaire leven, hier gaat het om het geheel. We

zullen daarom moeten nadenken over een verijning van de procedure.

Professor Rik Van Gorp, KULeuven : Een nieuwe structuur garandeert uiteraard geen betere invulling. Dit voorstel van decreet biedt evenwel heel wat mogelijkheden. Het heeft een belangrijke meerwaarde in vergelijking met de huidige situatie : het streven naar doorzichtigheid, efficiëntie en objectiviteit, plus het feit dat we nu over meerdere jaren kunnen plannen. Het belangrijkste is dat de werkvoorwaarden van diegenen die moeten oordelen verbeteren. Wat nu door tien mensen gedaan moet worden, zal in de adviescommissies door dertig mensen gebeuren. De dossiers zullen daardoor grondiger behandeld kunnen worden.

Er blijven nog een aantal vraagtekens. Ten eerste kunnen we niet rond de zware VZW-structuur : een raad van bestuur met acht leden, een algemene vergadering van twintig mensen, een raad van twaalf deskundigen en de adviescommissies. De adviescommissies, die het eigenlijke werk verrichten, zijn uiteraard noodzakelijk, net als de raad van deskundigen, die een overkoepelende structuur is. Een algemene vergadering is volgens mij minder belangrijk, maar wellicht wel noodzakelijk binnen de VZW-structuur. We zouden het aantal leden ervan kunnen verminderen, mede omdat ik vrees dat het niet mee zal vallen voldoende mensen te vinden.

In het voorstel van decreet worden de verschillende lichamen met elkaar gelieerd. Maar er zijn heel wat mensen bij betrokken en dit zal de efficiëntie niet verhogen. Zo bestaat de raad van deskundigen uit zes plus zes leden. Dat is een goede zaak, maar het gevaar bestaat dat zij die geen lid zijn van de adviescommissie het advies nogmaals overdoen.

Ten tweede heb ik vragen bij de bijdrage van de administratie. Een aantal ambtenaren wordt overgeheveld naar het fonds. Werken zij alleen nog maar voor het fonds, of blijven ze gedeeltelijk voor de administratie werken ? In hoeverre kunnen ze de dossiers autonoom voorbereiden ? Een efficiënte werking staat of valt met de voorbereiding. Maar mits wat ervaring en de nodige wil er iets van te maken, moeten we in staat zijn deze vragen op te lossen.

In Nederland bestaat het bestuur van het fonds uit vijf mensen, de adviesraad uit dertien en daarnaast zijn er nog een groot aantal subcommissies. In Nederland werkt men evenwel niet met een algemene vergadering.

De voorzitter : De Nederlandse sprekers en de heer Elsen hebben daar ook al op gewezen. Ook de commissieleden hebben daar vragen rond gesteld.

Professor Mieke Musschoot, Universiteit Gent : Ik wens de indieners veel geluk, net zoals de minister van Cultuur die zich voor dit voorstel zal inzetten. Ik heb een aantal bedenkingen en tekstuele opmerkingen.

Dit voorstel van decreet heeft een lange voorgeschiedenis. Al in 1989, onder toenmalig minister Dewael, werd voorgesteld om een gezamenlijk Vlaams-Nederlands fonds op te richten. Het is er uiteindelijk niet van gekomen en ik blijf deze gemiste kans betreuren. Ook binnen de Nederlandse Taalunie werd daar toen immers naar gestreefd. Het voorstel bood ons de kans binnen Europa iets op te zetten met Nederland. Nu baseren we ons wel ten dele op het Nederlandse model, maar toch vind ik dat we ons te eng Vlaams hebben opgesteld.

Een tweede bedenking betreft het advies van de Raad van State inzake de keuze voor een VZW. De raad stelt voor om het adjectief autonoom weg te laten. Ik zou dit betreuren. Er is immers precies behoefte aan een autonoom letterenbeleid.

Een derde bedenking gaat over de autonome besluitvorming. Het is een zware tekortkoming dat het advies van de bijzondere adviescommissie niet bindend zou zijn. Het belangrijkste bezwaar is dat de raad van de deskundigen, die benoemd wordt door de Vlaamse regering en dus niet echt autonoom is, adviezen zomaar naast zich neer kan leggen. Dit minimaliseert de deskundigheid van de adviescommissie. Bovendien gaat het hier om een verdubbeling van het werk, aangezien de deskundigen het werk van de subcommissies overdoen.

Een vierde bedenking is dat het voorstel van decreet de deur openzet voor het invoeren van de adviezen van de uitgevers. Ik vind dat men beter het Nederlandse voorbeeld zou volgen en zich op de daar geformuleerde afspraken zou afstemmen. Verder beveel ik aan dat de samenstelling van de raad van deskundigen expliciet wordt vastgelegd en dat er naar pariteit wordt gestreefd. Hetzelfde geldt voor de drie leden van de bijzondere adviescommissie die door de algemene vergadering worden benoemd. Ik zie daarin een minimalisering van de inbreng van de echte deskundigen. Het verdient dan ook aanbeveling om de bijzondere adviescommissie uit te breiden met meer deskundigen. Ook

rijst de vraag of hier niet het gevaar dreigt van belangenvermenging.

Verder heb ik nog een aantal tekstuele opmerkingen. In punt III.2. van de toelichting – Continuïteit – staat het punt van de tussentijdse evaluatie. Wat is de frequentie hiervan ? Moet dit in het interne reglement ? Ik ben van mening dat dit te weinig uit de verf komt en dat dit uitgebreider zou moeten vermeld worden. Hetzelfde geldt voor III.6. Pluriformiteit.

In de commentaar bij artikel 5, paragraaf 2, 6 spreekt men over overzichten van de literatuurgeschiedenis. Dit kan niet : ofwel spreekt men van een overzicht van de literatuur, ofwel van een literatuurgeschiedenis. Wat artikel 5, paragraaf 2, 11 en 12 betreft, geef ik er de voorkeur aan om te stellen dat het aankoopbeleid primair is bedoeld ter ondersteuning van auteurs, vertalers en uitgevers.

In de tekst van het voorstel van decreet, artikel 2, 9 zou ik toevoegen dat de productiebeurs wordt toegekend aan uitgevers. In artikel 8, paragraaf 2 is er sprake van de directeur, terwijl we pas in artikel 9 horen wie de directeur is. Ik vind dit een onduidelijke zin. Men kan deze misschien als volgt verduidelijken : de directeur van het secretariaat is tevens secretaris van de raad van beheer.

In artikel 10, paragraaf 5, 4 kan men beter spreken van de faculteit Letteren. Wat de inhoudelijke criteria betreft in artikel 15, paragraaf 2 lijkt het me moeilijk realiseerbaar dat de raad van deskundigen het begrip kwaliteit nader kan omschrijven. Omdat men kwaliteit niet kan omschrijven, pleit ik er voor om dit bij consensus te laten bepalen. Verder is er sprake van de filosofie van het decreet. Aangezien die niet echt geëxpliciteerd is, is dit nogal onduidelijk.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Ik dank u voor de grondige nalezing van de tekst van het voorstel van decreet. Uw opmerkingen zijn nuttig en we zullen deze in het geheel beoordelen.

Wat de opmerkingen over de overbodigheid van de algemene vergadering betreft, hebben we ervoor gekozen om te vertrekken van een bestaande structuur in plaats van met iets nieuws te starten. We hebben gekozen voor de VZW-structuur, zodat er een algemene vergadering nodig is. Maar het advies van de Raad van State biedt ons de armslag om daar van af te stappen.

Mevrouw Kathy Lindekens : Heeft u zelf suggesties voor een andere structuur ?

Mevrouw Mieke Van Hecke : Tot mijn verwondering heeft de Raad van State een opening gemaakt naar een structuur sui generis, wat niemand had durven verhoppen.

Mevrouw Kathy Lindekens : Professor Musschoot heeft kritiek op het niet-bindend karakter van de adviezen van de bijzondere adviescommissies. In Nederland is het advies van de raad van deskundigen echter evenmin bindend.

Professor Mieke Musschoot : Maar die is wel onafhankelijk. Hier ontbreekt die onafhankelijkheid.

Mevrouw Kathy Lindekens : Hier is het advies van de raad van deskundigen wel bindend.

Professor Mieke Musschoot : Daarvan worden de leden echter aangeduid door de raad van bestuur, waardoor de onafhankelijkheid problematisch wordt.

Mevrouw Kathy Lindekens : Ook in Nederland worden de leden van de raad van deskundigen aangeduid door de raad van bestuur.

De voorzitter : De stichting draagt voor, de raad van bestuur bekrachtigt.

Mevrouw Kathy Lindekens : Wil professor Musschoot verder gaan en kleine groepjes als de bijzondere adviescommissies een bindend advies laten geven ?

Professor Mieke Musschoot : Ik vrees dat het advies van de experten uit het werkveld al te zeer geminimaliseerd wordt, zelfs in vergelijking met de thans bestaande werkwijze. Samen zullen de verschillende subcommissies meer leden tellen dan vandaag, maar het zal wel telkens gaan om kleine groepen.

Professor Rik Van Gorp : In het voorliggende voorstel verschuift het hele gewicht naar de subcommissies. De raad van deskundigen zal met bijzonder sterke argumenten voor de dag moeten komen om af te wijken van hun advies, tenzij men natuurlijk het hele werk wil overdoen.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Er komt wel een inhoudelijke bezwaarprocedure, die weliswaar op een andere leest geschoeid is dan de Nederlandse. De bijzondere adviescommissie formuleert een advies, dat naar de aanvrager gaat en vervolgens naar de raad van deskundigen, al dan niet vergezeld van de inhoudelijke bezwaren van de aanvrager. Hoe kan men een dergelijke bezwaarmogelijk-

heid handhaven als het eerste advies meteen bindend is ?

Professor Mieke Musschoot : Juridisch-technisch kan dit niet, maar de situatie blijft wel dubbelzinnig.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Die onduidelijkheid wordt niet weggenomen door het advies bindend te maken. Dit zou integendeel meer problemen opleveren dan oplossen. Bovendien kan een ongemotiveerde afwijking door de raad van deskundigen principieel niet.

De heer Lieven Dehandschutter : Ik ben van mening dat men de mogelijkheid voor de raad van deskundigen om het hele werk nog een keer opnieuw te doen niet mag laten bestaan, zelfs al gaat het om een louter theoretische mogelijkheid.

De Raad van State heeft gelijk dat de autonomie van een VZW relatief is, waarbij het overigens niet gaat om het inhoudelijke werk. Ik waarschuw ervoor dat de zoektocht naar een alternatieve rechtsvorm sui generis juridische bezwaren kan oproepen die het werk zouden kunnen kelderen of in elk geval verhinderen dat het tijdens deze regeerperiode nog wordt goedgekeurd. We kunnen een structuur uitwerken waarin de raad van bestuur en de algemene vergadering samenvallen.

Tot slot ben ik blij met de opmerking van professor Musschoot over de gemiste kans op een gezamenlijk Nederlands-Vlaams Fonds. Ik hoop evenwel dat dit in de toekomst alsnog het levenslicht zal zien. Wij bevinden ons thans in een tussenfase.

Mevrouw Kathy Lindekens : Voor het zover is, zal er in Vlaanderen nog een behoorlijke inhaaloperatie nodig zijn.

Mevrouw Monica Van Paemel : Het debat over een geregelde subsidie voor literair creatief werk is in Vlaanderen al zeer lang aan de gang. Ik ben er persoonlijk ook al bijzonder lang mee bezig, onder verschillende elkaar opvolgende ministers. Eindelijk is men in ons middelgroot taalgebied zover literair schrijven als een volwaardig vak te zien. Eindelijk, want het kwam mij zo langzamerhand de strot uit.

Vlaanderen is of wordt een zelfstandige staat en staat daarom zeer op zijn strepen. Men vergeet echter dat rijks- en taalgebieden niet samenvallen. Het Nederlands is op Europees vlak een middelgrote taal en op wereldschaal een minderheidstaal. Dit levert bijzondere moeilijkheden op, dat mag ik

onder andere als voorzitter van PEN-Vlaanderen geregeld ervaren.

Waarom heeft men gekozen voor de oubollige VZW-vorm ? Die is, bijvoorbeeld in vergelijking met de Nederlandse stichting, niet goed voor onze uitstraling. Was er echt geen andere mogelijkheid ? Waarom heeft men niets analoogs aan Nederland gekozen ?

Ik pleit ervoor een duidelijk onderscheid te blijven maken tussen het ondersteunen van creatief werk en dat van het bedrijfsleven. Het Vlaamse uitgeversevenement is mij erg genegen, maar men mag het niet subsidiëren op de kap van de schrijvers. Het is beter een en ander in een aparte structuur onder te brengen. Hetzelfde geldt voor literaire prijzen : moet men de bedrijven die hier hun promotievoordeel mee doen nog eens bijkomend steunen ? En de podiumvoorstellingen : met alle sympathie voor de organiserende VZW's, maar dit is toch niet in de eerste plaats de doelgroep van het Fonds voor de Letteren. Een schrijver moet schrijven. Laten we ons, nu er eindelijk zicht op een regeling is, beperken tot de essentie : de creatieve arbeid.

Wie zal het werk voor dit fonds verrichten ? Professoren en ambtenaren zijn gesalarieerd. Voltijdse auteurs hebben betrekkelijk weinig middelen. Hoe zal men hun werk in de commissies vergoeden ? Dat werk gaat immers ten koste van hun tijd voor het schrijven.

De werkzaamheden van de commissie voor de uitwerking van de culturele verdragen tussen Nederland en Vlaanderen, waarvan ik lid ben, overlappen gedeeltelijk het werk van de Taalunie. Het is noodzakelijk om dergelijke overlappingen zo veel mogelijk te vermijden. Er is een goede samenwerking met Nederland nodig. Het lijkt mij daarom ook zinvol om dit voorstel van decreet ook voor te leggen aan de commissie, bevoegd voor de culturele verdragen.

De heer Dirk Van Bastelaere : Tien jaar geleden contacteerde ik de heer Daniël Robberechts om de open brief aan toenmalig minister Dewael over de oprichting van een Vlaams Fonds voor de Letteren mee te ondertekenen. Hij deed dat maar raadde mij aan om er drie jaar voor te ijveren en er dan mee te kappen. Jammer genoeg heeft hij er ondertussen al mee gekapt en ben ik er nog steeds mee bezig.

Het is prettig dat dit voorstel sommige formuleringen uit de beleidsbrief van 1989 en 1991, zowel over de principes als over de subsidiëeringsinstru-

menten, letterlijk overneemt. Ook ik had deze vlijtig overgepend bij het opstellen van de open brief. Een geïntegreerd fonds voor Vlaanderen en Nederland – de beste oplossing – is niet mogelijk door de grote verschillen in politieke cultuur. Mijn opmerkingen gaan vooral over opties van dit voorstel die genomen zijn onder druk van de bestaande politieke situatie. Ze betreffen de autonomie van het Fonds, de toepassing van het Cultuurpact, de loodzware structuur, de problemen in verband met belangenvermenging en de beroepsprocedure.

Ik ben een voorstander van een pragmatische overheid. Het fonds telt in totaal 54 leden, verspreid over vier verschillende niveaus, of zelfs 62 leden als de raad van bestuur niet uit de algemene vergadering wordt gekozen. Dit is te veel. De Raad van State vindt terecht dat de benaming autonome VZW verwarring schept : deze VZW is niet autonoom. Op pagina 10 en 11 van de commentaar van de Raad van State staan de verschillende controlemechanismen opgesomd. Er is een beheersovereenkomst. De leden van de algemene vergadering en van de raad van deskundigen worden benoemd door de Vlaamse regering. De Vlaamse regering kan gegevens opvragen en bij monde van de vertegenwoordiger van de minister klachten en suggesties formuleren, enzovoort. Het gaat hier dus over een gedecentraliseerd bestuur.

Er is wel autonomie op vlak van het beleid. De algemene vergadering werkt het algemeen letterenbeleid uit en dit wordt uitgevoerd door de raad van deskundigen. (pagina 13 van het advies van de Raad van State). Doordat op alle niveaus het Cultuurpact van toepassing is zullen er kwantitatieve en kwalitatieve recruiteringsproblemen ontstaan. Er moeten onder andere vier auteurs bereid gevonden worden om te zetelen. Zullen auteurs bereid zijn zich voor een ideologische kar te laten spannen ? Het advies van de Raad van State zegt op pagina 14 punt 3 duidelijk dat zowel voor de samenstelling van de bestuurs- als adviesorganen rekening moet gehouden worden met het Cultuurpact.

Natuurlijk kan men dit Cultuurpact op verschillende wijzen interpreteren. Ik pleit er voor om een minimale interpretatie vast te leggen in de structuur door de samenvoeging van de algemene vergadering en de raad van deskundigen. Een andere mogelijkheid is dat de structuur behouden blijft en de benoemingen in de algemene vergadering en de raad van bestuur gebeuren volgens het Cultuurpact maar dat de raad van deskundigen wordt aangeduid door de raad van bestuur.

Mevrouw Kathy Lindekens : De benoemingen gebeuren op voordracht van het fonds zelf, zoals in Nederland.

De heer Dirk Van Bastelaere : De minister kan dit advies naast zich neerleggen.

Mevrouw Kathy Lindekens : Dan is er een politiek feit.

De heer Dirk Van Bastelaere : Het aantal niveaus moet beperkt worden : 54 leden is te veel. Wie zal daarenboven bereid zijn om tegen een minimale vergoeding te werken ?

Mevrouw Kathy Lindekens : De leden van de algemene vergadering moeten aangeduid worden door de minister. Het gaat hier toch over het toekennen van subsidies door de overheid.

De heer Dirk Van Bastelaere : Ik heb er problemen mee dat de raad van deskundigen volgens dezelfde principes zou samengesteld worden.

Mevrouw Kathy Lindekens : U gaat uit van de oude opvattingen over het Cultuurpact.

De heer Dirk Van Bastelaere : Na de voordracht moet een commissielid nog benoemd worden door de minister. De procedure verloopt blijkbaar niet vlekkeloos : ik heb zelf meegemaakt dat een commissielid werd aangesteld dat erg goed bekend was in politieke milieus. Ik heb tegen zijn benoeming bezwaar aangetekend. In de discussies over de kwaliteit was zijn bijdrage nihil.

Mevrouw Kathy Lindekens : Ook in Nederland worden de leden benoemd door de minister.

De heer Jos Stassen : Het cultuurpact is een onderdeel van de federale wetgeving. Er werd een eerlijke poging gedaan om politieke benoemingen te voorkomen. Bij een andere coalitie kunnen de oude problemen echter opnieuw opduiken. Een voorstel om een deel van de structuur niet door de overheid te laten benoemen zal geen politieke meerderheid krijgen.

De heer Dirk Van Bastelaere : U denkt dus dat het niet mogelijk is dat bijvoorbeeld alleen de raad van bestuur volgens het Cultuurpact wordt samengesteld en dat experts vervolgens door de raad van bestuur worden benoemd ?

Mevrouw Kathy Lindekens : Dat is nu al het geval. In artikel 11 staat dat leden van bijzondere advies-

commissies door de raad van bestuur benoemd worden.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Een overdracht van bevoegdheid van de overheid naar een andere instantie is ingrijpend. Hoewel zo veel mogelijk autonomie wordt geboden, blijft controle door de administratie juridisch gezien noodzakelijk.

De heer Dirk Van Bastelaere : Ik heb geen enkel probleem met budgettaire controle. De deskundigen moeten echter volstrekt autonoom kunnen oordelen.

Mevrouw Mieke Van Hecke : We zijn zover mogelijk gegaan.

De heer Dirk Van Bastelaere : Instrumenteel gezien wordt het Nederlandse model gevolgd, politiek-ideologisch gezien is er echter een hemelsbreed verschil.

Mevrouw Monica Van Paemel : Tussen Vlaanderen en Nederland bestaat er een groot cultuurverschil op het vlak van besturen. In Nederland bestaat er niet zoiets als een Cultuurpact. Het woord speelt een belangrijkere rol in Nederland ; er zijn meer lezers en uitgevers. Een en ander is meer geprofessionaliseerd dan bij ons. Dankzij de huidige structuren zullen onbekwame, politieke benoemde personen niet veel kans meer maken.

De heer Dirk Van Bastelaere : Ik ben het daarmee eens. De ervaring van het afgelopen jaar met het tijdschriftenreglement toont aan hoe nefast het is dat een minister zijn eigen adviescommissie kan passeren. In de huidige structuur kan dit soort situaties worden voorkomen.

In de raad van deskundigen zouden uitgevers worden opgenomen en een bestuurslid van literaire verenigingen. Dit kan leiden tot belangenvermenging.

Een beroep moet worden ingediend bij de beroepscommissie voor culturele aangelegenheden. Waarom wordt deze lastige extraliteraire weg bewandeld ? Waarom wordt er geen juridisch expert, zoals in de raad van beheer, ingeschakeld om over de zaak te oordelen, bijgestaan door twee leden die niet tot de commissie horen waar het eerste oordeel werd uitgesproken ?

Mevrouw Mieke Van Hecke : Het gaat enkel om vormelijke en procedurele regels. Wie bijvoorbeeld meent te weinig subsidies te hebben gekregen kan niet bij de beroepscommissie terecht. Voor inhoudelijke bezwaren moet de bezwaarschriftenprocedure worden gevolgd.

delijke bezwaren moet de bezwaarschriftenprocedure worden gevolgd.

De heer Dirk Van Bastelaere : Wordt de volledige raad van deskundigen daarbij betrokken ?

Mevrouw Mieke Van Hecke : Dat klopt.

In Vlaanderen kan een culturele beslissing niet herzien worden door de instantie die deze beslissing heeft genomen. Dit is enkel mogelijk bij louter formele en procedurele bezwaren, bij een echte schending van de spelregels, waarvoor een juridisch deskundige moet ingeschakeld worden en niet voor een inhoudelijke beoordeling.

De heer Dirk Van Bastelaere : Dat is duidelijk.

De heer Emiel Verrijken : De sprekers hebben begrepen dat deze zaken nog altijd verzeekt worden door de politisering van de Belgische politieke en culturele wereld. Ik wil aanstippen dat de minister bij de bespreking van de begroting heeft gezegd dat het beleid voor de financiering van de letteren tot stand komt na ruggespraak met de democratische partijen van Vlaanderen. De vierde grootste partij van Vlaanderen wordt daarbij dus niet betrokken. Daaruit blijkt hoe ver we in Vlaanderen verwijderd zijn van de Nederlandse situatie.

Mevrouw Monica Van Paemel : Wat heeft de partij van de heer Verrijken gedaan voor het bevorderen van de letteren in Vlaanderen ? Werden er daaromtrent al voorstellen geformuleerd in het partijprogramma ?

De heer Emiel Verrijken : Mevrouw Van Paemel moet het partijprogramma er maar eens op nalezen.

In de naoorlogse periode kwamen alle Vlaamse schrijvers, met uitzondering van Toussaint van Boelare, in de gevangenis terecht.

Dit is een totaal gepolitiseerde aangelegenheid. Dat is logisch : wanneer er geld wordt uitgedeeld, willen de politici daar controle over houden. Wij menen dat dit een nefast project is. Door dit project zal de productie niet verhogen. Als de normale markt voldaan is, zou men een fonds kunnen oprichten om boeken te produceren van schrijvers die bij een normale markt geen kopers meer vinden. Dat is het oude, respectabele en zeer commerciële idee van het pocketboek.

De heer Dirk Van Bastelaere : De heer Verrijken verwacht het drukken van boeken met het schrijven ervan.

De heer Emiel Verrijken : Een boek is een product dat verkocht wordt. Men kan de welstand van de Vlaamse schrijvers bevorderen en tegelijkertijd de markt openen. Een aantal boeken vindt bij een normale markt immers geen kopers meer.

Men voert een eng partijpolitiek beleid, zelfs bij het uitdelen van prijsboeken. Zo worden er vandaag nog in bepaalde scholen boeken uitgedeeld over het leven van Guevara.

Marktverbreding moet mogelijk zijn. Op Europees gebied zijn we een kleine markt geworden. Maar het gaat wel om een relatief leesgraag publiek. Op dit ogenblik worden de werken van Hugo Claus relatief beter verkocht in Nederland dan in Vlaanderen. Deze tendens moet omgegooid worden door de lezers die nu onvoldoende lezen tot lezen aan te zetten. Zo moeten we een markt creëren. Men kan bijvoorbeeld de auteursrechten verhogen vanaf een bepaalde oplage. Deze gedachte is verdedigbaar in Europees verband. Dan zijn we uit het enge partijpolitieke kader en vergroten we de markt.

Kan deze gedachtegang voor u een basis zijn ?

De heer Jos Stassen : Ik zou een vraag willen stellen aan de heer Van Bastelaere. Als men onbevooroordeeld kijkt naar de principes van dit voorstel van decreet, als we rekening houden met het cultuurpact en als we beseffen dat budgettaire controle nodig blijft wanneer zaken van de overheid overgeheveld worden naar een autonome organisatie, kunnen we dan niet tot het besluit komen dat dit voorstel kansen moet krijgen ?

De heer Dirk Van Bastelaere : In een idealistische visie is elk exces er een te veel. Als we het pragmatisch bekijken, kunnen we tot het besluit komen dat het hier gaat om een vorm van afstandelijk bestuur. Het literatuurbeleid is het werk van een groep mensen die deskundig worden geacht. In de Commissie Letteren worden partijpolitieke invloeden weggefilterd omdat het gaat om een gewogen oordeel van elf mensen. De manier van argumenteren wordt verbeterd. Het is dus een stap in de goede richting. Hoe sterker de autonomie van de deskundigen, hoe beter.

Mevrouw Monica Van Paemel : Ik meen dat dit meer is dan een stap in de goede richting. Men moet er echter wel snel werk van maken. De laatste dertig jaar is de positie van de auteurs immers

een stuk moeilijker geworden. Voor jonge mensen komt de commercialisering daar nog bovenop. Daardoor wordt de druk zeer groot. De literatuur lijdt daaronder. Dit is essentieel voor het voortbestaan van de Vlaamse literatuur. Men probeert een staat te bouwen gebaseerd op de taal. De taal is een beeld van onze eigenheid. In Nederland wordt het bewaren van de Vlaamse eigenheid in het geheel van de Nederlandse letteren gewaardeerd. Als een paard echter geen haver meer heeft, zal het op den duur niet meer lopen.

De heer Dirk Van Bastelaere : Over haver gesproken, artikel 12, paragraaf 6 gaat over de vergoedingen. Ik heb van de administratie Cultuur een vergoeding gekregen voor mijn werkzaamheden binnen de commissie. Ik kreeg 972 frank voor de tweede helft van 1998.

De heer Wim De Mont, Vereniging ter Bevordering van het Vlaamse Boekwezen (VBVB) – Huis van het Boek : Dit is een belangrijk voorstel van decreet omdat de letteren voortaan ook over een decretale basis zullen beschikken. Net zoals alle andere kunstsectoren. Het decreet gaat ook uit van een afstandelijk beleid, wat een grote stap vooruit is.

Als Vlaanderen met Nederland wil samenwerken, moet het over een eigen structuur beschikken. Later kunnen we eventueel aan een eenvormig systeem werken en de subsidiesystemen op elkaar afstemmen.

De theaterwereld heeft ons duidelijk gemaakt dat een meerjarenwerking belangrijk is. Ten slotte is dit voorstel van decreet ook een aanzet tot een beter en professioneler statuut voor auteurs en vertalers.

Ik heb een aantal opmerkingen bij de structuur. Voor mij is dit voorstel geen voorstel naar Nederlands model omdat men in Nederland drie fondsen heeft : één voor de auteurs, een tweede Productie- en Vertalingsfonds en de stichting Lezen. Eigenlijk had u ook de voorzitter of directeur van het Productie- en Vertalingsfonds en van de stichting Lezen moeten uitnodigen.

De voorzitter : De voorzitter van het Productie- en Vertalingsfonds zal op 21 januari gehoord worden.

De heer Wim De Mont : Dat is een goede zaak, maar u zou ook iemand van de stichting Lezen moeten uitnodigen.

We mogen niet vergeten dat men in Nederland drie beslissingsstructuren heeft. Omdat uitgevers min-

der afhankelijk zijn van subsidies dan auteurs, moeten we oppassen met de kreet dat uitgevers niet worden betrokken bij adviesraden omdat er belangenvermenging zou zijn. Auteurs zijn nog veel meer betrokken én financieel afhankelijk van subsidies. Het kan toch niet de bedoeling zijn dat auteurs evenmin bij adviesraden mogen worden betrokken ?

Het decreet voorziet in zes bijzondere adviescommissies. De onderverdeling is niet helemaal logisch. Volgens mij moeten we drie clusters vormen omdat dit beter zou overeenkomen met het Nederlandse model. Een eerste cluster bestaat uit drie bijzondere adviescommissies : die voor proza, de adviescommissie voor poëzie, essay en theater en de adviescommissie voor kinder- en jeugdliteratuur. Binnen de tweede cluster zie ik literaire lezingen, evenementen en verenigingen. Steun aan literaire tijdschriften zou ik hier niet aan toevoegen. De derde cluster bestaat uit productiebeurzen en -steun, naast het aankoop- en distributiebeleid. Aankoop afzonderlijk is volgens mij te eng. Dit zijn een aantal argumenten om dit allemaal opnieuw te bekijken zodat het ook voor de buitenwereld duidelijker wordt.

Ten tweede moet ik erop wijzen dat dit voorstel van decreet geen zin heeft als er niet meer middelen komen, zowel voor de structuren als voor het literaire veld. Iedereen gaat hiermee akkoord.

Ik zou evenwel niet willen dat men het Fonds opricht en daarna verwacht dat we ons vier jaar lang koest houden.

We moeten in het voorstel van decreet rekening houden met de onduidelijke omschrijving van quality non-fiction. Waar ligt de grens precies ?

Worden de illustratoren van kind- en jeugdboeken ook als auteurs beschouwd ? Volgens mij, maar ook volgens vele uitgevers moet het antwoord op deze vraag ja zijn. In het decreet is dit niet helemaal duidelijk. Als het antwoord op deze vraag neen is, kunnen we de Vlaamse illustratoren niet meer uitnodigen in Bologna.

In artikel 10, paragraaf 5, ten derde worden maandbladen en jaarboeken niet opgesomd. Ten slotte vermeld ik nog dat de bepalingen over bevoegdheid, deskundigheid en beroepsprocedures verder uitgewerkt moeten worden.

Mevrouw Majo De Saedeleer, Directeur van het Nationaal Centrum voor Jeugdliteratuur : Van de algemene opmerkingen die er al zijn gemaakt, wil

ik één herhalen, namelijk over de samenstelling van de Raad van Deskundigen. In de praktijk zou dit neerkomen op twee maal zes personen, van wie er één uit een specialisatiecommissie komt. Daardoor kan het gebeuren dat men een situatie krijgt van elf tegen één, die bijvoorbeeld uit de kinderliteratuur afkomstig is. Ik stel voor dat er met de bredere achtergrond van de deskundigen rekening wordt gehouden.

Ik ben het verder eens met alles wat er is gezegd en ik benadruk dat ik veel respect heb voor het geleerde werk. Ik ben het voor 100 percent eens met de heer De Mont, die stelt dat men illustratoren als auteurs moet bekijken. Illustraties kunnen even schrijvend zijn als woorden.

De heer Dirk Van Bastelaere : Waarom moet men illustratoren als een aparte categorie beschouwen als deze een feitelijk onderdeel vormen van de jeugdliteratuur ? Als er illustraties zijn, kan men hiervoor toch gewoon subsidies aanvragen ?

Mevrouw Majo De Saedeleer : Ik zou hier liever zekerheid willen.

De heer Wim De Mont : Als de voorzitter van een commissie zegt dat illustratoren geen auteurs zijn, dan begint de discussie en dat wil ik net vermijden.

Mevrouw Monica Van Paemel : Kan men in de toelichting niet spreken over co-auteurs, zoals illustratoren en dergelijke. Dan blijft er toch nog ruimte genoeg over. Het is nu eenmaal zo dat de illustratoren nauw samenwerken met de auteurs. Als het een boek is zonder tekst, dan weet ik echter ook niet waar deze bijhoren.

Mevrouw Kathy Lindekens : Er is een essentieel probleem voor de categorie van de kinderen jonger dan zeven jaar. Er zijn allerlei vormen van vermenging tussen tekst en illustraties. Ik denk dat we daar iets mee moeten doen.

Mevrouw Mieke Van Hecke : De memorie van toelichting kan technisch-juridisch niet meer geamendeerd worden. We kunnen dit wel opnemen in het decreet zelf of in het verslag.

De heer Wim De Mont : Ik meen dat er grote overeenstemming bestaat over het idee dat illustratoren in aanmerking kunnen komen als auteurs.

Mevrouw Majo De Saedeleer : Dit document is grotendeels gebaseerd op het werk van de Lettencommissies. Ik stel vast dat men een aantal zaken overneemt die te dicht aansluiten bij de

bestaande praktijk, terwijl nu de kans bestaat om correcties aan te brengen.

Men spreekt in één adem over vertalingen van en naar het Nederlands. In het verleden heeft men meer werk vertaald uit het Nederlands. Ik vind dat men rekening moet houden met de kwaliteit van het vertaalde werk. Dit is niet altijd gemakkelijk te controleren.

Men spreekt ook over aankopen. De bestemming ervan is echter een groot probleem. Waar moet men met de boeken blijven ?

In het voorstel van decreet is nog altijd opgenomen dat men moet rekening houden met het inkomen van de auteurs. Tot nu toe is de eerste bedoeling van een werkbeurs voor auteurs dat deze tijd vrij kunnen maken om te schrijven. Als iemand een aanvraag voor een beurs indient, is nog niet zeker of deze zal worden toegekend. Als het een haalbare kaart wil worden, moet er nog veel gebeuren met de timing. Het is zinvol om iets te doen aan het sociaal statuut van de auteurs, maar het is ook de bedoeling om literaire kwaliteit aan te moedigen. Het is niet altijd degene met de meeste tijd die de beste kwaliteit levert.

Met betrekking tot de categorieën van de zes bijzondere commissies is strak bepaald wat hun bevoegdheden zijn. Ik vind dat een categorie van bijzondere projecten zou moeten worden opgenomen. Dit zou meer ruimte scheppen voor projecten die niet onder de specifieke bevoegdheden vallen.

Mevrouw Mieke Van Hecke : De Raad van Deskundigen is niet beperkt tot de bijzondere commissies. We zullen dit nakijken, maar we hebben in elk geval ruimte gelaten.

Mevrouw Majo De Saedeleer : De definitie van literaire verenigingen is vaag. Is het Centrum voor Jeugdliteratuur een literaire vereniging ?

Tot slot zou het Vlaams Fonds voor de Letteren de Beoordelingscommissie Letteren vervangen. Ik zou ervoor pleiten dat de literatuur de banden zou bewaren met het bredere culturele landschap.

Mevrouw Mieke Van Hecke : De Adviescommissie Letteren blijft opgenomen in de overkoepelende Raad van Cultuur. Het is de technische Beoordelingscommissie die het Fonds wordt.

Mevrouw Majo De Saedeleer : Kan het Fonds vertegenwoordigd worden in de Raad voor de Kunsten of de Raad van Cultuur ?

Mevrouw Mieke Van Hecke : Nominatief kan dit niet, maar de diverse deskundigen zullen zeker zorgen voor een link tussen het Fonds en de Raad.

Professor Rik Van Gorp : In de Beoordelingscommissie zit ook de Commissie Letteren en deze laatste is vertegenwoordigd in de Raad voor de Kunsten.

Mevrouw Monica Van Paemel : Auteurs hebben geen sociaal statuut in Vlaanderen. Als men over een sociaal stelsel spreekt, weet ik niet waarover men het heeft. Iemand die zich tijdelijk terugtrekt om een boek te schrijven, zit in een totaal andere positie dan een voltijdse auteur. Er bestaat geen sociaal statuut, maar alleen het fenomeen van de schrijver.

We hebben altijd twee zaken gevraagd, namelijk een statuut voor de auteurs met twee categorieën, voltijds en deeltijds, en een Fonds voor de Letteren. Men mag deze twee niet vermengen.

De heer Dirk Van Bastelaere : Auteurs hebben wel een statuut, namelijk dit van de zelfstandige. Daaraan zijn wel een aantal negatieve aspecten verbonden, bijvoorbeeld op het vlak van de fiscaliteit.

Het probleem met de link tussen het Vlaams Fonds voor de Letteren en de Raad voor de Kunsten dreigt nodeloos ingewikkeld te worden, waardoor er een extra echelon ontstaat binnen de Raad voor de Kunsten.

Mevrouw Kathy Lindekens : De structuur van het fonds is gelijkaardig aan de Nederlandse. De Raad voor de Kunsten, waarvan een commissie voor de letteren deel uitmaakt, doet het beleidsvoorbereidende werk, op basis waarvan de minister een beleidsplan schrijft. Het Fonds voor de Letteren ent zijn eigen beleidsplan vervolgens hierop.

De heer Dirk Van Bastelaere : Ik pleit ervoor de structuur zo slank mogelijk te houden. Indertijd moesten wij, in een land met naar schatting 921 schrijvers, werken met een auteursvereniging van niet minder dan 72 auteurs.

Mevrouw Mieke Van Hecke : De huidige toestand, waarin een technische commissie voorbereidt en de minister beslist, moet veranderen en de beslissingen moeten meer objectief, autonoom en deskundig worden. Dit wordt de opdracht van het Fonds voor de Letteren. Men mag de kar niet overladen door er ook nog eens het beleidsvoorbereidend en het organiserend werk aan toe te voegen.

De heer Dirk Van Bastelaere : Er zal nood zijn aan eenduidige communicatie met het veld over de nieuwe structuur en over de verschillende opdrachten van de verschillende organisaties en raden.

De heer Jos Stassen : Is de heer De Mont voorstander van een volledige kopie van het Nederlandse model, dit wil zeggen drie aparte fondsen, of veeleer van een herschikking en vertaling hiervan in één algemeen Vlaams fonds.

De heer Wim De Mont : Beide hebben voor- en nadelen. Een fonds heeft het voordeel van de duidelijkheid voor de buitenwereld : men weet waar men terecht kan. Bovendien kan men zo eenvormiger communiceren met de literaire wereld. Wel is er behoefte aan een voldoende mate van decentralisatie.

De heer Jos Stassen : U heeft dus geen uitgesproken voorkeur ?

De heer Wim De Mont : Neen. Ik pleit wel voor herkenbaarheid.

De heer Lieven Dehandschutter : Hoe staan de sprekers tegenover het voorstel van mevrouw De Saedeleer over de bijzondere projecten, en tegenover de suggesties voor een alternatieve indeling ?

Professor Rik Van Gorp : De indeling in zes commissies is gebaseerd op de huidige praktijk. Bijzondere punten worden naargelang het onderwerp aan de agenda van een vergadering toegevoegd. In de toekomst moet de Raad van Deskundigen op analoge wijze bijzondere projecten toewijzen aan een bijzondere adviescommissie. Wel pleit ik ervoor de mogelijkheid open te houden om een dossier aan meerdere commissies ter advisering toe te vertrouwen. Een sterke scheiding tussen de verschillende genres valt tegenwoordig immers niet meer te handhaven : er zijn inmiddels veel menggenres.

Ik vind het goed het voorstel op dit vlak gedurende vier jaar uit te proberen en het ondertussen wel al aan te passen waar nodig, binnen de perken van de mogelijkheden weliswaar. Daarna moet een en ander herschikt worden, als de ervaring heeft uitgewezen dat dit nodig is. Ik pleit voor een pragmatische aanpak.

De heer Lieven Dehandschutter : U bent er dus voorstander van een aantal bijzondere adviescommissies met bepaalde bevoegdheden op te richten bij decreet, en vervolgens de indeling over te laten aan de uitvoeringsbesluiten ?

Professor Rik Van Gorp : Hoe het juridisch precies moet, weet ik niet. Ik hou slechts een pleidooi voor een flexibele houding tegenover individuele dossiers.

Mevrouw Kathy Lindekens : De algemene vergadering kan het aantal bijzondere adviescommissies wijzigen.

Professor Rik Van Gorp : Na vier jaar volgens artikel 13. Ik pleit hier evenwel voor flexibiliteit in de aanloopperiode.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Ik vind het beter toch vier jaar te wachten. Anders krijgen we moeilijkheden met de samenstelling van de commissies.

Professor Rik Van Gorp : Ik ga ervan uit dat men de commissies toch gaat samenstellen op basis van de specialismen van de leden ?

Professor Mieke Musschoot : Hoe gaat men dit concreet organiseren ? Artikel 10 somt zes categorieën op. Gelden die ook voor de bijzondere adviescommissies ?

Professor Rik Van Gorp : De bijzondere adviescommissies zullen hopelijk samengesteld worden in het licht van het te beoordelen genre of de materie in kwestie. Men kiest dan uit de voor die topics relevante categorieën telkens drie deskundigen.

De voorzitter : Na deze historische woorden, danken wij alle gasten voor hun medewerking aan deze hoorzitting. Ik meen dat het een vruchtbare zitting is geweest.

Hoorzitting van dinsdag 26 januari 1999

met mevrouw Marieke Sanders van de Stichting Lezen Nederland

en mevrouw Rudi Wester van het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de hoorzitting over het voorstel van decreet over het Vlaams Fonds voor de Letteren, met mevrouw Marieke Sanders van de Stichting Lezen Nederland en mevrouw Rudi Wester van het Nederlands Productiefonds.

Mevrouw Sanders heeft het woord.

Mevrouw Marieke Sanders : Mevrouw de voorzitter, dames en heren, ik bedank de commissie voor de uitnodiging. Ik heb met veel belangstelling kennis genomen van het voorstel van decreet.

De Stichting Lezen kent een public-private partnership. De financiering gebeurt deels door de brancheorganisaties van uitgevers, boekverkopers en bibliotheken en deels door de rijksoverheid. Onze taak is om de minister te adviseren over het budget dat in de rijksbegroting wordt uitgetrokken voor leesbevordering. Dit advies is bindend. Het bestuur van de Stichting Lezen moet de besluitvorming behandelen. De minister heeft de juridische verantwoordelijkheid in handen. Indien er bezwaren bestaan tegen onze beslissingen, wordt de minister aangesproken en wordt een beroeps- en bezwaarschriftenprocedure gevolgd.

Een van de belangrijkste taken van de Stichting Lezen is het bevorderen van de samenwerking tussen organisaties van leesbevordering. Dit houdt in : het stimuleren van nieuwe activiteiten, het opstarten en stimuleren van vernieuwende activiteiten, het coördineren van onderzoek en van activiteiten tussen landen, en het verstrekken van informatie aan belangstellenden, zoals organisaties, pers en media. Het rijksbudget waarover wij bindend adviseren bedraagt ongeveer 6,5 miljoen Nederlandse gulden. Hiermee genereren wij andere middelen tot ongeveer 50 percent. Door onze werkwijze stimuleren wij deze samenwerking dus niet alleen ideëel, maar ook financieel. Dit houdt in dat ook andere organisaties en overheden geld bijdragen.

Het bestuur van de stichting bestaat uit maximaal zeven personen. Dit is geregeld in een statuut. De leden van het bestuur zijn allen vertegenwoordi-

gers van maatschappelijke stromingen, zoals onderwijs, openbaar bestuur, wetenschap en media. Alle stromingen hebben dus een bestuursvertegenwoordiger, maar deze zetelen zonder lastgeving of ruggespraak.

De voorzitter van onze stichting is de heer Jan Terlouw. Ik moet hem verontschuldigen, want hij is verhinderd. Toen hij door de minister werd gevraagd om deze stichting voor te zitten, was hij commissaris van de koningin in Gelderland. Hij is tevens een heel bekend kinderboekenschrijver en is ook nog minister geweest. Dit alles zorgde ervoor dat hij de figuur bij uitstek was om het lezen te bevorderen.

Het bestuur is onafhankelijk. De voorzitter wordt benoemd door de minister en benoemt op zijn beurt de rest van het bestuur en de leden van de adviesraad. Hierin zetelen de vertegenwoordigers van de participanten van de Stichting Lezen. De participanten hebben een eigen fonds, dat valt onder de structuur van de Stichting Lezen. Het budget bedraagt 150.000 gulden. Het is dus een klein fonds dat bepaalde zaken bekostigt.

De advisering aan het ministerie wordt gecoördineerd door de directeur, die hiervoor een mandaat heeft. Verder werken wij met ad hoc-deskundigen. We laten ons wel bijstaan door externe deskundigen in gevallen dat we zelf niet voldoende know-how in huis hebben. We vragen ook extern advies over nieuwe projecten en stimuleringsmaatregelen.

Anders dan de andere fondsen kennen we niet allerlei commissies van advies omdat er vrijwel nooit sprake is van een artistiek-inhoudelijke kwaliteitsbepaling. De binnenkomende aanvragen toetsen we enkel aan formele criteria. Dat kunnen we uiteraard zelf doen.

Het bestuur is uiteindelijk verantwoordelijk voor het geheel en voor de adviezen. De adviesraad geeft advies, en het bestuur houdt in zijn besluitvorming in sterke mate rekening met die adviezen. Tot zover de organisatie van de Stichting Lezen.

Het doel van de stichting is dat meer mensen meer lezen. Het gaat dan niet alleen om literatuur. De bedoeling is dat mensen wat diverser lezen, dus boeken, kranten en tijdschriften. We proberen ervoor te zorgen dat er een goede leescultuur is in Nederland, en dat er aandacht is voor het belang van lezen in het algemeen.

Onze doelgroep is niet het grote publiek, maar vooral de intermediairs : organisaties en instellin-

gen die activiteiten ondernemen om het lezen te bevorderen. Dat kunnen soms heel kleinschalige initiatieven zijn, die we dan met een waarderings-subsidie stimuleren. Anderzijds kunnen het ook heel grootschalige projecten zijn, die proberen op lange termijn structurele maatregelen te ontwikkelen om specifieke doelgroepen te benaderen.

Er zijn tal van activiteiten. Ik heb ons jaarverslag meegebracht, waarin alle gesubsidieerde activiteiten zijn opgenomen. Ik heb ook nog ons beleidsplan meegebracht en nog wat verdere informatie. Ik zal dat straks graag overhandigen. Ik zal daar nu dus niet verder op ingaan.

Zoals gezegd is onze doelgroep de intermediairs. De stichting heeft besloten om in de komende jaren de nadruk te leggen op de leeftijd van nul tot achttien jaar. Dit heeft onder andere te maken met de beperktheid van het budget waarover we beschikken. We denken dat we bij deze leeftijdsgroep de meeste resultaten kunnen bereiken.

We gaan als volgt te werk. Er is zowel een top-down- als een bottom-upbenadering. Bij ons komen aanvragen binnen voor de subsidiëring van een groot aantal projecten. Vaak belt men ons al in een heel vroeg stadium met de vraag of een bepaald idee voor subsidiëring in aanmerking kan komen. Als we geïnteresseerd zijn, vragen we die mensen een A4'tje te maken met een beknopte uitleg. Op basis daarvan proberen we die projecten zo veel mogelijk in te bedden in bestaande structuren. Dat is de bottom-upbenadering. Op die manier worden in heel veel gevallen aparte kleine projecten in een groter en ruimer verband opgenomen.

Voor de officiële aanvraag beschikken we over een zeer gedetailleerde procedure, zodat we goed kunnen beoordelen of de aanvragen aan alle criteria voldoen. De aanvragers krijgen die criteria ook zodat ze zelf kunnen nagaan of ze eventueel in aanmerking komen voor een subsidie. Deze werkwijze leidt ertoe dat er bij subsidiëring weinig afwijzingen zijn. Als er afwijzingen zijn, hebben de aanvragers daar meestal ook geen moeite mee. We krijgen dus slechts heel weinig te maken met beroeps- en bezwaarschriften, ook al komen die soms natuurlijk wel voor.

Naast die bottom-upbenadering is er dus ook de topdownbenadering. We menen immers zelf dat er bepaalde hiaten zijn in het leesbevorderingsbeleid. Daarom ontwikkelen we met een groot aantal organisaties plannen om structurele maatregelen aan te brengen in de leescultuur.

Een voorbeeld hiervan is een grootschalig project inzake de schoolbibliotheken in Nederland, zowel in de lagere school als in het voortgezet onderwijs. We willen die bibliotheken kwalitatief beter maken. Ook willen we op dit terrein een betere samenwerking tussen onderwijs en de openbare bibliotheken, en met de lokale overheid tot stand brengen. In samenwerking met andere organisaties treedt de Stichting Lezen daar dus zeer sturend op.

Voorts zijn er nog een aantal grote manifestaties zoals de Nationale Voorleesdag. We werken ook samen met Vlaanderen. Ik denk dan bijvoorbeeld aan de Jonge Gouden Uil. Daarmee proberen we jonge mensen aan te zetten tot het lezen van boeken.

Ik heb ook al iets gezegd over de controle. Dat is immers een belangrijk beleidsaspect. De advisering is bindend. De uiteindelijke beslissing ligt dus bij het bestuur. De criteria worden mede bepaald door de adviesraad, maar ook daarvoor is het bestuur verantwoordelijk.

De advisering bestaat uit beschikkingen, die marginaal getoetst worden op het ministerie en vervolgens van de handtekening van de minister worden voorzien. De inhoudelijke verantwoordelijkheid van de advisering ligt bij het bestuur van Stichting Lezen, de juridische verantwoordelijkheid bij de minister. Dat is geen optimale werkwijze, maar daar kunt u misschien later over doorvragen.

Ik heb het decreet doorgelezen en heb er wat kanttekeningen bij. Indien u dat wenst kan ik daar op ingaan. Mijn opmerkingen betreffen met name de organisatiestructuur.

De voorzitter : De heer Keulen heeft het woord.

De heer Marino Keulen : Hoe verloopt in de praktijk de samenwerking met onderwijs en de bibliotheken waarbij u sturend optreedt ?

Mevrouw Marieke Sanders : Bij aanvragen om bijvoorbeeld iets met schoolbibliotheken te doen, stellen we als voorwaarde voor subsidiëring dat de samenwerking tussen de bibliotheek en de school vorm krijgt. Dat moet men in de aanvraag aantonen : het is mogelijk dat een bibliotheek en een school wel willen samenwerken, maar de lokale overheid heeft de middelen voor het educatief en het cultureel beleid en kan sturend optreden. Wij willen dat proces van samenwerking stimuleren.

Ik geef een voorbeeld. Met ons project 'Boekenpret' stimuleren we ouders om hun kinderen van

drie maanden tot zes jaar al allerlei leesbevorderende activiteiten te laten verrichten vóór ze naar school gaan. Ouders krijgen daartoe via een volgsysteem materiaal en worden begeleid. Ze kunnen achteraf komen vertellen wat ze precies hebben gedaan. Hiervoor staan de bibliotheken in, in samenwerking met de school, het consultatiebureau of de instelling die de kinderen op die leeftijd begeleidt.

Als een gemeente zo een maatregel structureel wil opnemen in haar eigen beleid, dan kan ze gebruik maken van deze methode. De gemeenten krijgen ondersteuning vanuit een van de drie landelijke steunpunten. Dit wordt uitgebreid naar de provincies zodat elke provincie een steunpunt krijgt. Ze krijgen een stimuleringssubsidie voor de eerste aanschaf van het materiaal en blijven daarna een tijdje begeleiding genieten. Dat werkt. Zo blijkt dat het materiaal niet op de kast wordt gezet, maar echt wordt gebruikt. Eigenlijk gaat het niet zozeer om de boekjes en ander materiaal, maar komt het er veeleer op aan de samenwerking extra kracht bij te zetten.

De heer Marino Keulen : Het gemeentebestuur, dat in de praktijk als spilfiguur optreedt, krijgt dus van u zijn geld ?

Mevrouw Marieke Sanders : Het krijgt een heel kleine stimulans. Vaak is die op zich niet eens interessant, maar vormt ze een aanknopingspunt tot overleg en een aansporing om iets te doen. De lokale overheid in Nederland is verantwoordelijk voor het lokale bibliotheekbeleid en financiert dat ook. Daardoor kan de lokale overheid sturend optreden.

De voorzitter : Dat het bestuur verantwoordelijk is en marginaal wordt getoetst door de minister, vond u geen optimale werkwijze. Kunt u hier even op doorgaan ?

Mevrouw Marieke Sanders : In Nederland is er een experimenteel beleid. Dat betekent dat het ministerie ook ambtelijk en vanwege de minister nauwkeurig zicht wil hebben op wat er gebeurt en erover in discussie wil blijven. Op dat vlak is de regeling heel goed te begrijpen.

In de praktijk is het bestuur van de stichting verantwoordelijk voor haar advisering. Men krijgt vaak een wat moeizaam traject bij de afbakening van taken. Het kan dat projecten worden gesubsidieerd vanuit andere budgetten, waarvan de Stichting Lezen zegt dat ze bij leesbevordering behoren. Soms is er ook discussie over de argumentatie

waarom we iets afwijzen of toewijzen. Vaak wordt bij afwijzingen toch nog eens met het ministerie gepraat, dat het project in kwestie wel positief beoordeelt. Dan ontstaat een discussie, want als we adviseren, mag het ministerie aannemen dat dat zorgvuldig is gebeurd. We willen wel op onze zorgvuldigheid worden aangesproken maar niet op het uiteindelijke advies. Vandaar dat we alle adviezen meteen ter kennis geven aan de organisatie die ze heeft aangevraagd.

Onze advisering gebeurt binnen de zes weken of toch zo snel mogelijk in overleg met de organisaties. De ruimte tussen onze advisering en de uiteindelijke afwerking op het ministerie en de uiteindelijke uitbetaling is niet onze verantwoordelijkheid. Voortdurend is de vraag aan de orde wie op welk beleidsterrein zit, wat tot de taak van Stichting Lezen behoort en wat niet.

Mevrouw Rudi Wester : Dit geldt heel specifiek voor de Stichting Lezen. Zonder te willen vooruitlopen op het decreet zelf, wens ik nu reeds te benadrukken hoe belangrijk het is de zaken duidelijk af te bakenen. Bij ons fonds zijn er nooit bevoegdheidsconflicten en zijn er ook duidelijke criteria vastgelegd waaraan de aanvragen moeten voldoen. Wij stellen ons vierjarenplan op, dat door het ministerie wordt goedgekeurd. Voor de rest bemoeit het ministerie zich gelukkig niet, noch met de aanvragen noch met het uit te voeren beleid.

Mevrouw Marieke Sanders : Fondsen worden duidelijk erkend als een overheidstaak. Die overheidstaak wordt dan extern uitgevoerd en is ook duidelijk.

We zijn echter nog samen aan het zoeken naar wat onder leesbevorderingsbeleid valt en wat terzake de eventuele taak is van de bibliotheken of van onderwijs. Vanwege het experimentele beleid is de zaak nog op deze manier georganiseerd, maar op een gegeven ogenblik zal dat volgens ons wel moeten veranderen.

Mevrouw Rudi Wester : In de eerste plaats moet ik de mevrouw Giannotten, adjunct-directeur van het Nederlands Productiefonds, verontschuldigen. Zij is, samen met nagenoeg de helft van de Nederlanders, door een griep geveld.

In de tweede plaats dank ik u hartelijk voor deze uitnodiging om onze initiatieven en eventueel onze zienswijze op uw plannen toe te lichten. Ik kan alvast zeggen dat we de oprichting van een Vlaams Fonds voor de Letteren, dat onafhankelijk is van

de overheid, sterk toejuichen en hoopvol tegemoet zien.

Ik zal eerst in enkele woorden proberen uit te leggen wat het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds doet. Ik hoop alvast dat u geen inspiratie zult zoeken in deze onmogelijke benaming. Dit fonds werd pas in 1991 opgericht. Voorheen bestond wel een vertalingenfonds met de naam 'Stichting voor de bevordering van vertaling van Nederlandstalig literair werk'. Dit was een samenwerkingsverband tussen Nederland en Vlaanderen, dat de vertaling van Nederlandstalig literair werk in het buitenland diende te bevorderen. Dit verband heeft een dertigtal jaar goed standgehouden, maar is uiteindelijk stukgelopen omdat Vlaanderen toen vond dat de Vlaamse literatuur te weinig aan bod kwam en onvoldoende in het buitenland werd bevorderd, alhoewel Vlaanderen voor de helft van de financiering instond. In 1991 trok Vlaanderen zijn geld dus terug en al snel bleek ook Nederland er een financiële chaos van gemaakt te hebben, zodat de hele stichting snel over kop ging. Ons huidige Productie- en Vertalingenfonds is dus in 1991 op die puinhoop opgericht.

Wij waren een van de laatste door de overheid ingestelde fondsen die de Nederlandse literatuur in het buitenland moesten bevorderen. Het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds werd 1 januari 1991 opgericht. Uitvoering van het beleid van het Fonds vindt plaats in samenwerking met het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Administratie Kunst.

Het Fonds heeft drie doelstellingen. Ten eerste het bevorderen van de productie van kwalitatief hoogstaande, oorspronkelijke Nederlands- en Friestalige literaire werken, met inbegrip van kinder- en jeugdliteratuur. Ten tweede het bevorderen van de vertaling van kwalitatief hoogstaande, oorspronkelijke Nederlands- en Friestalige literaire werken, met inbegrip van kinder- en jeugdliteratuur en non-fictie, in andere talen dan het Nederlands en het Fries. Ten derde het bevorderen van vertalingen in het Nederlands en het Fries uit moeilijk toegankelijke talen, indien dit voor de verscheidenheid van het literaire aanbod in Nederland van bijzonder groot belang wordt geacht.

Het fonds der letteren subsidieert dus auteurs én vertalers die vanuit een andere taal naar het Nederlands vertalen. Ons fonds subsidieert Nederlandse uitgevers voor de publicatie van Nederlandstalig literair werk en vertalingen van het Nederlands naar andere talen. Dit onderscheid tussen de twee fondsen is belangrijk.

Het Productie- en Vertalingenfonds heeft een zevenkoppig bestuur onder het voorzitterschap van de heer Pais, oud-minister van onderwijs.

Er zijn ook nog zes andere bestuursleden. Er moeten altijd een neerlandicus, een auteur, een uitgever, een vertegenwoordiger van de Nederlandse maatschappij der Letterkunde en een vertegenwoordiger uit Friesland in zetelen. De meesten worden benoemd door de staatssecretaris van Cultuur, op voordracht van het Fonds. Het bestuur vergadert maandelijks. Het bestuur is uiteindelijk verantwoordelijk voor de beslissingen, hoewel men meestal de adviezen volgt. De hoge vergaderfrequentie is belangrijk, want dat staat toe om alle aanvragen binnen drie weken af te handelen. De slagvaardigheid van een letterenfonds hangt dus ook van de vergaderfrequentie af.

Zoals het andere letterenfonds moeten ook wij een beleidsplan voor vier jaar schrijven. Het Vlaams Letterenfonds zal dat straks voor vijf jaar doen. Het is belangrijk dat men dit voor een langere periode kan doen. Dat staat toe om een echt beleid op termijn te voeren. Jaarlijks moeten we een activiteitenplan, met bijbehorende begroting, indienen. De omvang van de middelen ligt natuurlijk voor de gehele periode van vier jaar vast, en de jaarlijkse begrotingen passen in dit vierjarig kader. Straks zullen we een nieuw beleidsplan opstellen, voor de periode 2000 tot 2004.

Het Productiefonds subsidieert Nederlandse uitgevers voor het produceren van literair werk dat commercieel niet haalbaar is. Dat zijn dan zaken zoals het volledige werk van Multatuli of Couperus, of poëziebundels. Op dit ogenblik worden ook zestien Nederlandse en twee Friese literaire tijdschriften gesubsidieerd. Verder subsidiëren we een reeks Nederlandse klassieken. Een reeks Friese klassieken hebben we ook al gesubsidieerd. We zijn verplicht – tot ons genoegen – om de Nederlandse én Friese literatuur te promoten. Ten slotte subsidiëren we ook geïllustreerde kinder- en jeugdliteratuur. Dat doen we samen met de Mondriaanstichting, die verantwoordelijk is voor de beeldende kunsten. Daartoe is een beoordelingscommissie samengesteld. We hebben verder erg weinig commissies : hoe minder commissies, hoe beter.

Onze activiteiten zijn bij wet geregeld. De uitgevers kunnen daarom een bezwaarschrift indienen als ze het met een beslissing niet eens zijn. Dat geldt enkel voor de Nederlanders, en in verband met beslissingen van het Productiefonds. Als het vertalingenfonds iets weigert, dan kunnen de buitenlandse uitgevers daartegen geen bezwaar aantekenen.

kenen. Het Vertalingenfonds promoot de Nederlandstalige literatuur in het buitenland door het geven van informatie. Daartoe maken we, samen met het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, drie keer per jaar een 'Books from Holland and Flanders' en een 'Livre des Pays-Bas et de Flandre'.

Daarin worden zes Nederlandstalige auteurs kort belicht. Het gaat altijd om drie Nederlandse en drie Vlaamse auteurs. De werken moeten aan een aantal criteria beantwoorden. Daarvan worden zes recente, redelijk goed lopende werken van goede literaire kwaliteit belicht. Verder wordt vermeld wie de rechten over de werken heeft. Het gaat dus jaarlijks om achttien auteurs. Deze brochure wordt verstuurd naar alle uitgevers ter wereld die iets met vertalingen van buitenlandse literatuur hebben te maken.

Verder maken we in het Nederlands nog een Nieuwsbrief Letteren. We doen dat ook samen met het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Daarin wordt een kort overzicht van een veertigtal boeken gegeven. De brief is bestemd voor alle vertalers die in het buitenland wonen. Zo willen we hen op de hoogte houden van alles wat er aan Nederlandstalige literatuur verschijnt. Zoals u weet, worden literaire vertalers heel slecht betaald. Ze kunnen geen abonnement op De Standaard of het NRC Handelsblad nemen om op de hoogte te blijven van nieuwe literaire werken, en daarom zorgen wij in samenwerking met het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap voor de Nieuwsbrief Letteren. Ook deze verschijnt drie maal per jaar en wordt verstuurd aan alle buitenlandse vertalers, alle ambassades en alle docentschappen Nederlands in het buitenland.

Naast informatie geven we ook een vertaalsubsidie. Wij geven subsidies op aanvraag van en via de buitenlandse uitgever, Vlaanderen betaalt rechtstreeks aan de vertaler. Het Nederlandse systeem lijkt me beter en vruchtbaarder omdat het contact met de buitenlandse uitgever de uitgave van vertaalde Nederlandse werken bevordert.

De uitgever moet slechts één enkel formulier invullen met gegevens over de onkosten, de vertaler, de titel van het werk, zijn promotieplannen, enzovoort. Verder vragen we een kopie van het contract met de Nederlandse rechthebbende. De auteursrechten moeten worden geregeld. In Oost-Europa loopt het op dat vlak nogal eens fout, en met China handelen we helemaal niet omdat men er gewoon geen auteursrechten betaalt. Ten slotte vragen we een kopie van het contract met de verta-

ler. Op die manier vergewissen we ons ervan dat de vertaler zijn geld krijgt. De uitgever kan dan subsidies krijgen voor de vertaling van een Nederlands werk. Vlaanderen subsidieert vertalingen van Vlaamse auteurs, wij subsidiëren vertalingen van Nederlandse auteurs.

Nog een klein verschil tussen Vlaanderen en Nederland ligt in de grootte van onkosten. Vlaanderen subsidieert vertalers volgens een vast tarief – en dat ligt hoog, het komt op zowat 23 cent per woord –, Nederland subsidieert op basis van het buitenlandse tarief. In Oost-Europa staat men te springen om Vlaamse literatuur te vertalen, 23 cent per woord betekent ginder veel geld. De uitgave van de vertaling wordt daarmee echter niet altijd gegarandeerd. Vlaanderen zou dus kunnen besparen door het Nederlandse systeem te volgen.

Het Vertalingenfonds, als uitvoerder van de activiteiten van de stichting Frankfurter Buchmesse '93, organiseert bovendien grote literaire evenementen in het buitenland. Om de twee jaar zijn we aanwezig op de Frankfurter Buchmesse. Dat begon in 1993 op de Frankfurter Buchmesse met een buitengewoon succes, waarop het aantal vertalingen van Vlaamse en Nederlandse literatuur ontzettend de hoogte inschoot. In 1995 hielden we in Barcelona een grootse manifestatie, in 1997 in Göteborg en in maart 1999 gaan 19 Vlaamse en Nederlandse auteurs naar Londen. Voor Nederland zijn wij de organisator en voor Vlaanderen is dat Het Beschrijf. We organiseren ook op regelmatige basis manifestaties in het buitenland, indien mogelijk in samenwerking met Vlaanderen. Ook heeft het Literair Productiefonds altijd een stand op de Frankfurter Buchmesse en op de Bologna kinderboekenbeurs. Jaarlijks bezoeken wij de Books Expo, de grootste boekenbeurs in Amerika, en de London Book Fair.

Naast de subsidies en de manifestaties hebben we nog het Vertalershuis in Amsterdam. Het Vlaamse vertalershuis in Leuven wordt tot mijn verwondering niet vermeld in dit voorstel van decreet. In Amsterdam kunnen vijf vertalers gedurende één of twee maanden verblijven met een beurs van 2.000 gulden. Een deel van het geld komt van de Europese Unie. Financieel gezien hebben de vertalershuizen niet zo een impact, maar ze zijn van enorm belang omdat de meeste buitenlandse vertalers nog nooit in Nederland of Vlaanderen geweest zijn. Ze hebben geen idee van de veranderingen in onze taal.

Klassieke auteurs worden niet snel vertaald, ze zijn moeilijk te promoten, ze kunnen geen interviews

meer geven of op tv komen. Bijgevolg wordt vooral contemporaine literatuur vertaald. Het is dan ook goed in contact te blijven met het hedendaags Nederlands en het hedendaags Nederlandstalig Vlaams – om het zo te noemen. In dat opzicht zijn die vertalershuizen ontzettend belangrijk. Een heleboel vertalers leerden immers vertalen aan een buitenlandse universiteit, of via de liefde – wat meestal het geval is. Ik pleit dus voor het behoud van de vertalershuizen.

Een laatste mogelijkheid om de Nederlandstalige literatuur te bevorderen, is het aanstellen van writers in residence aan buitenlandse universiteiten. Dat gebeurt in samenwerking met Vlaanderen. Op dit ogenblik is er wel een probleem omdat de Vlaamse betalingswijze vrij ingewikkeld en traag is. De buitenlandse universiteiten klagen daarover, aangezien ze niet rijk genoeg zijn om het geld voor te schieten.

Momenteel kan men als writer in residence verblijven aan de universiteit van Londen, Parijs, Berlijn en Wenen. Daarenboven zijn er naar aanleiding van bepaalde gebeurtenissen wisseluniversiteiten, bijvoorbeeld vorig jaar naar aanleiding van de activiteiten in Goteborg. Een gastschrijver kon toen zes weken verblijven aan de universiteit van Stockholm om er college te geven. Indien nodig, zal ik u een document toesturen met de uitleg die ik vandaag heb gegeven.

De voorzitter : De heer Keulen heeft het woord.

De heer Marino Keulen : Ik wil een praktische vraag stellen over de begroting. Ik begrijp dat in Nederland de minister en tegenwoordig de staatssecretaris het laatste woord heeft. Is dat pro forma of is dat daadwerkelijk zo ? Moet men in Nederland alles heel uitvoerig argumenteren ?

Mevrouw Rudi Wester : Er wordt een beleidsplan opgesteld voor vier jaar. Meestal kijkt dat niet erg af van het beleidsplan van de afgelopen vier jaar. Er komen soms een paar nieuwe activiteiten bij. Vorig jaar stelden we het ministerie bijvoorbeeld voor ook Nederlandse literaire non-fictie te bevorderen. Dat idee wordt vervolgens voorgelegd aan de staatssecretaris en aan de ambtenaren. Als zij dat een goed plan vinden, dienen we een aanvullend plan in voor dat specifieke onderwerp. Daarna wordt geld uitgekeerd voor het project in kwestie. Als er opnieuw een beleidsplan moet worden gemaakt, kunnen we de nieuwe activiteiten inpassen. We worden dus steeds groter, omdat we steeds meer plannen hebben.

Uiteindelijk heeft de minister het beslissende woord. We overleggen wel altijd op voorhand of het al dan niet een goed plan is. Als hij vindt dat het er wel goed uitziet, keurt hij het ook goed. Als hij het daarentegen een idioot plan vindt, dienen we het ook niet in.

De heer Marino Keulen : Het gebeurt dus niet pro forma maar in overleg ? Er vindt dus echt wel een inhoudelijke discussie plaats ?

Mevrouw Rudi Wester : Inderdaad. Dat overleg is trouwens bijzonder vruchtbaar. We hebben een heel goede verstandhouding met het ministerie van Cultuur. Het kan bijvoorbeeld wel niet dat het ministerie zegt dat we naar China moeten omdat Chinezen Nederlandstalige literatuur in vertaling moeten lezen. We kunnen antwoorden dat zoiets ons niet verstandig lijkt, om de redenen die ik al heb genoemd en dat ze maar eerst de conventie moeten ondertekenen. Ze kunnen ons dus niets opleggen dat we niet willen.

De voorzitter : De heer Dehandschutter heeft het woord.

De heer Lieven Dehandschutter : Het verbaast me dat enkel mensen met Nederlands staatsburgerschap in aanmerking komen voor subsidie. Is dat op Europees vlak wel houdbaar ? Als een Vlaming bij jullie een subsidieaanvraag zou indienen, kan die toch niet geweigerd worden ?

Mevrouw Rudi Wester : Wij subsidiëren buitenlandse uitgevers voor het vertalen van Nederlandstalige literatuur.

De heer Lieven Dehandschutter : U zei toch dat er een onderscheid bestond tussen Vlamingen en Nederlanders ?

Mevrouw Rudi Wester : Dat is de werkafpraak die werd gemaakt met Vlaanderen. Een buitenlandse uitgever zou bij ons een subsidie mogen aanvragen voor een Vlaamse auteur, maar sinds 1991 is er een werkafpraak met het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Wij subsidiëren Nederlandse auteurs in vertaling, en Vlaanderen subsidieert Vlaamse auteurs in vertaling. Voor de scheiding van 1991 werkte men met één grote geldberg. Daarna werd de geldstroom gescheiden om beter te kunnen werken. De promotie doen we wel gezamenlijk. Dat lijkt me ook logisch. Ik weet zeker dat Vlaanderen het ons buitengewoon kwalijk zou nemen mochten wij opeens Vlaamse auteurs subsidiëren.

De voorzitter : Dat gebeurt wel bij het Letterenfonds.

Mevrouw Rudi Wester : Voor productiesubsidie willen we ook graag in overleg met Vlaanderen een nieuw beleid opstellen. U hebt nu immers ook geld voor productiesubsidiëring.

De heer Lieven Dehandschutter : Daarom vond ik het een enigszins vreemd fenomeen. Ik vraag me ook af of dit op Europees vlak wel houdbaar is.

Mevrouw Rudi Wester : Neen, het is helemaal niet houdbaar vanuit die optiek. Natuurlijk mogen Nederlanders in Vlaanderen indienen en omgekeerd. Alleen moet men kunnen werken met bepaalde budgetten. Vlaanderen had reeds een budget voor vertaalsubsidie en heeft er nu ook een voor productiesubsidie. Nederland heeft daar ook een budget voor. Dit alles begint aardig in evenwicht te raken. Dan vind ik dat er vooral werkafspraken moeten worden gemaakt over de vraag wie nu wie subsidieert, alvorens er sprake is van overlapping.

De heer Lieven Dehandschutter : Acht u het wenselijk en haalbaar dat er op middellange termijn tussen Vlaanderen en Nederland een grotere samenwerking totstandkomt inzake productie en vertaling ? Zo zou de beoordeling samen kunnen gebeuren en zouden eventueel ook de middelen samen kunnen worden besteed.

Mevrouw Rudi Wester : Zeker, zodra we bij elkaar in de buurt komen inzake beoordelingscriteria en de manier van betalen. Dat laatste is natuurlijk buitengewoon belangrijk met het oog op de efficiëntie. Een goede vorm van samenwerken bestaat erin dat men op dezelfde wijze subsidieert en met dezelfde snelheid. Dat laatste vormt steeds een probleem. Als we dus op dat vlak naar elkaar toegroeien, dan is een samenwerking op gelijke basis mogelijk.

De voorzitter : Inzake de samenwerking met Vlaanderen wees u op de achterstand in de betaling. Ik begrijp echter dat de samenwerking voor het overige vrij goed verloopt. Hebt u suggesties om ze nog te verbeteren ?

Mevrouw Rudi Wester : Nogmaals : we werken op een erg prettige wijze samen met Vlaanderen, zolang het over inhoudelijke aspecten gaat. Het grote struikelblok is de verschillende administratieve vorm. Daar bent u zich wellicht meer van bewust dan wij. Ik geef een praktisch voorbeeld. Per jaar hebben wij een bepaald bedrag te beste-

den. In totaal gaat het over 4,5 miljoen gulden. Van dat bedrag moeten dan wel alle personeelskosten worden afgetrokken, net als de bijdragen voor het vertalings- en het productiefonds. Dat geld kunnen we zo ongeveer wel verdelen : 800.000 gulden gaat naar productiesubsidie, 600.000 gulden naar vertalingssubsidie enzovoort. Maar als we dat bedrag niet helemaal opmaken, mogen we wat overblijft overhevelen naar andere onderdelen van het geheel of naar het volgend jaar. Dit nu lijkt me buitengewoon belangrijk om verspilling te voorkomen en dus te vermijden dat we geld opmaken om het maar op te maken. Die mogelijkheid om dat geld mee te nemen naar het volgende jaar is zeer belangrijk. Natuurlijk moet het totaal dan wel ongeveer binnen vier jaar op zijn. Maar het is niet zo dat geld moet worden teruggegeven als men overhoudt. Dat is een absolute verworvenheid van het Nederlandse fonds. Dit systeem werkt heel goed, want het is veel economischer dan een systeem waarin iedereen plots plannen gaat indienen om dat bedrag op te maken.

Deze manier van betalen is dus een verschilpunt met Vlaanderen, waardoor we wel eens in aanvaring komen. Er is hier ook sprake van een buitengewoon trage manier van betalen, omdat een bedrag van bij wijze van spreken 500 gulden door drie ministers moet worden goedgekeurd. Volgens mij wordt de Nederlandstalige literatuur in Vlaanderen en het buitenland het best bevorderd via een onafhankelijk fonds, dat natuurlijk overlegt met ministeries maar wel zijn eigen beslissingsbevoegdheden heeft en efficiënt kan werken.

De voorzitter : Mevrouw Sanders heeft het woord.

Mevrouw Marieke Sanders : Wat mevrouw Wester zegt, geldt niet voor de Stichting Lezen Nederland. We beschikken over een jaarbudget, waarvan weliswaar een deel wordt gereserveerd. Zo moeten we 2,5 miljoen gulden besteden aan de publieke omroepen. Het budget lijkt altijd veel groter dan het in werkelijkheid is. Niet alleen moet dit bedrag binnen een jaar worden toegekend, maar ook moeten de organisaties zelf het datzelfde jaar hebben besteed. We kunnen dus nooit overhevelen. Zelfs al krijgen we bijvoorbeeld in juli nog een goed project, dan kan die organisatie dat geld haast niet meer opmaken in dat jaar. Dat betekent dat we dan slechts kunnen toezeggen voor het jaar daarop. We besteden dus het geld dat overblijft, want als een fonds een aantal jaren zijn budget niet opmaakt, wordt nagegaan of het niet te ruim in het jasje zit.

Dat is een van de problemen die we in de komende cultuurplanperiode willen aankaarten bij het ministerie. We hebben dat in feite reeds gedaan. Wij willen bereiken dat de budgetten voor vier jaar worden toegewezen. Elk jaar maken we een bestedingsplan, net als de fondsen. We rekenen uit wat we het volgend jaar gaan doen, wat alle andere organisaties gaan doen en hoeveel dat allemaal kost. Dat kan nog worden gewijzigd, en er is overleg mogelijk. Maar het is erg jammer dat we in december moeten trachten zoveel mogelijk geld besteed te krijgen, wat al haast niet meer kan. Dit lijkt me dus een heel goed advies voor deze commissie.

Een ander punt betreft ons bureau, dat beschikt over een budget van 600.000 gulden per jaar. We werken met een zevental mensen, plus wat externen. Hier is er wel sprake van budgetfinanciering. Het betekent dat we vier jaar lang over dat budget kunnen beschikken en bijvoorbeeld kunnen beslissen het budget het ene jaar te overschrijden en het volgende jaar niet.

Ik heb getracht u enig zicht te geven op de leesbevordering zoals die in Nederland wordt georganiseerd. We ontplooiën een aantal activiteiten zoals een nationale voorleesdag, er is een internetsite, we geven een tijdschrift uit, enzovoort. Ik wens nu een aantal kanttekeningen te plaatsen bij uw voorstel van decreet, en vooral dan inzake de voorstellen voor de leesbevordering. Uw doelstelling is blijkbaar het literaire lezen te stimuleren. Er staat niet expliciet in dat u aan leesbevordering wil doen.

De voorzitter : Dat was een bewuste keuze. Het is wel interessant de Nederlandse situatie te verduidelijken. U gebruikt formele criteria. Organiseert de minister op eigen initiatief nog iets anders ?

Mevrouw Marieke Sanders : Het ministerie staat in voor het beleid, en stimuleert bepaalde door de Stichting Lezen naar voren gebrachte zaken. In uw voorstel van decreet staat er bijvoorbeeld niets over de samenwerking met het bibliotheekwezen. Langzaam tekent zich een patroon af waarbij we activiteiten op poten zetten en ze deels subsidiëren. Vervolgens proberen we succesvolle activiteiten bij andere organisaties te promoten. We slagen daar vrij aardig in. We trachten ook meer eenheid te brengen in de talloze activiteiten in verband met de leesbevordering. Zo willen we onder andere de continuïteit bevorderen.

We gaan op dit moment na hoe we het effect kunnen meten van de inspanningen die door de verschillende organisaties worden geleverd. We beseffen

evenwel dat we niet kunnen bepalen wat het effect is van de ruime financiële inbreng van de overheid. We kunnen wel vaststellen welke groep wordt bereikt via de verschillende acties.

Mevrouw Rudi Wester : In verband met de productiesubsidie aan Vlaamse uitgevers raden we aan de termijnen voor de subsidieaanvraag te verkorten. In Vlaanderen is dat zes maanden. Voor uitgevers is dat zeer lang op voorhand. Manuscripten moeten meestal op vrij korte termijn worden beoordeeld. In Nederland bedraagt de termijn drie maanden.

U stelt dat de kwalitatieve criteria voor het toekennen van productiesubsidie op papier moeten staan. Ik raad dat ten sterkste af. Men kan wel algemene criteria vastleggen, maar het is buitengewoon ingewikkeld kwalitatieve normen op te leggen. Het volstaat randvoorwaarden aan te geven waaraan men moet voldoen om subsidies aan te vragen. Het is beter de kwalitatieve criteria over te laten aan de commissies.

Dan wil ik nog iets zeggen over het aantal commissies. Wanneer een Nederlandse uitgever een aanvraag voor een productiesubsidie doet, zoeken we voor elk manuscript drie deskundige adviseurs, mensen die dus iets van dat gebied afweten. We hebben dus geen commissie van vijftien mensen die over alle manuscripten oordeelt. Die deskundigen mogen natuurlijk geen vriendjes van de auteur of tegenstanders van het manuscript zijn. Het moet objectief gebeuren. Ons systeem werkt erg goed, maar vraagt wat meer werk en kennis van het veld van deskundigen.

Verder wilde ik nog iets opmerken over het bindend maken van het advies van de commissie. Bij ons geven commissies advies en het bestuur volgt dat vrijwel altijd op, maar daarom is het nog niet bindend. Een bestuur heeft altijd de mogelijkheid om van een advies af te wijken, maar dan om erg goede redenen. De beslissing van het bestuur gaat daarna naar de aanvrager. In uw decreet gaat het advies van de commissie al naar de aanvrager. Daarna krijgt die ook nog eens de beslissing van het bestuur. Dat is een dubbelslag die enorm veel werk kan meebrengen, omdat men dan twee keer een bezwaarschrift kan indienen.

De voorzitter : De raad van deskundigen neemt de uiteindelijke beslissing. Er is wel inhoudelijk bezwaar mogelijk tussen de besluiten van de adviescommissie en de raad van deskundigen in. Nadien kan dat alleen nog op formele gronden bij de beroepscommissie.

Mevrouw Rudi Wester : Er is dus wel mogelijkheid tot inhoudelijk bezwaar ?

De voorzitter : Ja, in de eerste fase.

Mevrouw Rudi Wester : Als die mogelijkheid wordt ingebouwd, haalt men zich ontzettend veel problemen op de hals. Dat veroorzaakt eindeloze discussies.

Dan wil ik het nog hebben over de zes bijzondere adviescommissies. Volgens mij moeten die goed worden gescheiden. Er moet een commissie voor literaire tijdschriften en additionele honoraria zijn. Vervolgens is er een commissie die adviseert over aanvullende beurzen vanuit andere talen naar het Nederlands. Wat het Fonds voor Letteren en het Productiefonds doen, is gescheiden. Dat zou ook hier moeten gebeuren. In Nederland vallen de aanvullende beurzen vanuit andere talen naar het Nederlands onder het Fonds voor Letteren. Het Productiefonds subsidieert vertalingen vanuit het Nederlands naar andere talen via de uitgevers.

De voorzitter : Waarom moet dat worden gescheiden ?

Mevrouw Rudi Wester : Het gaat om verschillende dingen. Vertalers vanuit andere talen naar het Nederlands, worden al betaald door de Vlaamse uitgevers. Ze betalen de vertalingen op basis van een contract. Het Vlaams Fonds voor de Letteren zou dan een aanvullende honorering geven voor die vertalers. Het omgekeerde is echter geen aanvullende honorering, maar een volledige honorering. Tenminste, in het huidige systeem.

Dan is er nog een vierde bijzondere adviescommissie over productie, reisbeurzen en het aankoopbeleid. Ook dat zijn verschillende zaken. Enkel aankoopbeleid hebben we in Nederland al een hele tijd achter ons gelaten. De kelders van het ministerie zijn gevuld met rijen boeken, die eigenlijk in bibliotheken thuishoren. Bovendien versluiert men zo het uitgeven van vertaald literair werk in het buitenland. Het aankopen van bijvoorbeeld 200 exemplaren is voor de buitenlandse uitgever buitengewoon leuk. Dat heeft echter voor gevolg dat hij geen enkele moeite meer zal doen om dat boek in eigen land aan de man te brengen. Zijn activiteiten worden dus versluiert. Hij is tevreden omdat hij tweehonderd exemplaren heeft verkocht en doet vervolgens niets meer. Men moet de buitenlandse verkoper niet nog eens stimuleren door boeken aan te kopen, waarmee men vervolgens niets kan beginnen. Het is veel doorzichtiger het aankoopbeleid eruit te laten. Laat de buitenlandse

uitgever zelf zijn werk doen, namelijk het aan de man brengen van vertaald werk. Hij wordt al geholpen door Nederland en Vlaanderen door de vertaalsubsidie, en elke buitenlandse uitgever is daar heel blij mee. Aan hem de taak om die literatuur te verkopen.

Ik zou adviseren de adviescommissies uit elkaar halen. Er is een adviescommissie voor subsidies van literaire tijdschriften, voor literaire evenementen enzovoort. Deze zaken mag men niet op een hoopje mag gooien. Ik zou ook deskundigen aanstellen voor kinder- en jeugdliteratuur, voor literaire non-fictie en voor volwassenenliteratuur.

De deskundigheid van het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds en van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap liep uiteen, omdat wij alle boeken lezen. Het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap kon dat natuurlijk niet, want het beschikte hiervoor maar over twee medewerkers. Het buitenland hecht buitengewoon veel aandacht aan het geven van goed advies. Je moet dan ook alles lezen waarover je het hebt. Dit is enkel mogelijk voor mensen die zijn geïnteresseerd in hun eigen deelgebied. Ik ben bijvoorbeeld niet erg geïnteresseerd in kinder- en jeugdliteratuur, maar daar is dan ook een deskundige voor. Voor het enthousiasme van het promoten van Vlaamse literatuur is het erg nuttig mensen aan te stellen die daarvan iets afweten.

De voorzitter : U pleit voor deskundigen voor deze drie terreinen. Ons secretariaat is zo al niet druk bevolkt. Over welke staf beschikt het secretariaat van het literair productiefonds ?

Mevrouw Rudi Wester : U spreekt over het secretariaat, maar dat lijkt me een Belgische term. Wij denken dan spontaan aan een secretaresse die brieven tikt en telefoons aanneemt. We hebben een staf en beleidsmedewerkers voor productie en subsidiëring van kinder- en jeugdliteratuur, literaire non-fictie en volwassenenliteratuur. Verder is er ook nog een boekhouder, een beheerder van de documentatie en het archief, een medewerker die de publicaties maakt, een medewerker voor het organiseren van buitenlandse literaire activiteiten, en een medewerker en een directeur voor het Vertalershuis. Al deze mensen werken parttime. In totaal werken er zeventien mensen bij de Nederlandse Literaire Productie- en Vertalingenfonds, maar slechts vier fulltime.

De voorzitter : Mevrouw Sanders heeft het woord.

Mevrouw Marieke Sanders : De Stichting Lezen wordt in het begin van het decreet genoemd als een van de drie fondsen. Ik heb uitgelegd dat het verschil tussen de fondsen en de Stichting Lezen vooral betrekking heeft op de constructie, maar ook op de taken. Uit uw antwoorden begrijp ik dat leesbevordering eigenlijk niet past in uw opzet van het Fonds. U wilt dit apart houden.

De voorzitter : Wij vrezen dat er onduidelijkheid zou kunnen ontstaan. De minister wil een aantal initiatieven stimuleren. Het Fonds zou hem dan in de wielen kunnen rijden.

Mevrouw Marieke Sanders : Wij vonden het interessant om het wel te combineren. Leesbevordering is wel veel breder. Het staat in nauw contact met de uitgevers en de bibliotheken. Ik begrijp dan ook dat u leesbevordering apart wilt houden.

De Stichting Lezen vindt het wel buitengewoon belangrijk en plezierig om met Vlaanderen samen te werken. Deze samenwerking kan het voorwerp uitmaken van een andere bijeenkomst. Voor het onderzoek zou het bijvoorbeeld heel nuttig zijn om gebruik te maken van elkaars knowhow. Een gemeenschappelijk beleid is veel te ingewikkeld, maar gemeenschappelijk onderzoek of een gemeenschappelijke internetsite zou wel interessant zijn.

Ik vind de organisatiestructuur erg zwaar, maar ik heb begrepen dat daar iets zal aan gebeuren.

De voorzitter : We hebben amendementen voorbereid die de structuur moeten verlichten.

Ik bedank mevrouw Sanders en mevrouw Wester voor hun komst.
